

Spiritul revoluționar, comunist trebuie să se manifeste nu teoretic, ci în felul în care fiecare își îndeplinește, în cele mai bune condiții, sarcinile încredințate!

La fiecare loc de muncă, de la fiecare om al muncii

ÎNALTĂ RĂSPUNDERE ȘI EXIGENȚĂ!

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. orientează și dinamizează energiile națiunii spre îndeplinirea cu succes a sarcinilor planului din acest an, ale întregului cincinal.

Aur cenușiu

FELIX-5000 este numele noului calculator universal produs de Întreprinderea de Calculatoare Electronice București. Noul calculator poate fi folosit într-o sumedenie de domenii, de la evidență și control pînă la cercetare științifică. El prelucrează 300 000 de instrucțiuni pe secundă.

Fotografie de ELENA GHERA

UN INTERES GENERAL PRETINDE UN EFORT GENERAL:

Energia: grijă maximă pentru fiecare kilowatt!

Argumente în pagina 5

EXPORTUL

Exportul este una din activitățile prin care inteligența, calitatea, competența unei economii se relevă cel mai pregnant. Exportul este în lumea de azi o componentă majoră a oricărei politici economice. Cu atât mai mult în cazul unei economii cum e a noastră, ale cărei obiective și ritmuri vizează adevărate salturi istorice în împlinirea unor ridicate aspirații de progres și bunăstare. Anul 1987 este, în datele sale fundamentale, un an al exportului. Acest fapt îl putem constata în toată plenitudinea și în perimetrul unui port. Pentru că porturile, ele însele în puternică extensie în anii din urmă, reprezintă un barometru sensibil al deschiderii spre lume. Este realitatea la care se referă reportajul din paginile 12-13.

Poftă bună!

Opinii

Colectivul de cercetare

Inteligența umană a fost, dintotdeauna, o sursă inepuizabilă a dezvoltării economice și sociale. Criza mondială, care aduce în prim plan conștientizarea limitelor obiective ale resurselor materiale ale Terrei — energie, materii prime, combustibili — a impus intensificarea folosirii la capacitate maximă a inteligenței umane, a capacității sale de a crea permanent, de a oferi soluții practice acestei crize.

Ca modalitate esențială de exercitare și valorificare a inteligenței umane, cercetarea științifică a devenit în acest context pilon de forță al existenței noastre. Ea este, așa cum s-a arătat în repetate rânduri, principala forță a declanșării noului, a creării lui în toate domeniile de activitate. Interesant și definitoriu pentru perioada pe care o parcurgem și, cu atât mai mult, pentru cea viitoare, mi se pare faptul că solicitărilor calitative cărora trebuie să le facă față cercetarea științifică li s-au adăugat cele de ordin cantitativ. Nu există, practic, nici un sector, fie el cît de neînsemnat în

aparență care să nu solicite roadele cercetării științifice, ale creației tehnico-științifice drept elemente de forță ale progresului în sfera respectivă de activitate. În aceste condiții, cercetătorul este pus în fața unei situații extrem de complexe, căreia nu-i mai poate face față singur.

La sfîrșitul secolului XX, gradul de dezvoltare al tehnicii și profunzimea, specializarea extremă la care s-a ajuns în știință impun lucrul în echipă. Climatul de cooperare este, în condițiile actualului ritm de schimbare, de înnoire a tuturor domeniilor de activitate, o condiție a performanței. Asta, cu atât mai mult în activitatea de cercetare științifică ale cărei rezultate, pentru a fi valabile, trebuie să implice performanța. Să nu uităm că una din trăsăturile etapei de dezvoltare economică pe care o parcurge întreaga

(Continuare în pag. 8)

Prof. univ. dr.
SILVIA VACU

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

● Cincinalul actual trebuie să asigure trecerea țării noastre la un nou stadiu de dezvoltare, dar, mai cu seamă, modernizarea și dezvoltarea intensivă a tuturor sectoarelor de activitate, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii din toate domeniile.

● Putem aprecia că, în dezvoltarea generală a forțelor de producție, a economiei naționale, s-au obținut realizări care permit să se îndeplinească hotărârile Congresului al XIII-lea pentru acest cincinal. Ritmul de 7,7 la sută al dezvoltării industriale și de peste 12 la sută al dezvoltării agriculturii, creșterea veniturii naționale cu 7,3 la sută, sporirea productivității muncii și a altor indicatori cu același ritm — toate aceste ritmuri pot fi apreciate, pe ansamblu, ca ritmuri bune, deși ele nu sînt pe deplin la nivelul cerințelor, al programelor pe care le-am stabilit, privind modernizarea și dezvoltarea mai puternică a diferitelor sectoare de activitate.

Avem, de asemenea, realizări importante și în alte sectoare. Știința, învățămîntul — care au un rol important în întreaga noastră activitate — au obținut, de asemenea, o serie de realizări. Adăugînd la aceasta o serie de indicatori de ordin social, inclusiv creșterea veniturilor, a consumului, am putea spune că, pe ansamblu, avem realizări importante în anul 1986.

● Repet, pe ansamblu putem aprecia că ritmurile de dezvoltare generală a economiei naționale — cu excepția exportului — au pus o bază trainică îndeplinirii întregului cincinal 1986-1990. Aceasta demonstrează justetea hotărîrilor Congresului al XIII-lea, a politicii partidului nostru, care a asigurat crearea unei puternice baze tehnico-materiale ce asigură progresul continuu al patriei noastre.

Toate aceste realizări demonstrează forța creatoare a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru popor — și trebuie să declar — și în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv — că, în toate sectoarele, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea au acționat cu înaltă răspundere pentru realizarea marilor sarcini ce le-au revenit.

● În acest an va trebui să realizăm un ritm de dezvoltare a industriei de cel puțin 7-8 la sută, dar, conform programelor pe care le avem, trebuie să obținem o creștere mai însemnată. Va trebui, de asemenea, să realizăm prevederile importante în agricultură, în realizarea obiectivelor noii revoluții agrare — așa cum trebuie să dezvoltăm și celelalte ramuri de activitate. În mod deosebit, anul acesta trebuie să

punem ordine și să soluționăm problemele din domeniul energiei, prin punerea în producție a tuturor capacităților, prin realizarea reparațiilor de bună calitate și în termenele stabilite, în așa fel încît să asigurăm în tot cursul anului energia necesară și să intrăm în anul viitor cu un sistem energetic bine pus la punct. Avem tot ce este necesar și se impune să fie luate măsuri deosebite în privința aceasta.

● Trebuie să acordăm o atenție deosebită problemelor reducerii consumurilor materiale sau, mai bine zis, încadrării în normele de consum energetice și materiale, în toate sectoarele de activitate. Este necesar, de asemenea, să asigurăm mărirea gradului de recuperare și refolosire a materialelor și a diferitelor subansamble. În general, trebuie să asigurăm reducerea fermă a cheltuielilor materiale, a cheltuielilor de producție, în conformitate cu normele financiare pe care le avem pentru toate sectoarele de activitate.

● Va trebui să trecem cu toată hotărîrea la realizarea programelor de organizare și modernizare a producției, avînd în vedere că, în prima jumătate a acestui an, trebuie să încheiem prima etapă a acestor programe și să trecem la cea de-a doua etapă — așa cum este bine cunoscut.

Prin efortul tuturor, spre binele tuturor:

1986: Un an de incontestabilă rodnicie

Un Comunicat statistic, ce sintetizează bilanțul de muncă și de viață al poporului întreg în spațiul unui an — un an dintr-o etapă, un an dintr-un cincinal în care s-au proiectat obiective, țeluri, programe fundamentale dintr-o perspectivă și un scop mai amplu de progres al țării — este un plural valent cod, încifrînd infinite înțelesuri. Însăși publicarea Comunicatului an de an, aducerea la cunoștință și în conștiința noastră, a tuturor, a acestei analize pe ansamblu ca și pe fiecare etapă al organismului economic-social, face parte din însuși mecanismul democratic de funcționare al statului nostru, în care orice problemă a societății se debzate deschis cu toți oamenii muncii, cu întreaga națiune. Fiecare, un an nu este mai rodnic sau mai puțin rodnic în sine, raportat la el însuși, valorile se compară cu valori, concluziile, pentru a fi drepte și obiective și, mai ales, înțelepte, diriguitoare pentru activitatea viitoare, au nevoie de indicatori de referință și, mai cu seamă, de stachetele cele mai înalte într-o curbă de evoluție. Trebuie să mai înțelegem însă din bilanțul anului 1986 că este pus în permanență scară cu cel precedent, tocmai datorită valențelor anului 1985 în etapa pe care o parcurgem. Este anul final al cincinalului șapte, de la ale cărui cote maxime (ori neîmpliniri) s-a pornit în stabilirea cifrelor de plan și a programelor următoare, dar și într-o continuitate logică pentru aducerea la îndeplinire a Programului Partidului Comunist Român de dezvoltare a României pînă la sfîrșitul anului 1990 și, în perspectivă, pînă în anul 2000. În plus, anul 1986 prezintă primul an dintr-o nouă etapă în atingerea obiectivelor grandioase cuprinse în acest document de dimensiuni istorice, primul an al unui cincinal profund novator pentru economia românească, în conformitate cu Directivele Congresului al XIII-lea al Partidului. Este cincinalul intensității și rentabilității, cincinalul saltului spre o restructurare modernă a economiei și a muncii pe baza cuceririlor științei și tehnicii, este cincinalul noii revoluții agrare, cincinalul înnoirii în toate sferele de activitate umană. Cincinalul în care, prin forțe proprii, chiar în condițiile unor fluctuații nefavorabile și instabilități în economia mondială, dezvoltarea țării să-și păstreze ritmurile ascendente propuse, ritmuri foarte înalte, pentru a ne situa, la finalul lui, în rîndul țărilor mediu dezvoltate ale lumii. Cu alte cuvinte, să recuperăm decalajul unei istorii întregi, ceea ce nu este simplu și nu este ușor, cu atât mai mult, în contextul internațional de astăzi. Un nivel de viață și de civilizație meritat de poporul nostru harnic tu vocația construcției pașnice, mereu animat de dorul liniștii, păcii și libertății popoarelor pe Pămînt. Un obiectiv cutezător ce mobilizează energiile în jurul partidului, în jurul secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, inițiatorul și promotorul acestei politici economice fără precedent. Astfel, cifrele globale precum și cifrele-sinteză ale fiecărei ramuri, secțiuni și compartiment economic, ale fiecărui domeniu de activitate, cu valorile lor pozitive față de anul-referință evidențiază robustețea organismului nostru economico-social, sursele și resursele pe care le avem pentru atingerea obiectivelor stabilite. Dar, mai presus de toate, această sinteză este o

evidență concretă a justetei și realismului politicii economice a Partidului Comunist Român, politică ce poartă amprenta gândirii originale și profund novatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, îmbogățind cu experiența românească doctrina economică a socialismului. Aplicînd în mod creator principiile și adevărurile generale valabile ale socialismului științific la condițiile concrete ale României, a elaborat o strategie proprie, adecvată, ca și tacticile particulare fiecărei etape pentru dezvoltarea mereu ascendentă a economiei naționale și pe baza acesteia, a patriei întregi.

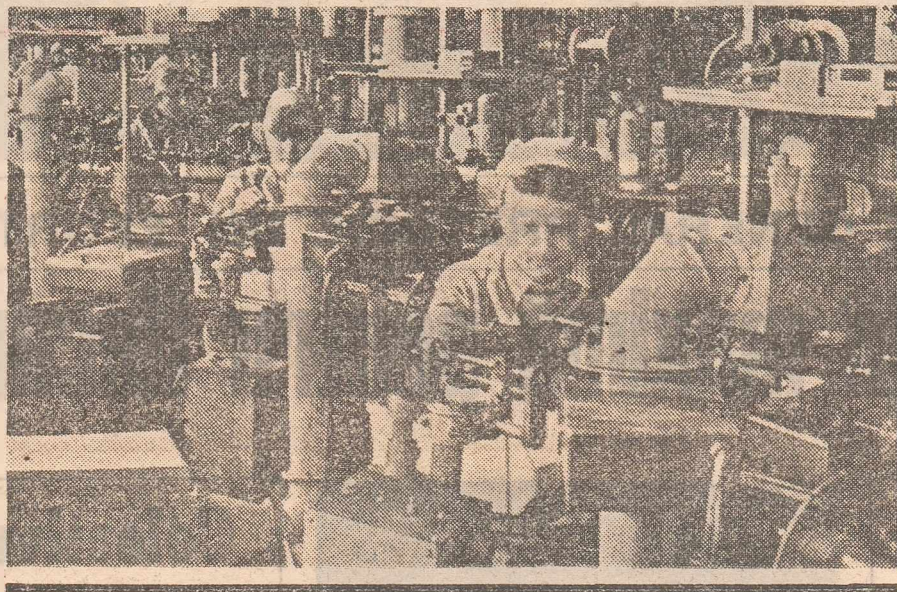
Să privim cifrele și să ne aplecăm gîndirea asupra lor. Începînd cu informații de maximă generalitate și anume cifre locuitori a avut România la finele anului trecut, cu cît mai mulți, față de anul precedent, este expresia unei politici demografice înțelepte, bine gîndite

producție importante, industriale și agro-zootehnice. Privind capitolul investiții-construcții, alte idei se interferează și ne atrag atenția. Paralel cu investițiile în noi capacități de producție, s-au realizat, constituind chiar centrul focal al preocupărilor, cele destinate pentru modernizarea, automatizarea și reutilizarea capacităților existente, aducerea lor în linia noii competitivități mondiale, asigurîndu-se o mai bună profilare, integrare și specializare a producției, în conformitate cu Directivele Congresului al XIII-lea. O direcție prioritară a politicii economice actuale românești asupra căreia reflectasem înainte. Ceea ce se corelează cu principiul eficienței și al rentabilității, ceea ce implică, și în procesul investițiilor, aspectele de adîncime ale revoluției noastre în marș, aspectele noii calități și ale rafinamentului în structurarea tuturor ramurilor econo-

forță propulsoră a progresului economic, ca forță vitală menită să dea soluții problemelor noi, cardinale, apărute în fața omemirii legate de criza materiilor prime, a surselor energetice etc. Sub îndrumarea acad. dr. ing. Elena Ceaușescu, om politic și savant legat profund de idealurile partidului și poporului, s-au orientat și susținut programele cercetării științifice și tehnologice naționale în funcție de aceste direcții prioritare ale țării — dezvoltarea bazei proprii de materii prime și energetice, înnoirea producției și situarea ei la cel mai înalt nivel de competitivitate, iar în agricultură pentru asigurarea unor producții înalte, sigure și stabile. Această veritabilă a treia ramură a economiei naționale — știința și tehnologia — s-a bucurat, la rîndu-i, în anul 1986, de un mare fond de investiții, destinat propriei ei modernizării, dezvoltării și aducerii la zi a bazei materiale de cercetare. Investițiile înseamnă în România în 1986, ca în toți cei 20 de ani de la Congresul al IX-lea încoace, și construcția de locuințe, renașterea orașelor și a satelor. Adică modernizarea vieții noastre însăși, adică tot atîtea plusuri în nivelul nostru de viață și civilizație, scopul întregii politici a partidului și statului, veghea marelui nostru conducător, Nicolae Ceaușescu. Să dai, într-un an, în folosință oamenilor 1 081 000 locuințe noi din care 12,5 mii în mediul rural, cu tot confortul la zi, plus numeroase dotări social-culturale, edilitare, gospodărești, reflectă indubitabil grija pentru om, pentru viața și bunăstarea sa. Comunicatul ne mai aduce o informație prețioasă și anume, faptul că peste jumătate din populația țării trăiește în orașe. Un indicator social grăitor privind structura unei societăți, privind gradul de industrializare al unei țări, deci privind proiecția ei pe treptele de evoluție și progres.

La fel de lucid și de realist, cum sînt toate analizele conducerii noastre de partid, așa cum secretarul general al partidului îndeamnă neconștient — luciditatea și realismul fiind intrinsece spiritului revoluționar și cunoașterii realității —, Comunicatul a pus în evidență și neajunsurile din unele sectoare, tocmai pentru a intra în raza de reflecție a fiecăruia dintre noi, căci aparțin tuturor. Așa cum toate cifrele se corelează între ele, pentru că exprimă realități interferente, exprimă părțile unui întreg, tot astfel lipsurile, aparțin, într-o măsură sau alta, pe filiera muncii și a vieții din fiecare etapă socială, fiecărui. Precum accentua secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, chiar în cea mai solemnă împrejurare, la aniversarea zilei sale de naștere, dar și a aniversării unei vieți exemplare de revoluționar pusă în slujba patriei sale. „Autoconducerea, autogestiunea înseamnă creșterea răspunderii fiecărui colectiv, a fiecărui grup de oameni dintr-un sector sau altul, în buna gospodărire, dezvoltare și realizarea obiectivelor încredințate, răspunzînd însă pentru aceasta în fața statului, a poporului”. Este aici, foarte succint dar clar exprimată, esența democrației noastre înțeleasă superior. Cifrele unui Comunicat nu sînt, așadar, statistică pură. Ele sînt filozofia existenței, sînt opțiunile fundamentale ale unei politici și ale unui popor.

C. I. ADAM ■

sub toate aspectele ei. Dinamica sporului natural al populației se află în raport cu necesarul forței de muncă, necesar mereu crescut în raport cu noulă capacități, ramuri și sectoare de producție în plin avînt, în raport cu asigurarea unei structuri echilibrate, pe vîrste a populației în perspectivă, pentru perpetuarea vigoarei și robusteții națiunii noastre. Sporirea populației active nu o putem rezuma, desigur, doar la faptul că o nouă generație a ajuns la vîrsta muncii, acest număr nou de oameni productivi ne pune în relație cu numărul noilor locuri de muncă apărute într-un singur an — numărul personalului muncitor a crescut, în 1986 cu 1,2 la sută, față de 1985. Iar aceasta a fost posibil prin faptul că noi obiective și noi capacități de producție — din industrie, din agricultură, din domeniul serviciilor —, au intrat în funcțiune. Iată cum, o cifră ne trimite spre o altă, spre ritmul ascendent al investițiilor realizate în economia națională, cîfrîndu-se la 249,3 miliarde lei, cu 1,2 la sută mai mult decît în anul de referință. Au fost puse în funcțiune, integral sau parțial, peste 300 capacități de

mice. Este, în acest sens, de remarcant și de subliniat că, pentru prima oară într-un Comunicat statistic privind realizarea Planului național unic, se așază drept prim capitol, drept primă ramură spre analiză: Cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic. (De regulă, noi știm, că era așezată industria, ramura pivot a bazei tehnico-materiale a economiei). A constata că, în anul 1986, în România s-au realizat și introdus în fabricație 2 900 tipuri noi și modernizate de mașini, utilaje, aparate și instalații cu parametri superiori, a circa 800 materiale și peste 400 bunuri de consum, 1470 tehnologii noi și modernizate, noi sisteme de modernizare și automatizare, ca rod al cercetării științifice și tehnologice proprii, naționale, înseamnă a releva, încă o dată, profunzimea științifică și clarviziunea gîndirii economice a secretarului general al partidului, jalonată în Programul cercetării științifice românești, adoptat la Congresul al XII-lea și al XIII-lea ale Partidului, cu privire la rolul și locul științei și tehnicii în societatea modernă ca forță de producție, ca

MOBILIZATOR PROGRAM DE MUNCA SI ACTIUNE

● Trebuie să luăm măsuri hotărâte pentru aplicarea fermă a noului mecanism economic, a autoconducerii și autogestunii în toate sectoarele de activitate. Toate conducerile întreprinderilor, centralelor, ministerelor trebuie să înțeleagă că este o necesitate vitală funcționarea în cele mai bune condiții a autoconducerii, autogestunii, a noului mecanism economic-financiar — ca o expresie a răspunderii proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor, a oamenilor muncii, a întregului popor pentru buna gospodărire și desfășurare a întregii activități.

● O atenție deosebită trebuie să acordăm realizării programelor de ridicare a calificării profesionale, tehnice, a muncitorilor, a specialiștilor din toate sectoarele de activitate. Avem nevoie de o ridicare mai puternică a nivelului de cunoștințe pentru înfăptuirea modernizării, pentru realizarea obiectivelor revoluției tehnico-științifice și ale noii revoluții agrare.

● Dacă un sector, un membru al unui colectiv nu lucrează cum trebuie, el constituie o verigă slabă și afectează, fără nici o îndoială, buna funcționare a colectivului și organismului respectiv. De aceea trebuie să acționăm cu toată hotărârea în vederea bunei organizări și funcționării a organelor colective, a debaterii și adoptării celor mai bune hotărâri, dar și în

vederea întăririi răspunderii fiecăruia în îndeplinirea neabătută a îndatoririlor ce-i revin, a sarcinilor ce i-au fost încredințate.

● Să dezvoltăm puternic formele democratice, dar mai cu seamă, să asigurăm buna funcționare a organismelor democratice pe care le-am creat. Avem un sistem bun: acum însă trebuie să facem în așa fel încât toate aceste organisme să funcționeze în cele mai bune condiții.

● Am spus, acum câteva zile, că umanismul, spiritul de omenie nu înseamnă a trece cu vederea peste neajunsuri, peste lipsuri; dimpotrivă, aceasta impune exigență, fermitate în respectarea legilor și aplicarea lor. Nu facem un bine nici muncii, nici dezvoltării noastre, dar nici persoanei respective care nu reușește, nu este corespunzătoare pentru un anumit domeniu de activitate; avem destule alte domenii unde poate să lucreze. Nu se pot admite justificări de felul: „e un tovarăș bun, a recunoscut și poate o să se îndrepte” — și facem asta și peste un an, și peste doi, iar lucrurile continuă să meargă prost.

● Putem spune că anul acesta este hotărâtor pentru înfăptuirea întregului plan cincinal, pentru realizarea tuturor programelor de modernizare, de norma-

re, de organizare, inclusiv de aplicare a autoconducerii și a noului mecanism economic-financiar. Să acționăm în așa fel încât, realmente, să punem ordine și disciplină în toate sectoarele de activitate!

● O dată cu ridicarea pregătirii profesionale, tehnice, științifice, să acționăm cu toată hotărârea și în direcția ridicării conștiinței revoluționare, a formării omului nou, constructor constant al socialismului și comunismului. Să așezăm la baza întregii noastre activități cele mai noi cuceriri ale științei, inclusiv din domeniul științelor sociale, ale cunoașterii umane în general, pornind de la faptul că marile transformări ce s-au produs în lume, uriașele cuceriri ale științei și tehnicii au determinat modificări radicale în viața mondială, în abordarea unor probleme ale dezvoltării, ale înaintării omenirii spre un nou nivel economic și social.

Să pornim întotdeauna de la faptul că principiile socialismului științific, concepția revoluționară despre lume și viață oferă minunate posibilități de înțelegere mai bună a tuturor schimbărilor și cerințelor dezvoltării societății omenesti, că numai pe baza principiilor socialiste, ale socialismului științific, asigurăm înfăptuirea obiectivelor de dezvoltare generală a patriei noastre, a socialismului și comunismului!

Prin toți fiii patriei, prin toți fiii muncii:

1987: Un an de și mai mare vrednicie!

La recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., după cum este cunoscut, au fost examinate și aprobate Raportul și Comunicatul cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economică-socială a țării noastre pe anul 1986. În cuvântarea rostită în cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a făcut o analiză profundă a modului în care s-a acționat pentru îndeplinirea planului pe primul an al cincinalului și a jalonat direcțiile de acțiune, măsurile ce trebuie luate pentru îndeplinirea prevederilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal. Având în vedere importanța excepțională a acestui document, Comitetul Politic Executiv a hotărât ca tezele și orientările cuprinse în cuvântare să stea la baza activității viitoare, să constituie un mobilizator program de muncă al întregului popor în împingerea Conferinței Naționale a partidului din acest an, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe 1987 a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

În cuvântarea rostită, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat anul 1987 drept an hotărâtor pentru înfăptuirea întregului plan cincinal, pentru realizarea tuturor programelor de modernizare, de normare, de organizare, de aplicare a autoconducerii și a noului mecanism economic-financiar. În acest sens, planul pe 1987 prevede continuarea dezvoltării în ritm intens a economiei naționale. Astfel, dezvoltarea industriei urmează să se înfăptuiască într-un ritm de cel puțin 7-8 la sută. Importante sarcini stau în fața agriculturii, în vederea înfăptuirii noii revoluții agrare. Vor trebui soluționate importante probleme în domeniul energetic, prin darea în producție a tuturor capacităților, prin realizarea reparațiilor de bună calitate și în termenele stabilite, în așa fel încât să se asigure în tot cursul anului energia necesară, pentru a intra în anul viitor cu un sistem energetic bine pus la punct. Secretarul general al partidului a abordat în continuare numeroase alte probleme de mare importanță cărora în anul pe care l-am început trebuie să li se acorde cea mai mare atenție: reducerea consumurilor materiale, încadrarea în normele de consum energetice și materiale în toate sectoarele de activitate; înfăptuirea programelor de organizare și modernizare a producției, trecerea, la jumătatea lui 1987, la cea de-a doua etapă a realizării acestor programe; transpunerea în viață a măsurilor privind normarea financiară, creșterea eficienței, reducerea stocurilor; realizarea programelor de ridicare a calificării profesionale, tehnice, a muncitorilor, a specialiștilor din toate sectoarele de activitate; transpunerea în viață a unor măsuri hotărâte în vederea realizării în cele mai bune condiții a prevederilor din 1987 în domeniul comerțului exterior, precum și recuperarea în acest sector a unei părți din nerealizările din anul precedent; având în vedere necesitatea de a realiza

dezvoltarea țării noastre cu forțe proprii, până la sfârșitul anului urmează să plătim, din creditele pe care le avem, cel puțin un miliard de dolari; mai multă ordine și disciplină în domeniul investițiilor, pentru realizarea în cele mai bune condiții a programelor de investiții din toate sectoarele; un înalt spirit de răspundere și exigență în întreaga activitate; măsuri ferme pentru realizarea prevederilor legilor țării, ale statului, a hotărârilor partidului cu privire la rotația cadrelor din toate domeniile, aplicarea fermă a principiilor retribuției în acord global, a principiilor socialiste de retribuție în raport cu munca și calitatea muncii fiecăruia; lichidarea, în cel mai scurt timp a stărilor negative de lucruri, aplicarea măsurilor și înfăptuirea neabătută a planurilor și programelor de dezvoltare economică pe acest an.

Secretarul general al partidului a subliniat că sînt create toate condițiile îndeplinirii și chiar depășirii planului în industrie, ca și pentru realizarea obiectivelor noii revoluții agrare, pentru dezvoltarea celorlalte ramuri, scoțind în evidență necesitatea de a se utiliza, în toate sectoarele, cu maximum de eficiență, toate posibilitățile existente. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acorde toată atenția încadrării în normele de consum energetice și materiale, mării gradului de recuperare și refolosire a materialelor și a diferitelor subsanșamble, reducerii generale a cheltuielilor materiale și de producție, garanției sigure a creșterii mai puternice a venitului național. După cum se știe, una din principalele coordonate pe care se sprijină proiectele actuale și de viitor ale creșterii economice intensive o constituie organizarea și modernizarea producției,

acțiune de nivel național, a cărei coordonare, pe baza programelor șalonate până în 1988, este asigurată cu înaltă competență științifică de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Inovămintului. În acest sens, după cum am menționat, s-a cerut ca în toate ramurile să se treacă cu hotărâre la faza finală a primei etape, astfel încât, începînd cu a doua jumătate a lui 1987, să se treacă la etapa următoare.

A reieșit, de asemenea, din cele de mai sus, atenția cu totul excepțională acordată ridicării nivelului tehnico-calitativ al tuturor produselor noastre, creșterii competitivității lor pe piața externă și realizarea, în consecință, a întregului plan de export. Depășind faza dezvoltării extensive, pentru care au fost

cuvîntarea rostită nu de mult, cu prilejul aniversării zilei de naștere și a îndelungatei sale activități revoluționare, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Trebuie să acționăm în așa fel încât să se înțeleagă bine că procesul marilor transformări revoluționare nu s-a încheiat și, practic, nu se va încheia niciodată! Avem nevoie de revoluționari care să-și însușească bine uriașele cuceriri ale științei, ale tehnicii, în toate domeniile, oameni cu spirit de sacrificiu, cu o înaltă concepție revoluționară și răspundere față de prezentul și viitorul patriei, care să pună mai presus de toate interesele generale ale poporului, cauza socialismului, a bunăstării, a libertății și suveranității țării!”. E vorba însă nu de declarații, ci de acțiuni, nu de vorbe, ci de fapte. În acest sens, la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv secretarul general al partidului preciza că spiritul revoluționar, comunist trebuie să se manifeste nu teoretic, ci în felul în care fiecare își îndeplinește, în cele mai bune condiții, sarcinile încredințate. Ca atare, un adevărat revoluționar trebuie să fie un bun specialist, un bun cunoscător al celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. În cuvântare se arată că este necesar ca la baza întregii noastre activități să așezăm cele mai noi cuceriri ale științei, inclusiv din domeniul științelor sociale, ale cunoașterii umane în general, pornind de la faptul că marile transformări care s-au produs în lume, uriașele cuceriri ale științei și tehnicii au determinat modificări radicale în viața mondială, în abordarea unor probleme ale dezvoltării, ale înaintării României spre un nou nivel economic și social.

Avînd în vedere că în 1987 va avea loc Conferința Națională a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că trebuie luate toate măsurile pentru a ne prezenta la acest important eveniment cu îndeplinirea în cele mai bune condiții a planului și a programelor din toate sectoarele, cu o creștere mai puternică a conștiinței revoluționare, a forței materiale a patriei noastre, cu o întărire și mai puternică a forței partidului, a rolului său conducător în toate domeniile de activitate. În acest scop, secretarul general al partidului a adresat un călduros apel către clasa muncitoare, către țărănime, intelectualitate, către toți oamenii muncii, către întregul nostru popor, de a acționa cu toată hotărârea, de a face totul ca fiecare colectiv de oameni ai muncii să-și îndeplinească în cele mai bune condiții planul și programele, astfel încât fiecare unitate economico-socială, din toate sectoarele, să devină o puternică cetate a construcției socialiste, să-și aducă o contribuție puternică la înfăptuirea obiectivelor de realizare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a țării spre comunism, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregii națiuni, pentru întărirea independenței și suveranității României.

ION CODRU

Adunările generale ale oamenilor muncii

Foruri de analiză și decizie ale autoconducerii muncitorești

Au început și se desfășoară, în aceste zile, în întreaga țară, adunările generale ale oamenilor muncii.

În spiritul istoricelor hotărâri ale Congresului al XIII-lea și al indicațiilor, sarcinilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, aceste foruri ale democrației muncitorești revoluționare dezbate cu înaltă responsabilitate, în spirit critic și autocritic, activitatea desfășurată pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe anul 1986 și măsurile care se impun pentru realizarea în cele mai bune condiții a planului pe 1987.

Constituind cadrul optim de analiză exigență, responsabilă, a celor mai importante domenii ale activității unităților economice, adunările generale ale oamenilor muncii — organisme larg reprezentative, create din inițiativa secretarului general al partidului — sint o vie și convingătoare dovadă a profundului democratism al societății noastre socialiste, care asigură condiții pentru ca muncitorii și specialiștii să hotărască direct asupra tuturor problemelor majore ale producției.

Adunările generale se caracterizează printr-un profund caracter de lucru, prilejuind adoptarea unor măsuri practice care să garanteze eliminarea oricăror neajunsuri și să determine realizarea planului la toți indicatorii cantitativi și calitativi.

În întreprinderi și centrale industriale, pe șantiere, în unități agricole, în institute de cercetare științifică și inginerie tehnologică, adunările generale se desfășoară în spiritul exigențelor formulate de secretarul general al partidului în cadrul recentei ședințe a Comitetului Politic Executiv. În cuvântarea rostită cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „În curând încep adunările generale în întreprinderi. Este necesar să dezbaterem larg, cu proprietarii, cu producătorii și beneficiarii, în cadrul acestor adunări generale, problemele privind activitatea din toate domeniile. Să analizăm cum s-a realizat planul pe anul trecut, dar să dezbaterem temeinic planul, programele pentru anul acesta și să se stabilească măsurile necesare în vederea îndeplinirii lor neabătute”. În continuare, secretarul general al partidului sublinia: „Este evident că se impune o creștere mai puternică a rolului adunărilor generale ale oamenilor muncii în conducerea tuturor sectoarelor de activitate. Organele de

conducere colectivă, consiliile de conducere trebuie să raporteze și să răspundă în fața adunării generale de felul cum și-au îndeplinit obligațiile”.

Potrivit legii, adunările generale exercită și o importantă funcție de control, întrucât, manifestându-se ca tribune active, ca forme concrete ale autoconducerii și autogestunii muncitorești, ele decid asupra modului în care consiliile oamenilor muncii și cadrele de conducere și-au îndeplinit mandatul încredințat.

Ca afirmare plenară a conștiinței și calității de proprietari, producători și beneficiari a oamenilor muncii asupra părții din averea națională, ce ne-a fost încredințată de societate spre administrare, bună gospodărire și dezvoltare, adunările generale înscriu pe agenda lor de lucru problemele realizării ritmice și integrale a planului la producția fizică, îndeosebi la export, ale creșterii productivității muncii pe baza mecanizării, automatizării, electronizării și robotizării proceselor de producție. În strinsă legătură cu aceasta, participanții la dezbateri dovedesc spirit gospodăresc și inițiativă pentru stabilirea măsurilor de încadrare în normele de consum, deci pentru reducerea accentuată a consumurilor materiale și energetice, utilizarea rațională, cu strictă economie, a energiei electrice și combustibilului, recuperarea și valorificarea în producție a materialelor refolosibile. De cea mai mare însemnătate sint, de asemenea, măsurile tehnice și organizatorice pe care adunările generale le hotărăsc în vederea perfecționării și ridicării nivelului tehnic și calitativ al produselor, în concordanță cu ampla acțiune ce se desfășoară în întreaga economie națională, pentru perfecționarea organizării și modernizarea proceselor de producție, în scopul accentuării caracterului intensiv al dezvoltării economice a țării în actualul cincinal și în perspectivă, pentru creșterea susținută a productivității muncii și eficienței economice în toate domeniile de activitate.

Astfel, pe baza afirmării puternice a experienței și înțelepciunii colective, cu participarea largă la dezbateri a oamenilor muncii, adunările generale stabilesc și adoptă programe cuprinzătoare de măsuri, a căror aplicare asigură îndeplinirea tuturor indicatorilor de plan pe anul 1987, ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități economice, în conformitate cu orientările și exigențele sporite formulate de conducerea partidului.

Abia terminase de construit sediul întreprinderii, clădirea aceasta modernă, elegantă, când s-a întâmplat următoarea scenă: un bărbat în toată firea a pornit pe culoarele ei cu bocancii murdari și nu e lipsit de importanță că, după cum spune chiar directorul, bărbatul acela știa că directorul vine în urma lui la cițiva metri. Fiecare pas era o sfidare. Mai mult, își amintea inginerul Traian Morariu, el văzuse prea bine cum la intrare, la poarta dinspre stradă a întreprinderii, bărbatul acela căuta să-și murească bocancii cu noroi cu aceeași grijă cu care s-ar fi convenit mai degrabă să-și curețe. Prin urmare, premeditase scena ce avea loc pe culoarele clădirii. Traian Morariu a pus exact întrebarea pe care cel de dinaintea lui o aștepta: de ce murdărești dumneata locul asta? Iar acela s-a întors și i-a răspuns peste umăr: adică n-avem dreptul să venim aici, la sediul, noi, care muncim, noi ăștia care nu învirm hirtii? Da, a răspuns directorul, dumneata muncеști dar o să mai muncești și în ora asta pe care ți-o pun la dispoziție ca să cureți tot ce ai murdărit. Dacă nu, te dau pur și simplu afară, să te duci de unde ai venit. Întimplarea asta a făcut ochul întreprinderii și nu fără folos.

Inginerul Traian Morariu are 48 de ani și de fel este din comuna Salva, de pe lângă Năsăud. După ce-a absolvit facultatea de silvicultură de la Brașov a venit să lucreze chiar în județul de unde este de fel, la întreprinderea forestieră de exploatare și transport Bistrița-Năsăud. Este un om care impune liniște în jurul lui, o liniște în care cuvintele pot să i se audă clar, răspicat. Foarte chiar felul lui de a vorbi, apăsat și fără grabă, impune celor din preajmă atenție. Funcția de director sporește, desigur, această autoritate dar n-a reușit nicl ea să îndepărteze dintre inginerul Morariu și cei din subordinea lui o relație în mod esențial civilizată, în care nimeni nu privește de sus pe nimeni. Inginerul Morariu n-a mai luat concediu de mulți ani, tot timpul s-a aflat printre oamenii lui, cu excepția zilelor când se țin sesiunile Marii Adunări Naționale, unde merge ca deputat al unei circumscripții din județul Bistrița-Năsăud, iar oamenii lui vorbesc despre el așa: e muncitor și are pretenția ca toți să muncească; e cinstit și are pre-

tenția ca toți ceilalți să fie cinștiți; dacă un om îndeplinește aceste două condiții, de câte ori se întâlnește cu directorul este ca și cum s-ar întâlni cu un prieten: dacă nu, atunci poate fi sigur că directorul nu iartă.

— Un director, spune Traian Morariu, cu cit are oameni mai buni pe lângă el, cu atât poate să stea și el mai liniștit. Noi avem peste 5 000 de oameni. Iar spre deosebire de o întreprindere industrială, să zicem, întreprinderea noastră are, nu-i greu de înțeles, un specific al ei. Oamenii noștri lucrează, practic, în tot județul. Din suprafața acestui județ, pădurile se întind pe 36 la sută. Bineînțeles, avem de lucru mai mult în zonele de munte, în Călimani, în munții Rodnei, pe Țibleș, pe valea Birgăielor.

— A fost, 1986, un an bun? — Da, în mod sigur. Am încheiat anul cu o depășire de

să stea într-o cabină și să apese pe buton. Pe „bumbi”, cum se zice pe aici.

— Unde și cum ați început această acțiune de modernizare și cit ați reușit să duceți la capăt din gândul de început?

— Avem nouă centre de sortare și preindustrializare a lemnului și până acum am izbutit să modernizăm șase dintre ele. Efectul a fost o dublare a productivității muncii. Trebuie să spunem că ideea am preluat-o din cartea unui specialist în materie. Dar, e adevărat, în același timp, că proiectul a fost conceput aici. La proiectul acesta au colaborat mai mulți specialiști din întreprinderea noastră. Îi chemam în fiecare dimineață în biroul meu și-i lăsam să se certe o oră deasupra planșelor. De fapt, modul în care am acționat noi a devenit, între timp, un proiect-tip, pe care îl pot folosi și alții interesați. Proiectul

departe randamentul proiectat. Motivul era simplu: omul acela obișnuit o viață întreagă cu o muncă fizică grea, obișnuit să miște buștenii cu minile, se odihnea din când în când, chiar dacă munca de-a minui instalația nouă era ușoară, iar urmarea era că de câte ori el se odihnea, se oprea tot fluxul, toate activitățile bine coordonate ale fabricii. Am mers să-l vedem cum lucrează. Ca să fie sigur că trece cu bine de această încercare, în loc să apese pe butonul ce acționa împingătorul se ducea și prindea butucii în brațe. Într-un sfert de oră era ud leoarcă. A înțeles și el cum ședeau lucrurile și-a venit singur să-mi spună că el e convins că i-am vrut binele, dar că roagă frumos să-l lăsam să lucreze în altă parte. Altfel, cum spunea el, simte că ne „încâlcește”.

— Acesta este un caz și chiar dacă n-ar fi singurul nu e de

lemnul, și ca să nu se infunde butoanele femeia și-a luat vreo cîteva perii de haine și curăța tabloul de comandă și-l ștergea ca pe un obiect de pref. Măturisese că m-a impresionat acest comportament. Unii mai greu, alții mai repede, oamenii au înțeles pînă la urmă cu toții că trebuie să deprindă obișnuințe noi și că nu poți munci toată viața așa cum ai învățat la un moment dat. Înă unii, după ce i-am făcut „domni”, au reclamat.

— S-a întimplat și asta? — S-a întimplat. Un șef mi-a spus-o atunci în față că o să ia pielea de pe mine. Funcția poate, dar meseria nu poate s-o anuleze nimeni, așa că i-am răspuns că eu am șapte piei și dacă ia una tot mai rămîn șase. Dar tot cu șapte am rămas, fiindcă reclamația era în mod vizibil o copilărie. Cel cîteva semnatari ai ei sesizau că prețul unor produse lucrate de noi scăzuse la jumătate. Da, tariful scăzuse astfel pentru că în urma modernizării productivitatea crescuse de două ori. Iar oamenii, de fapt, cîștigau mai mult, nu mai puțin.

— Pe cit se vede, directorul a trebuit să lucreze cu 5 000 de „bumbi”.

— În fiecare fabrică lucrau cîte 200 de oameni pe schimb. Acum lucrează vreo 50, iar producția este și ea mai mare. Dar n-am renunțat la oameni, adică n-a fost nevoie ca ei să plece ca să-și găsească un alt loc de muncă. A fost nevoie doar ca ei să se recalifice și să-și rețină munca din perspectiva unui grad mai mare de tehnicitate a acestora. Mulți dintre ei, cum spuneam, au contribuit direct la acțiunea de modernizare. În acești ultimi ani, zestrea tehnică a întreprinderii a sporit cu 30 de invenții și inovații. Dintre acestea, 25 sint brevetațe ca invenții.

— Mai rămîne să spunem că 17 dintre ele au ca autor chiar pe directorul întreprinderii, care fie singur, fie împreună cu alți colegi, a făcut dovada că munca forestierilor nu exclude rigora cu care oamenii sint deprinși, mai curînd, într-o întreprindere care lucrează cu metal.

— Am avut o ambiție și cred că am reușit. De fapt, sint sigur că am reușit. Într-o întreprindere ca a noastră se muncește acum ca în oricare întreprindere de acest fel dintr-o țară dezvoltată!

D. CONSTANTINESCU

Despre păduri și oameni sau despre o anume hărnicie a minții

peste 20 de milioane la producția-marfă.

— Putem concentra discuția, cu acordul dv., chiar asupra mijloacelor prin care ați obținut în '86 rezultate bune.

— De acord. Dar e nevoie să ne întoarcem puțin în timp, în urmă cu vreo cițiva ani, cînd în întreprinderea noastră am trecut la o acțiune cit se poate de serioasă de modernizare, de automatizare. Această acțiune a fost impusă de sarcinile potrivit cărora trebuia să realizăm un ritm mai dinamic de creștere a productivității muncii. De aici, pornind de la această necesitate a început să umble gîndul. Am analizat cu toată atenția: numai prin intensificarea eforturilor oamenilor, am fi obținut o creștere de 5 la sută într-un an. Dar în anul următor n-am fi reușit să obținem prea mult în plus tot prin intensificarea eforturilor acestora oameni. Modernizarea se impunea, așadar, iar ca să vorbim neted se punea problema ca pe oamenii noștri să-i facem „domni”, nu-i așa? Ei puteau

acesta este, ca să spunem lucrurilor pe nume, un proiect colectiv. La clarificarea lui au participat inginerii Leontin Mîgovan, Alexandru Baias, Pavel Ureche, maiștrii Țira Viorel, Ioan Curag și foarte mulți muncitori. Nu-i mai puțin adevărat că, atunci cînd a fost cazul, ne-au întins o mîna de ajutor și unii specialiști din noile întreprinderi industriale ale Bistriței. Cit îi privește pe unii dintre oamenii noștri, oameni învățați cu munca grea, cu munca fizică, trebuie să spunem că perspectiva ca munca lor să fie doar aceea de-a apăsa pe niște „bumbi” i-a prins cam nepregătiți. La fabrica din Bistrița Birgăului aveam un muncitor pe care-l știam de cînd eram stagiar în întreprindere. Îi spuneam, cu toții, badea George. Cînd i-am încredințat tabloul de comandă cu doar șase butoaie, omul se apropia de pensie. Poate să fi fost și bătrînețea de vină, cine știe, dar cele două transportoare și patru împingătoare pe care trebuia să le dirijeze el nu dădeau nici pe

crezut că oamenii, cei mai mulți dintre ei, s-au lăsat atît de intimidati de răspunderea nouă de-a apăsa pe-un „bumb”.

— Bineînțeles. La fabrica din Lunca Ilvei lucra o femeie despre care n-aș putea spune că era certăreată, ci doar mai aprigă din fire. Cînd nu-i convenea ceva, nu ședea pe gînduri dacă să spună sau nu. Cei din jurul ei aproape că se obișnuiseră să fie aduși la ordine de femeia aceea. I se îngăduia, pentru că era cinstită și harnică foc. Ei bine, femeia aceea care creștea singură trei copii, părea îmbătrînită. Ca femeile bătrîne de pe la noi, purta nodul basmalei sub bărbie. Ce s-a întimplat cu ea putem doar bănui, după ce i s-a încredințat munca de-a acționa niște instalații de la un tablou de comandă. Pur și simplu a întinerit. N-a scăpat neobservat amănuntul că începuse să-și facă nodul baticului la spate, ca femeile tinere. Ea nu doar că nu incurca deloc „bumbii” dar se purta cu ei cu o grijă specială. În fabrică mai lăse rumeguș, doar lucrăm cu

O APLICAȚIE PRACTICĂ

Conținutul democrației muncitorești îl dau faptele concrete de muncă, exercițiul practic al meseriei, viața cotidiană a uzinei — de la hotărârea strategiei de dezvoltare a fabricii, să zicem, până la modul de intervenție practică a colectivului în soluționarea oricărei probleme nou apărute la orizontul preocupărilor de fiecare zi.

O astfel de „problemă mărunță” s-a ivit în viața întreprinderii de Mașini Electrice București spre sfârșitul anului trecut: un partener de peste hotare, încheind actele de recepție pentru două tipuri de utilaje fabricate la I.M.E.B., s-a interesat într-o doză dacă n-ar putea primi și un alt tip de utilaj, ce nu se afla în nomenclatorul de pină atunci al întreprinderii. Delegatul acestora cere permisiunea unui telefon în țară, vorbește cu directorul și primește un răspuns afirmativ. Se întâmplă pe 5 decembrie.

Dar acel „da” trebuia să-și găsească acoperire în priceperea și hărnicia muncitorilor, cei care, în ultimă instanță, puteau să facă ce au și făcut, până la urmă. Oamenii lui Marin Conțiu, al lui Ion Pismac, ai lui Marin Marin, cei din atelierul lui Băncuță au sosit „chestiunea” pe toate părțile, căutând să-i dea de capăt. S-a creat o frumoasă solidaritate muncitorească în jurul aceleiași idei, care a reunit, desigur, și proiectarea (inginerul Vasile Creța „a tras” ca pentru un nou examen de diplomă), dar și pe cei de la „Autobuzul” (care trebuiau să facă remorcile transportoare), și chiar o întreprindere sămăreacă, de unde urmau să vină niște piese necesare acestor remorci.

„Realizarea acestor două utilaje a fost, de fapt, un examen multiplu, avea să ne spună directorul întreprinderii, ing. Constantin Sederias. Era un produs complet nou; apoi, trebuia făcut în trei săptămâni, în condițiile în care, pe plan mondial, produse similare se fac în două-trei luni; apoi, știam că aceste utilaje, odată livrate la timp, ne deschid posibilitatea unor contracte ulterioare, ceea ce s-a

și întâmplat. În sfârșit, cînd ne-am angajat la producerea acestor utilaje știam pe ce ne bazăm, pentru că, la noi, problematica exportului — ca scop prioritar — și cea a resurselor creative ale oamenilor din uzină — ca mijloc — nu sînt chestiuni «de etapă», ci realități curente și constante în viața întreprinderii noastre».

Se înțelege că și de-astă dată efortul colectiv a triumfat: camioanele partenerului respectiv sosiseră pe 31 decembrie și au plecat, încercate cu utilajele respective, în dimineața lui 2 ianuarie.

Realizarea sarcinilor la export este posibilă la I.M.E.B. prin gândirea tuturor, dinamizată de scintila acelei abnegații și acelei dăruiri care dau o anume frumusețe și o anume demnitate colectivelor noastre muncitorești. Asta explică atmosfera destinsă, calmă și cordială de aici, o atmosferă și o stare de spirit în care fiecare se știe respectat, consultat și întrebat, un climat care multiplică la proporțiile convenite personalitatea și felul de a fi ale celui care veghează la toate acestea și care este chiar directorul întreprinderii.

Anul trecut, I.M.E.B. a depășit planul la export cu 18,4 milioane lei, iar pentru ianuarie se prelinina o depășire de 2 milioane, chiar dacă planul pe acest an este cu 5 la sută mai mare decît cel pe anul trecut. Acțiunea de contractare este încheiată în proporție de 85 la sută, care înscamnă cam tot atîta certitudine, obținută deja, pentru desfășurarea la export pentru întregul an. Peste trei sferturi din produsele uzinei sînt noi sau modernizate, anul '87 aducînd „titluri” noi pe lista nomenclatorului utilajelor fabricate la I.M.E.B.

Aceste cifre „calme” ascund, însă, tumultul unei vieți trăită intens, în care circuitele inteligenței, priceperii și hărniciei oamenilor de aici sînt fertilizate de spiritul tonic al unei veritabile democrații muncitorești.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Treptele calitatii

Grijă maximă pentru fiecare kilowatt

Este un fapt cunoscut că, în acest moment, realizarea în cele mai bune condiții a programului de dezvoltare economico-socială depinde în mod direct de livrarea ritmică a energiei electrice, de economisirea ei severă, de folosirea rațională a tuturor resurselor energetice de care dispunem. Parcurgem din acest punct, de vedere o perioadă deosebită care impune tuturor, de la marile unități industriale la fiecare cetățean o răspundere deosebită privind consumul energiei produse.

În spiritul sarcinilor subliniate de secretarul general al partidului, la prima ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din acest an, este necesar ca în toate unitățile economice să se ia măsuri energice, eficiente pentru încadrarea în normele planificate prin cotele stabilite, pentru că, potrivit unui adevăr aflat la îndemina tuturor, nu poți consuma mai mult decît produci. În acest context, un rol decisiv revine oamenilor muncii din ramurile producătoare de energie electrică, începînd cu furnizorii de cărbune și continuînd cu lucrătorii din centralele electrice. Este necesar astfel ca întreaga cantitate de cărbune necesar termocentralelor să fie livrată ritmic, în condițiile unei bune calități, iar în centralele tehnice buna organizare, asistența tehnică de înaltă calificare, menită să rezolve cu promptitudine problemele pe care le ridică exploatarea la parametri superiori a agregatelor energetice, să asigure instalațiilor funcționarea cu un înalt randament energetic.

O însemnătate cu totul deosebită o are economisirea fiecărui kilowatt furnizat de centralele electrice. Ținînd seama de cerința expresă ca energia produsă și distribuită de sistemul energetic național să fie distribuită cu prioritate în sectoarele productive, adică în sectoarele

unde se realizează bunurile materiale, avem cu toții obligația morală de a gospodări energia electrică și termică, de a evita orice consum inutil în sectoarele neproductive. Spunem că este o datorie morală fiindcă lipsa de responsabilitate, indiferența în administrarea unui bun național păgubește nu numai un domeniu sau altul, ci întreaga societate. Orice consum suplimentar creează mari dezavantaje economice și fiecăruia dintre noi. În același timp, fiecare kilowatt-oră judicios folosit constituie o importantă rezervă pentru îndeplinirea planului de producție, pentru activitățile economice fără de care nu poate fi conceput bunul mers în nici un domeniu al întregii activități economice-sociale.

Este cunoscut din informațiile date publicității de către Dispeceratul energetic național că suprasolicitația sistemului energetic național în anumite perioade ale zilei generează mari perturbații în alimentarea cu energie. Este vorba de orele de vîrf 7-10 și 17-23, cînd curba de consum atinge cote maxime. Este deosebit de important ca, pe întreaga perioadă a sezonului rece, în scopul echilibrării consumului, fiecare dintre noi, la locul de muncă sau acasă, să contribuie la o cit mai judicioasă utilizare a energiei electrice. Mai mult ca oricînd, acum, eforturile fiecăruia, mari sau mici, au o valoare deosebită. Strădania permanentă pentru asigurarea unei producții sporite de energie electrică, grija gospodărească pentru fiecare kilowatt-oră fac dovada spiritului nostru civic, al unui înalt spirit patriotic.

Sîntem cu toții profund interesați să producem mai mult cărbune, un cărbune de bună calitate, sîntem cu toții profund interesați să reducem consumurile energetice, fiindu-ne limpede că orice act de risipă poate avea consecințe negative

pentru dezvoltarea economiei naționale, implicit pentru fiecare cetățean. De consecvența și răspunderea cu care acționăm, în egală măsură pentru producerea și pentru economisirea energiei electrice, depînd îndeplinirea integrală a planului pe acest an, realizarea produselor de care societatea are nevoie, satisfacerea într-un mod corespunzător a tuturor cerințelor vieții economico-sociale, într-o primă și ultimă instanță, depinde bunăstarea întregului popor.

Mai mult ca oricînd, acum, se impune ca fiecare întreprindere să respecte cu strictețe programele de măsuri tehnice și organizatorice stabilite pentru asigurarea încadrării permanente în cotele de consum prevăzute, potrivit planului și normelor tehnologice, pentru înlăturarea oricăror forme de risipă. Cotele de energie sînt, pentru fiecare consumator, alocate în deplină concordanță cu necesitățile. Adică au în vedere consumurile normate, determinate științific nu doar în ceea ce privește materiile prime, materialele, dar și în ceea ce privește energia, și, prin urmare, cerința realizării exemplare a sarcinilor de producție în consens perfect cu cerința de a gospodări cu maximă grijă fiecare kilowatt. Depășirile nu au și nu pot avea nici o justificare. Și dat fiind faptul că aici, în energie, funcționează principiul vaselor comunicante, în sensul că dacă unul consumă prea mult, celălalt nu are ce consuma, este normal să se acționeze cu mai multă fermitate și exigență, în spiritul legii, pentru a stopa consumurile excesive. Recalcitrății, acei care nu înțeleg aceste adevăruri simple, acei care nu dau curs acestor imperative de cea mai mare stringență, trebuie aduși la ordine. Chiar prin operația tehnică numită deconectare.

Un tînr în halat învîrtește butonul unui aparat de radio și dinlăuntru țîșnește melodia unui marș care sparge întunecimea dimineții și trece prin somnolența noastră ca o ghiulea și se oprește în curtea întreprinderii cu ritmuri aprige și tăioase. Acolo, în curte, muncitorii se îndreaptă cu ritmul celei mai depline seriozități spre locurile lor de muncă, scuturîndu-se de promoroacă și de chiciura iernii care le-a acoperit mersul de-acasă pînă la fabrică. Marșul care țîșnește din aparat dă ritm dimineții și parcă din geamul pe care privește răsăr florii de gheață ca o sorcovă veselă, ca un dar galactic pentru oamenii muncii de la „Electronica”, întreprinderea care vorbește pe atîtea lungimi de undă, incît cu greu mai poți să-ți dai seama pe care meridian al globului e mai apreciată această instituție care și lui Philips i-ar fi făcut în ciudă.

Made in România

Îmi mut privirea spre alt aparat și, în timp ce capul meu străbate un arc de cerc în căutarea altor aparate cu design demn de invidia tuturor, alte aparate umplu camera cu imagini și sunete și ochiul, trezit totuși de ritmurile marșului, cade pe masă, chiar pe masa din față, unde se lăfăiesc câteva fursecuri și niște bomboane de ciocolată, și-n timp ce scot creionul să notez ce e nou în privința calității, inginerul Radu Călărășu, șeful secției CTC, e luat, cu asalt, de colegii lui de muncă și felițat pentru ceea ce a realizat de-a lungul atîtor ani la această întreprindere, dragă și lui, după cum zice, la această întreprindere unde, iată, a implinit 48 de ani.

Sînt cum această dimineață e plină de respect și, în timp ce urmăresc solemnă stringere de mină a colegilor lui Radu Călărășu, las creionul să se scurgă încot în caiet și mă ridic și eu pentru a-i strînge mina și parcă mă simt un ucean crescut alături de acești oameni minunați, obișnuți cu sunetul muzicii. Pașii mei neliniștiți trec însă, peste curtea strîmță și înghețată și ajung în biroul inginerului șef Viorel Bucur, birou pe care conlocutorul meu trebuie să-l părăsească degrabă, pentru a se înfățișa la comandamentul zilnic, în care cadrele de conducere își spun cele mai sincere gânduri legate de producție și de bunul mers al lucrurilor.

Sinceritate la zero grade

E iarnă, iarnă-naltă. Frigul stimulează sinceritatea. În urmă cu cîteva numere, realizînd în cadrul revistei noastre o suită de articole și reportaje despre gustul indolent al unor obiective artistice și de uz casnic, într-o enumerare pe jumătate serioasă, pe jumătate comică, după modelul, celebru, al lui Caragiale din schița *La Moși*, am încredințat și niște difuzoare stereo, realizate în chip de carte, pe care, la o adică, posesorul lor le putea viri în bibliotecă printre celelalte tomuri, de unde ar fi urmat să audă sunetul muzicii. Dintr-o inerție a raționamentului meu, puțin dedat cu tehnica, și din motive cu totul confuze pe care n-aș putea să le descriesc acum, dintr-o documentare insuficientă mai pe sleau spus, am atribuit, atunci, acele difuzoare întreprinderii „Electronica”, aruncînd asupra acesteia și o involuntară umbră de îndoială, deși cei cunosători știu că produsele acestei întreprinderi concurează la un nivel atît de înalt pe piața internațională, incît ignoranțele mele rînduri de atunci nici n-ar fi trebuit să aibă îndrăzneala așezării lor în pagină. Cum greșeala nevolnicilor cuvinte nu poate fi răscurpărată decît tot prin puterea lor de a vorbi, mi-ar face plăcere ca în ritmul frazelor de mai jos cititorul să ghicească însă sunetul de înaltă fidelitate al aparatelor produse de „Electronica”.

Amintiri

Acum lucrurile s-au limpezit. Activitatea de control din economia națională e coordonată de I.G.S.C.C.P. Asigurarea calității fiind o chestiune cit se poate de serioasă, înființarea acestui organism nu mai pare nimănui o ciudățenie. El își amintesc: „La un moment dat, situația calității produselor era cumva precară. Eram la început și nu prea aveam elan. Aveam însă forță, o forță interioară pe care numai încrederea țî-o dă. Cum ziceam, la început nu era deloc roz: stocuri, lipsa spațiului pentru depozitare, lucru în condiții improprii, necazuri, supărări”. Imediat însă s-au înființat aproape 280 de centre de reparații pentru televizoarele în garanție, ca să nu se mai producă acumulări de metehne. S-au înființat adică

RADU G. ȚEPOSU ■

(Continuare în pag. 6)

Nu-mi propusesem să nu dorm 24 de ore. Așa s-a întâmplat, nu în întregime din dorința mea. Rapidul 11, în noaptea de 25 ianuarie, a plecat cu întârziere. Toți cei eram pe peron nu am înțeles de ce un tren, care se formează din Gara de Nord, se lasă așteptat 30 de minute... Insoțitorul vagonului de dormit s-a scuzat că instalația electrică nu a putut fi reparată la timp și ne-a făcut să înțelegem că va fi o noapte mai grea. În celelalte compartimente, la geamuri, călătorii erau în bluze și cămăși. Un singur vagon, 9A a făcut excepție de la conduita normală... Am petrecut noaptea infoliți în palton, fular, căciula.

În biroul inginerului Dumitru Vinereanu, fotografia unui însoțitor peisaj alpin, rupt din Carpații noștri, m-a făcut într-o clipă să uit neplăcutele ore. Un fluier ciobănesc, atârnat pe un perete mi-a netezit calea începutului. Directorul Industriei Liniilor din Timișoara a pornit din comuna Vaideeni, dintr-o casă cu șase copii, tatăl său cioban. Nu s-a despărțit, pe oriunde a umblat, de fluierul care i-a legănat, visele la pășune, i-a fost martor în serile lungi de clacă, i-a dezmiardat anii Liceului din Cisnădie, mai târziu pe cei din facultate. Întotdeauna nelipsitul fluier, „bastonul său de mareșal” cum glumeau colegii, l-a însoțit, ajungând acum în biroul de director. Nu îndrăznesc să-i propun să doinească, dar de la cei care-l cunosc bine am aflat că are în „repertoriu” atâtea cintece cit i-ar putea pune în dificultate pe unii profesioniști. Cîntă numai pentru cei cițiva prieteni care, ca și el, au în sufletele zăcăminte de frumusețe și înțelepciune populară.

Mi se pare semnificativ că un mare specialist în producerea stofelor, dintre care 70 la sută ajung pe multe meridiane, în copilărie a avut în grijă mioare, a ajutat-o pe mama sa la torsul lînii, a învățat să deosebasă un fir de altul, să-i pretuiască finețea, căldura, folosul. Dumitru Vinereanu nu este surprins că fac această legătură organică între casa părintească și profesiunea lui. Toți cei care îl află obirșia îl așează imediat în băncile facultății pe care a absolvit-o.

În vremea cea nouă, datorită politicii Partidului Comunist Român, care a schimbat milioane de destine, din comuna Vaideeni, vestită pentru oerit, au plecat la facultăți zeci de fii de țărani. Dintre ei totii numai el, Dumitru Vinereanu, a apucat această cale, ceilalți

sint doctori, profesori, sti-mați, ingineri de alte specialități. Hotărîtor pentru decizia lui a fost liceul din Cisnădie unde nota de promovare se punea examinînd stofa țesută de elev. Atunci și-a dat seama că din cîteva gheme colorate trecute prin mașini care-i înflăcărau mintea, putea „construi”, ca un artist, bucurii pentru oameni. Drumul era ales, cu toată tristețea că rupea tradiția de familie, că-l supăra pe moșul său. Frumosul, în cele mai diverse țesături, a devenit scopul său, întii la Sibiu, unde a fost inginer și inginer șef, apoi aici la „Industria lînii”, unde pune în aplicare tot ce ce i-a adus experiența. În ateliere, pe mașini, sint mereu 40-50 de noi modele, în cel puțin 800 de poziții coloristice. Din fabrica veche, de acum 80 de ani, nu a mai rămas decît continuitatea lucrului, și el altul... Hale noi, concepții noi...

Cu o înțelegere deosebită pentru dorința mea de a vedea cit mai mult din locul unde mă aflu, îmi vorbește despre energia și devotamentul colaboratorilor săi. Cine sint ei? Îi surprind privirea... N-am înțeles!? Toți ciții muncesc aici! În industrie, astăzi, fără contribuția tuturor, nu se mai ating culmi. Cu puterea deciziei și a înfăpturii generale au mîrit și schimbat înfățișarea și tehnologia locului de muncă. Se pot angaja, fără nici o emoție, la comenzi importante de zeci de mii de metri de țesături, dar și la unele doar pentru cîteva costume, cum a fost cererea unui italian. De regulă se țes de la 1000 de metri în sus. Dar nici 106 nu trebuie refuzați, pentru că tot în valută sint plățiți. Capacitatea de a se plia comenzilor de orice fel, care presupune mobilitatea, transformarea tuturor ocaziilor în rentabilitate sint metode de lucru. Din aceeași înțelegere a nevoilor, analizate cu maturitate și răspundere, au ieșit căminul pentru nefamilisti, creșa, grîdinița, apartamentele. Repercursiunile lor în viața de fiecare zi a muncitorilor în demnă la alte măsuri sociale, cu aceleași efecte pentru calitatea vieții.

Dumitru Vinereanu, dintr-un punct de vedere, a rămas același din copilărie. Cînd și-a înțilnit soția a făcut un turneu de prezentare pe la toți prietenii, chiar din alte orase. Nu face nici o mișcare fără să simtă că ceilalți i-o înțeleg, i-o aprobă. Dumitru Vinereanu s-a maturizat, dar zîmbetul deschis, care se transmite și celor mai încruntați, face parte din ființa inginerului. La ședințele de

plan, la audiențe, în secții lîngă maiștri, rezolvă probleme după probleme, nenumărate cite decurg din atribuțiile sale, cu seninătate și încredere. Ia decizii cu onestitatea fiului de cioban care a trecut prin școli înalte, a învățat mult, dar tot mai de preț e ceea ce mama sa i-a sădit în suflet, pentru a fi un om integru — „Cercetează-te și să nu ai motive să roșești!” „Acolo unde muncești fă totul cit mai bine!” „Nu există fiule, nu pot!” „Cînd ai de înfăptuit ceva, mic sau mare, drumul e numai înainte!”

24 de ore

...În drumul său mereu înainte, Dumitru Vinereanu se întilnește cu fostul coleg de facultate, inginerul Nicolae Huțu. Sint prieteni, au parcurs aproape identice aceleași etape, pentru similitudine nu știu dacă Nicolae Huțu cîntă. N-am putut să aflu și acest amănunt, deși am petrecut cîteva ore împreună, pentru că erau două directii de interes. Regizorul Gheorghe Horvat, de la Studioul „Alexandru Sahia”, făcea prospecții pentru documentarul care va fi realizat pînă în luna mai, cînd înfloreșc trandafirii în Timișoara și se împlinesc 50 de ani de la înființarea întreprinderii de încălțămînte și mase plastice „Victoria”.

Întrebările noastre veneau dintr-o parte într-alta și rar se întilneau. La facultate Dumitru Vinereanu și Nicolae Huțu au avut disciplină de studii — zîmbetul? Este o plăcere să te afli în vecinătatea oamenilor bine dis-

puși. Chiar momentele grele din viață sint trecute mai lin. De pildă, ziua cînd inginerul Huțu, care colaborase cu bătrînul Guban la producerea înlocuitorilor de piele, a fost mutat de la Sebeș și numit directorul întreprinderii „Victoria”. Deși pensionar, Guban venea la lucru și-și păstrase biroul de director. Alături era altul... tot de director. Muncitorii nu se arătau încurcați. Intrau în biroul lui Guban.

— Cu inteligență și tact se depășesc momentele grele. Cit a durat dualitatea?

— Puțin. Mi-am construit calea de urmat respectînd munca celor care au fost înaintea mea, fără să mă abat de la ceea ce aveam de făcut. Am devenit repede prieten cu toți cei care muncesc aici. Sint zece ani de atunci, pe care-i rememorez acum pentru dumneavoastră.

— Care este cea mai importantă concluzie după scurgerea acestui timp?

— Deși am renunțat la import, volumul producției noastre este de cîteva ori mai mare. Ne-am aflat întreaga satisfacție profesională în diferitele soluții de a găsi alți și alți înlocuitori de piele, de a economisi valuta prin intensificarea gîndirii noastre. La zi sintem producători unici a zeci de articole pentru economia națională. De pildă asigurăm pielea artificială pentru componentele citorva industriei: vagoane de tren, elicoptere, nave, autoturisme Dacia, acum Olcit. Sintem producători unici ai întregii catități de vopsele de piele. Am rămas cei mai mari producători de corpuri de iluminat, deși tot felul de cooperative ne concurează.

— Seriozitate st planifică la dumneavoastră?

— Mesriașii sint aleși și cultivați cu mare grijă. Intrarea la noi în colectiv este un examen. Cine vrea să muncească la noi este pus la o probă. Învingem prin seriozitate și o cultivăm cu grijă pentru o plantă care trebuie să înflorească.

...O concepție și o educație a locului, care se transmit din tată-n fiu. 32 de oameni au venit odată și împreună au sărbătorit 25 de ani. Numai cine este serios rămîne ani îndelungați aici. În momentul venirii lui Nicolae Huțu se constata un regres îngrijorător al întreprinderii „Victoria”. Nicolae Huțu și-a clarificat cîteva puncte esențiale într-un program de acțiune: profilul de fabricație trebuia revăzut, era imperios necesară organizarea sectorului de creație și cercetare pentru continuitatea mersului ascen-

dent. Au fost menținute numai produsele care intrau în aria de interes constant al consumatorilor. Nicolae Huțu a păstrat intact, amplificînd tot ce a fost bine făcut înaintea lui.

În sala de expoziție evoluția are capitole. Anul 1950 este numai al pantofilor, minunat lucrați manual, dar atît. Anul 1987 are expus, la scară, aproape tot ce-l definește: 5 la sută producție de încălțămînte, restul de 95 la sută piele sintetică, marochinărie, vopsele, lămpi electrice de forme și întrebunțări diferite, pentru apartamente, birouri, magazine, săli de spectacole.

Regizorul Horvat, cu răbdare și perfectă cunoaștere a locului, asamblează planul artistic. Caută izbînda tehnică a întreprinderii „Victoria”, dar și partea de suflet, fără de care nimic din ce este durabil nu este posibil. Cercetează fotografi îngălbenite de acum o jumătate de secol, singurele urme ale vechiului atelier, cu o plită și cițiva muncitori cu fețele livide, supte de oboseală. Tot ce poartă acum numele de întreprinderea „Victoria” este o... victorie muncită a anilor construcției socialiste. Ingerul Huțu este atît de îndrăgostit de orașul de pe Bega încît susține că Timișoara fără celebrii trandafiri de lîngă Universitate, de lîngă Politehnică, de lîngă Teatrul Național, de lîngă fiecare casă nu este un oraș întreg și vrea să fie arătat așa. Fiecare dintre noi are un punct de vedere adevărat. Eu, de pildă, îi vîd pe Dumitru Vinereanu și pe Nicolae Huțu, în scris, pe peliculă, în viață, numai cu zîmbetul cald, pe care nu-l arborează doar în contactul cu un ziarist și un regizor.

Am plecat din Timișoara noaptea târziu... În drum spre gară ningea cu fulgi cit palma și simțeam cum „înflorea” mii de trandafiri sub stratul gros de zăpadă. Zîmbeam singură după 24 de ore de nesomn. În fond e atît de tonic să găsești un fluier, care poate să cînte ca la Vaideeni, într-un loc al exactității matematice, al mașinilor automate care înghit firele de lînă și le eliberează în baloturi de stofă fină!... În fond, ce poate fi mai de dorit pentru un mod de viață decît să planifici... seriozitatea, ca pe o materie primă! În fond, ce bucurie mai mare pentru noi, culegătorii de viață, decît să întilnim în practica vieții oameni frumoși.

În trenul cu care m-am înapoiat, acceleratul 124, era cald și plăcut ca-n miezul verii...

CARMEN DUMITRESCU ■

Treptele calității

(Urmare din pag. 5)

reprezentanțe. Așa cum există și la frigider. Numai că, la scurtă vreme, clienții au devenit tot mai rari.

Nici cu exportul nu stăteau prea bine. Doar 8 la sută se vindea în afară din televizoarele contractate. Nici controlul de calitate nu era tocmai de invidiat.

Acum, deși producția fizică e mare, în reprezentanțele nu de multă vreme înființate se repară numai 4-6 la sută din televizoarele produse de „Electronica”. Oamenii de la reprezentanțe au din ce în ce mai rar de lucru. Asta, zice Radu Călarășu, îmi aminteste de o reclamă celebră. Știți cum se mîndrea Philips cu calitatea produselor sale? Punea un muncitor, îmbrăcat în salopetă curată, să pozeze cu miinile în șolduri! Aia-i producție adevărată, să n-ai nici o reparație, reparatorul să rămînă mereu cu salopeta curată.

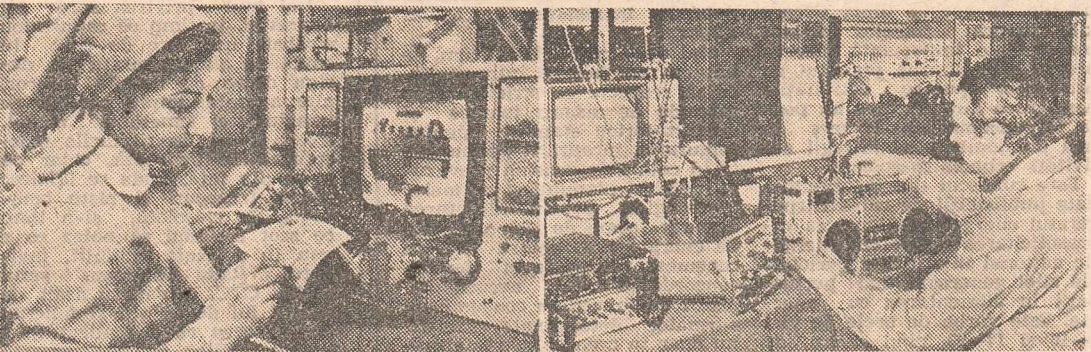
Mai departe, despre calitate

Întreprinderea a dublat și garanția, prin reprezentanțele sale, dar acum, cînd toate lucrurile merg bine, e bucurioasă că dintr-o sută de televizoare, de pildă, doar 28 se mai repară. Asta a făcut să sporească chiar cererile de pe piață și, mai cu seamă, i-a determinat pe parteneri să-și înnoiască contractul. Judecat în ansamblu, comerțul a crescut în ultimul timp de trei ori și cea mai mare mîndrie, așa, profesional vorbind, e că Olanda, țara lui Philips, cumpără în permanentă produse bucurăstene. Dificultăți au fost multe înainte, cînd „Electronica” nu știa exact cam în ce direcție s-o apuce și, mai cu seamă, nu știa ce viitor o să aibă.

A avut însă, mai presus de toate, un moment de luciditate și a oprit fabricația pentru punerea la punct a calității. O oprire scurtă, eficientă și inspirată.

Măsuri, îndreptări, succese

Resortul care se ocupă de controlul tehnic al calității din întreprindere s-a gîndit să rezolve problema calității nu

doar cerînd muncitorilor rezultate deosebite, ci oferindu-le un sprijin concret, în baza căruia să poată solicita performanțe de excepție: a conceput un manual cu procedurile de control care trebuie efectuate, un fel de ghid care prescrie toate avaturile producției, de la recepția componentelor (și sosesc în întreprindere cam 2-3 milioane de componente pe zi din alte părți) pînă la asigurarea parametrilor produsului final. Judecînd concret, trebuie să spunem că întreprinderea aceasta, situată la marginea orașului, a soluționat probleme tehnologice din cele mai stringente, precum fiabilitatea televizoarelor portabile prin înlocuirea unor componente mai vechi, creșterea de peste 3 ori a mediei timpului

de bună funcționare, prin ciclarea termică a modulelor, realizarea programelor de antrenament tehnologic al televizoarelor și radioreceptoarelor, realizarea instalațiilor de încercări în vederea recepției componentelor etc. Dar asta nu e totul: pe tot parcursul fabricației, fiecare produs e însoțit de o fișă a principalelor operații efectuate, datorită căreia se poate depista degrabă „istoricul” fiecărui produs. Iar la această inițiativă să mai adăugăm și faptul că s-a instituit un sistem de urmărire în timp real, pe calculator, a calității

ce, cam pretențios însă foarte exact, se numește gestiunea calității. Asta înseamnă că se compară cheltuielile pentru remedieri cu costurile de producție (proiectul, utilaje etc.) și se judecă, într-un chip mai realist, posibilitatea realizării unor produse în acord cu realizările contemporane. O metodă singură nu duce însă la mari rezultate. Ca să fie apreciată, ea și-a tras alături o alta, un fel de soră gemănumită metoda demeritelor. Aceasta pornește de la o punctare promptă a defectelor și dă o notă ce exprimă global nivelul calității

cele mai frecvente afiră în favoarea televizoarelor alb-negru și mai ales a televizoarelor mici („Pot fi purtate și-n autoturisme, și pe yacht, pot fi folosite și-n aer liber”), căci două lucruri esențiale interesează pe cumpărător: fiabilitatea și înfățișarea. „Nu uitați, zice inginerul Radu Călarășu, că în Occident cheltuielile în service ajung pînă la o treime din costul aparatului, așa că nu e deloc lipsit de interes de ce occidentalii își doresc aparatele noastre cu fiabilitate înaltă”. Dar aparatele produse la „Electronica” au și alte calități pe care partenerii noștri nici nu le pun la îndoială.

Cu adevărat pași mari „Electronica” a făcut în anii 1979-1980, cînd au început să se facă sculele pentru injecție pentru casele din mase plastice. Repede s-a trecut, apoi, la vopsirea, pe masă plastică, și, după aceste performante, întreprinderea s-a văzut debarasată de moașe false care-i tot propuneau metode și metodologii care-o duceau mai degrabă în Valea Plîngorii decît în platformele internaționale ale performanței. „Știți că noi facem cele mai bune radiocasetofoane din țară?”, zice interlocutorul meu și aprobă și inginerul șef Viorel Bucur și e de acord și directorul general Roland Ionescu.

Ce mai produce „Electronica”? Două variante de pick-up-uri, radioreceptoare cu un design retro, amplificatoare de antenă. Două tipuri de televizoare color („Știți ce frumoasă este o imagine color la aceste televizoare?”), televizoarele alb-negru (zece tipuri), boxele (trei tipuri) sint cîteva din produsele pe care „Electronica”, întreprindere de mare competitivitate pe plan mai ales internațional, le propune cumpărătorilor fără teama că într-o zi, într-un magazin, un cumpărător nu va recunoaște marca producătorului. Iar marca întreprinderii este chiar calitatea.

Metode noi de control

Numai specialiștii știu care este cea mai eficientă metodă modernă de control și trebuie să-i credem; este metoda „statistico-matematică”. Metoda aceasta a atras o dublare a termenului de garanție prin ceea

fiecărui produs. Individualizează, adică, precis și în detaliu, fiecare cauză care subminează scopul înalt al fiecărei zile de muncă — frumoasă și controversată și dificilă condiție a industriei superioare: calitatea.

Electronica, la zi

Pe coridoarele sediului întreprinderii, liniștea a început să se așeze ca o pisică leneșă. Conducerea întreagă e chemată la comandamentul de dimineață, o altă măsură radicală și eficientă pentru supravegherea calității și, în special, a bunului mers al producției. De aici și din tot ceea ce face „Electronica” se trage și bunul mers al exportului, extins în majoritatea țărilor europene. Cererile

Muncă, belșug și statornicie

O curte plină cu păsări poate fi o emblemă a bunului gospodar

Devenit deja tradițional, recensământul animalelor început în primele zile ale lunii februarie are semnificațiile unui eveniment. În primul rând este o evaluare statistică a rezultatelor înregistrate în campania de dezvoltare a zootehniei, atât în sectorul socialist, cât și în cel particular. Prevederile Congresului al XIII-lea al P.C.R., indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, măsurile stabilite de conducerea partidului și a statului, concretizate în programe ample de dezvoltare a agriculturii și implicit a zootehniei, pun în fața lucrătorilor din acest important sector sarcini complexe, mobilizatoare, de natură să anime și producătorii, și specialiștii, și îngrijitorii, pe toți cetățenii patriei. Nici o palmă de pământ care să nu producă și nici o gospodărie fără preocupările crescătorilor de animale. Iată de ce recensământul animalelor are menirea de a înregistra evoluția efectivelor, repartizarea acestora, iar, pentru bunii gospodari, recensământul se constituie într-o adevărată afirmare a celor destoinici, a cetățenilor care dintr-o îndelungă tradițională a poporului român continuă să-și facă un titlu de mândrie. În plină iarnă, satele și comunele țării, și nu numai în localitățile rurale, ci și în orașe, crescătorii de animale își evaluează acum sporurile obținute într-un an de muncă rodnică. Iar în aceste creșteri sînt chiar salturile prevăzute pentru actuala etapă de împlinire a noii revoluții agrare.

Asemeni imaginilor surprinse duminică în citeva comune, pe tot cuprinsul țării înregistrarea animalelor e un fapt comun al acestor zile. Să vedem în ele primele semne ale rodniciei acestui an, ale statorniciei unei îndelungate familiarități de altă scoală.

Numai cine a văzut expozițiile de bovine își poate da seama cu cită mândrie își arată un țaran animalele

Fotoreportaj de
SORIN POSTOLACHE ■

Fără intenție și premeditare, cum am ajuns la Brăila, am fost nevoiți să fac cunoștință cu serviciile prestărilor de servicii. În tren, mi s-a spart rama de la ochelari, făcînd să le cadă una din lentile. Alerg să descopăr un optician. Pe „Republicii”, găsesc un asemenea magazin, într-o mică dugheană. Nu prea îmi inspiră încredere, dar ce să fac ?? Intru și întreb: „Se poate face pe loc reparația?”. Fata din fața mea poartă și ea ochelari și nutresc speranța să mă înțeleagă. „Încercăm!” răspunde, și dispăre după o perdea. N-am răbdare să aștept, plec, hoinărind puțin cu ochii prin vitrine. După 10 minute mă întorc; ochelarii sînt perfecți, locul accidentului abia se zărește, lentila este corect așezată în ramă. „Cît costă?” „Cinci lei!”. Îi întind zece. Tare bonul și-mi întinde restul. Insist să opresc taxa de urgență, spune că este cuprinsă în tariful încasat. Îi mulțumesc, îmi mulțumesc. Eu — pentru servirea promptă și eficientă, ea — pentru recunoașterea calității muncii ei. În fiecare meserie e nevoie de satisfacție, dar, mai ales, în servicii. Trag cu ochiul spre ecuson: „Cooperativa Metalochimica. Unitate 15. Optică. Georgeta Popică. Mulțumesc, încă odată. Georgeta Popică! Iată, gîndesc, o relație firească între client și unitățile de servicii, care, să recunoaștem, nu există și nu se manifestă pretutindeni la fel. Chiar nici în Brăila.

După această mică „poveste”, am însoțit o echipă de control al oamenilor muncii, care își propusese în program pentru ziua respectivă, locmai sectorul prestărilor de servicii. O echipă, cum mi se spune la Comitetul județean al sindicatelor, formată din oameni de ținută morală și profesională, acolo unde își desfășoară munca — la Întreprinderea de con-

fecții și Întreprinderea de utilaj greu „Progresul”. Aneta Lazăr — muncitoare, predator produse finite, Fănică Băjenică — muncitoare sortatoare, Ana Dediu — tehniciană O.P.M., Ștefan Lupu — proiectant.

O luăm tot pe Bulvardul „Republicii”, unde se desfășoară, pe multe sute de metri, un fel de „Lipsescani” ai Bucureștiului. Zonă mare comercială, vad serios, mereu plin de o lume în mișcare, după treburile și nevoile fiecăruia.

Deschisă not-stop, pînă la orele 17,00 un mare punct de atracție al acestei zone este

cumpărătorii avem „naivitatea” să intrăm acolo, pentru a afla, ori a ne comanda, unicatul, (în extremis, seria scurtă), modelul nostru, după gustul nostru, punîndu-ni-se la dispoziție o revistă, un caiet de schițe sau sfatul competent al lucrătorilor de la teighea. Pe deasupra fustelor urite pe care s-a așternut praful, căci nimeni nu le deranjează spre a fi probate ori cumpărate, stau cutii cu flori pentru nunți, de un gust, la fel de ipidoic. Așa se cere ?? Noi nu credem că așa se cere; ce să facă bieții oameni, aleg și ei, cum pot, din ceea ce li se oferă. Gustul nu-l formăm cu pro-

sta cu fruntea sus în locul unde sînt expuse. În rest, tricouri demodate și greu vandabile. Întrebăm: „Mohair aveți?”. Maria Coman, șefa de unitate (Unitatea 2 bis a Cooperativei „Stăruința”) răspunde placid și indiferent: „N-avem! Nu mai avem”. Insistăm și ne exprimăm dorința să ne comandăm cite o jachetă lucrată de mină. „Ar mai fi un albastru?”. „Ce modele ne propuneți?”. Ne arată unul, la fel de demodat, pe care nici bunica de la țară nu l-ar mai purta. (Tricotajele tip țărănesc inspiră azi o lume întreagă de creatori, stilisti și designeri de modă). Albastru

noi constatăm evidente. Și în magazia de mină, din spatele său, aflăm comenzi în lucru, din fire și cu modele pe care nu le avea expuse la raft, ori prototipuri pe stendere. Tine aici și un mosor imens cu fire de efect, aurii, tot din import, atât de moderne azi în tricotate. Pentru cine? Pentru cînd? Pentru vremea cînd se vor demoda și vor ajunge și acestea să compromită blazonul Casei de modă? Ne dămirăm mai bine asupra stărilor de lucruri cînd ajungem la etajul al treilea, în atelierul lucrativ. Nu e vorba de lipsă de utilaje, ori de calificarea lucrătoarelor, de incapacitatea lor de a executa modele diverse, în voga sezonului și la doleanțele clienților. Pe o masină, una dintre fete, executa o superbă bluză, cu mineci liliac, din mătase „Perla”. O alta — o rochie fantezi din alte fire subțiri... Aceste tinere lucrătoare, în schimb, ne declară că nu-și realizează retribuțiile de bază, iar șefa le spune că „din lipsă de comenzi”. Una dintre ele și terminase de executat o comandă avansată doar cu o zi înainte. Din planul pe ianuarie la prestări servicii, în valoare de 160 000 lei, pînă la 25 ale lunii, nu se realizase decît 90 000 lei. De asemenea la producția mărfa, o mare cotă din plan este nerealizată. Cum să fie, cînd firele căutate stau la subsol, în magazine, iar pe teighea tronează obiecte fără gust și fără haz ?? Cînd șefa de unitate care are menirea să le asigure comenzi, răspunde placid în continuare, clienților. „Avem doar ce se vede!”. Fără să le propună alte modele, fără să le spună că, se pot executa la comandă, prompt, într-o zi-două ceea ce doresc, ceea ce caută!. E luna de vîrf a tricotatejilor și e obligația ei de serviciu.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Controlul oamenilor muncii

„N-avem ce dorim”. Și totuși aveau!

Casa de modă. Mai exact, ar trebui să fie, conform rolului și rostului unei asemenea unități de lux în prestațiile de servicii. Cînd intrăm, surpriză totală. Are înfățișare de bazar modest, de dugheană mărunță din preajma unei piețe și zarzavat. Pe teighea și stendere, expuse urit, mărfuri urite și demodate, confecții de serie, pe care astăzi nici o întreprindere de profil n-ar mai îndrăzni să le lucreze, fără a-și asuma falimentul total. Pînă și capotele din diftină și barhet pentru modestele bunici de la țară, în aceleași și aceleași modele de ani și ani de zile, drepte, cu nasturi în față, cu două buzunare mescăbinate pe părți. Casa de modă brăileană, contrazicîndu-și profilul și rolul, are excentricitatea să le expună și să ni le propună, în timp ce noi,

duse urite, ci printr-o ofensivă de bun gust. Dar, dincolo de acest aspect, se află un altul mai profund, de natură economică, convertim în produse nevandabile ori greu vandabile, materii prime importante, precum și manoperă, precum și alte cheltuieli de producție. Întrebarea ce se ridică — și o supunem spre analiză conducătorilor cooperativelor din Casa de modă brăileană, precum și a U.C.E.C.O.M., — privește cauza acestei stări de lucruri? E vorba de comoditate și minimă rezistență ori de calificare? Și una și alta puțin fi eradicabile oriunde și oricînd.

„Boala” este acută, deoarece simptomul nu se întîlnește doar în sectorul de confecții, ci și la cel de tricotate. Citeva căciulițe de mohair și un plover pentru o adolescență sînt singurele ce pot

n-ar fi urit, aduce a mare în furtună, dar în ceea ce a fost convertit și-a pierdut farmecul și personalitatea. Echipa de control își declină rolul și constată că, în magazia de la subsol se aflau pungi întregi de mohair și cu alte fire moderne, tip mohair și tip lină, cu fire din lină pură, buclate, de Covasna, cu fire de mătase „Perla”, atât de mult în voga modei, cu fire din alte structuri de mătase vegetală, într-o paletă de culori, iarși după ultima linie a sezonului. Sînt peste 20 de kilograme numai din 3 sortimente cu fire din import. Șefa de unitate își ia aer de martiră, a greșit, a neglijat să le prezinte la raft, să le propună clienților. Nu, n-ar fi vorba de mărfuri dosite pentru servirea preferențială a cuiva. Nu-i facem proces de intenție,

Silviu Pușcașu s-a născut la 10 mai 1927, la Craiova. A absolvit în 1950 Institutul Politehnic din Timișoara; douăzeci de ani mai târziu, în 1970, își susține cu brio teza de doctorat la același institut și devine doctor, inginer electrotehnic. Parcurge succesiv treptele ierarhiei universitare, devenind profesor titular, șef de catedră, decan de facultate, apoi profesor și rector al Universității din Craiova. În prezent este șeful catedrei de electrotehnică din cadrul Facultății de electrotehnică. Între anii 1964-1976, a efectuat specializări și documentări în U.R.S.S., R.S.C., Olanda, R.F.G.; a publicat 4 cărți de specialitate, 15 cursuri universitare și peste 100 de articole științifice în reviste din țară și străinătate, a participat și susținut comunicări la prestigioase reuniuni științifice internaționale.

— Aș dori, stimate tovarășe profesor, dacă bineînțeles și dv. sînteți de acord, să reînnoim firul unei mai vechi și interesante discuții pe care am început-o împreună cu vreme în urmă: despre criogenie și implicațiile ei în viața cotidiană...

— De acord, mai ales că frigul poate să ne aducă nu doar neplăceri, făcîndu-ne să tremurăm uneori chiar și la simpla pronunțare a cuvîntului, ci și mari, foarte mari bucurii și foloase, atunci cînd e strunit și utilizat cum trebuie, cum recomandă știința.

— La Facultatea de electrotehnică a universității, în cadrul căreia conduceți — după cîte știu — catedra de electrotehnică a fost organizat nu demult cel de-al 4-lea Colocvii național de supraconductibilitate și crioelectrotehnică. A devenit cumva această prestigioasă manifestare o tradiție pentru centrul universitar Craiova?

— Fiind la a patra sa ediție organizată tot la noi, într-adevăr putem spune că a devenit tradițională.

— Care a fost scopul sau, mai bine zice, care a fost rațiunea organizării în Cetatea Băniei a acestor reuniuni de nivel național?

— De a realiza un schimb fructuos de experiență și opinii științifice între cercetătorii din domeniul supraconductibilității și cel al crioelectrotehnicii, precum și din alte domenii în care este implicată tehnica temperaturilor joase și foarte joase (criogenia) și în același timp de a stabili noi direcții de cercetare fundamentală și aplicativă în domeniile menționate.

— De fapt, ce este crioelectrotehnică? Pentru că în jurul acestui termen văd că începem să ne învîrtim...

— E un termen care, deocamdată, nu are o accepție generală în ansamblul statuat, dacă putem să ne exprimăm astfel, al unor discipline științifice și tehnice tradiționale. Crioelectrotehnică nu este o disciplină tradițională, nici cu „vechi state” de serviciu în cercetarea științifică. Dacă vreți, această denumire n-o veți găsi, deocamdată, în nici un dicționar de termeni consacrați și nici măcar în limbajul curent al cercetătorilor.

— Dacă am înțeles bine, la bază stă... supraconductibilitatea.

— Întocmai, crioelectrotehnică se bazează în principal pe fenomenul de supraconductibilitate descoperit încă în 1911 de fi-

zicianul olandez Heycke Kamerlingh-Onnes de la Universitatea din Leyden. Acesta a constatat primul că un metal introdus într-un mediu cu o temperatură foarte scăzută își pierde brusc rezistența electrică. Fenomenul a stîrnit interes în lumea științifică, dar atît.

— N-a fost aplicat imediat?

— Abia după anii 60 a început să fie folosit în electrotenica aplicată.

— Care-i, totuși, esența fenomenului, în ce constă el?

— Fără să intru în amănunte, e suficient să ne amintim din fizica elementară că, atunci cînd printr-un fir conductor în stare normală trecem curent electric, se produce o degajare de căldură proporțională cu rezistența conductorului și cu pătratul intensității curentului. Or această căldură reprezintă o pierdere de energie.

— Ce s-ar întîmpla, să zicem, dacă firul respectiv nu mai are rezistență, așa cum se întîmplă în stare de supraconductibilitate?

— Evident, oricît de mare ar fi curentul absorbit de receptor (consumator) pierderea de energie este nulă, deci nu mai există. De aici rezultă clar unul din domeniile fundamentale de folosire a criogeniei: producerea, transformarea și transmiterea energiei electromagnetice prin circuite în stare supraconductoare.

— Puterea unitară maximă a turbogeneratoarelor convenționale a ajuns la 1300 MW, peste această limită nemaifiind posibile construcții eficiente din punct de vedere tehnico-economic deoarece implică gabaritele exagerate și consumuri de cupru și aluminiu deosebit de mari.

— Soluția?

— Folosirea supraconductorilor, ceea ce permite realizarea unor mașini de acest gen cu puteri unitare mult mai mari. Sînt deja în curs de realizare turbogeneratoare cu înfășurări de excitare supraconductoare avînd puteri de circa 3000 MW și se depun eforturi pentru a se realiza astfel de mașini cu puteri de 5000 și chiar 10000 MW. De o manieră similară trebuie privită și folosirea stării de supraconductor în transportul energiei electrice prin cabluri subterane supraconductoare care necesită secțiuni mult mai mici decît cablurile clasice convenționale la același curent sau putere transmisă.

— Știu că în cadrul catedrei pe care o conduceți sînt deja unele cercetări și realizări concrete valoroase în domeniul la care ne referim. Acum, după ce ați făcut o atît de utilă și instructivă introducere în temă, vă rugăm să ne vorbiți despre ele.

— O fac cu multă plăcere.

— Înțeleg că prototipul l-ați și realizat deja...

— Da, am realizat, cu sprijinul efectiv al Combinatului chimic Craiova, prototipul de criotransformator cu azot lichid de 250 KVA. În aceeași ordine de idei aș menționa și realizarea pentru Întreprinderea Electroputere a unei instalații bazate pe fenomenul de contracție-dilatate cu care se pot introduce rapid, fără lovire sau șocuri mecanice, barele de înfășurare în creștăturile mașinilor electrice, obținîndu-se, pe lîngă o productivitate sporită, și o calitate mai ridicată a produsului finit.

— Pe cînd extinderea acestor valoroase rezultate?

— Aceasta nu depinde numai de noi, ci și de alți factori care ar trebui să acționeze cu mai mult curaj, să îmbrățișeze cu mai multă încredere și să introducă mai operativ în producție rezultatele cercetărilor noastre de criogenie. Sigur că nici noi, universitarii, nu ne vom limita, și nici nu trebuie să ne limităm, trecînd peste unele piedici și greutăți inerente, la ceea ce am făcut. Va trebui să abordăm cu același curaj și perseverență noi și noi cercetări de o asemenea factură.

— Cum privesc studenții, tinerii dv. discipoli și colaboratorii cercetărilor de criogenie?

— Cu interes și chiar cu pasiune. Pe tineri, în general, îi interesează și-i preocupă în

șan ș.a., de la care am înțeles că misiunea unui dascăl nu se poate considera încheiată dacă „ceva” de la el nu este transmis generației tinere care-l urmează, dacă acel ceva nu interesează în mod deosebit pe discipolii lui, nu-i captivează în sensul conectării lor cu toate fibrele propriei inteligențe la ideile generate de ideea magistralului transmisă generațiilor viitoare.

— O ultimă întrebare, stimate tovarășe profesor: ce perspective întrezăreți în dezvoltarea criogeniei în condițiile noii revoluții tehnico-științifice în lume?

— Mă voi referi tot la crioelectrotehnică. În lume, azi, institute de cercetare de prestigiu și unități de învățămînt superior tehnic au dezvoltat și realizează practic electromagneți supraconductori ca generatoare de cîmpuri magnetice foarte puternice necesare marilor acceleratoare de particule utilizate în laboratoarele de energii înalte în fizica nucleară și atomică. S-au pus la punct principiile și instalațiile de sustentaj magnetic pentru trenurile de mare viteză cu motoare liniare, sînt — așa cum precizăm — realizate unele variante de turbogeneratoare de mare și foarte mare putere, s-au proiectat și s-au realizat cabluri electrice supraconductoare subterane pentru transportul la distanță a unor energii electrice de valoare mare, se realizează memorii la celule supraconductoare Josephson care vor permite calculatoarelor electronice să atingă performanțe de zeci și chiar sute de ori mai înalte decît ale actualelor generații de computere. De asemenea, se studiază posibilitatea de stocare a energiei electromagnetice pe scară industrială în bobine supraconductoare care pot atinge dimensiuni impresionante.

— Și în țara noastră?

— În următorii ani, conform Programului elaborat de Congresul al XIII-lea al P.C.R. și în spiritul indicațiilor date de secretarul general al partidului privitor la dezvoltarea științei și aplicarea cuceririlor ei în întreaga viață economico-socială, există condiții excelente și șanse certe de afirmare a cercetărilor și în domeniul crioelectrotehnicii și în general în toate domeniile în care este implicată tehnica temperaturilor joase și foarte joase. Rezultatele cercetărilor efectuate pînă în prezent la I.C.P.E. București, I.F.T.M. Măgurele, la universitățile, institutele politehnice și de învățămînt superior din București, Craiova, Timișoara, Cluj-Napoca, Oradea, Iași și Galați stau mărturie în acest sens și constituie o puternică bază de avînt spre noi împliniri. Cred că într-o perspectivă nu prea îndepărtată vor intra în faza de aplicare industrială separatoarele magnetice de pulberi feromagnetice din steril la care lucrează intens cercetătorii de la I.C.P.E. București și se vor diversifica tehnologiile neconvenționale ce vizează prelucrarea prin magnetodeformare a unor piese metalice. Și în ceea ce privește introducerea în construcție și exploatarea primelor generatoare electrice magnetohidrodinamice, mașini cu randament deosebit de ridicat, crioelectrotehnicienii români au un cuvînt greu și hotărîtor de spus.

MIHAI STĂNESCU

Criogenia și speranța pe care o dă energeticii:

Transportul fără pierderi

— Și aceasta ce ar însemna practic?

— Ar însemna, mai ales în actualele condiții, un consum foarte redus de materiale conductoare și pierderi reduse de energie.

— Exact ceea ce avem nevoie și ni se cere acut prin însăși politica economică actuală a folosirii resurselor de energie...

— Imaginați-vă că printr-un supraconductor cu grosimea unui firicel de păr s-ar putea transmite un curent de ordinul zecilor de mii de amperi fără să se degajeze căldură, fără ca firul respectiv să „simtă” trecerea curentului electric.

— Dacă am pune față-n față un fir supraconductor cu un conductor sau cablu normal?

— Un conductor normal, nesupraconductor, ca să suporte același curent ar trebui să aibă o secțiune cu dimensiuni de zeci de mii de ori mai mari, deci cu un consum apreciabil de material, plus pierderi mari de energie electrică, așa cum de altfel se întîmplă destul de frecvent acum.

— E, într-adevăr, o mare diferență...

— Mai imaginați-vă în ce măsură s-ar putea reduce consumul de materiale și, ca o primă consecință pozitivă, gabaritul marilor generatoare electrice cu care se dotază în prezent centralele electrice de diferite tipuri, dacă ele s-ar folosi de avantajele criogeniei, în speță ale supraconductibilității.

— Interesant ar fi de știut, în context, la ce putere a ajuns azi în lume cel mai mare turbogenerator convențional?

Aș vrea înții să arăt că, împreună cu cîțiva colaboratori mai tineri, printre care menționez pe asistenții universitari Florian Ștefănescu și Petre Nicolae, precum și cu alți colegi cu o anume experiență în domeniu, ca prof. univ. dr. ing. Marian Badea, conf. dr. ing. Gh. Florigoanță, șef lucrări ing. Petre Strican, cercetător ing. Ileana Isac, în cadrul unor teme de cercetare și programe coordonate de CNSI, personal de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, încercăm de cîțiva ani să concretizăm unele cercetări la care am ajuns privind folosirea efectelor comportamentale ale unor metale la temperaturi joase produse de azot sau aer lichid (—200 grade C). Am realizat astfel cîteva modele de transformatoare electrice criorezistive cu azot lichid (în cadrul unor contracte de cercetare cu ICPE) care, în raport cu cele clasice, cu ulei, prezintă avantajul unor consumuri de metal mai reduse cu circa 40-50 la sută și nu prezintă pericol de aprindere sau explozie.

— Unde intenționați să le folosiți?

— Avem în vedere folosirea lor în combinatale chimice cu predilecție, precum cel din Craiova, și în general în întreprinderile care utilizează aerul lichid sau azotul lichid provenite din propriile lor procese tehnologice. În acest fel producerea agentului criogenic, care este în general o operație destul de costisitoare, nu angajează practic nici o cheltuială, iar soluția este economică și din alte puncte de vedere.

mod deosebit problemele tehnico-științifice noi. În cadrul facultății noastre, și nu numai aici, ci în toată universitatea craioveană, au fost și sînt mulți studenți care nu numai că se interesează de problemele crioelectrotehnicii, dar ne și ajută efectiv, lucrînd alături de colectivul pe care-l conduc la rezolvarea unor teme concrete de cercetare.

— La Craiova se elaborează chiar teze de doctorat cu subiecte din crioelectrotehnică.

— Corect, așa este. De pildă, asistentul univ. ing. Florea Ștefănescu abordează în teza sa de doctorat probleme deosebite legate de comportarea materialelor electroizolante la temperaturi joase și extrem de joase. Și nu e singurul. Dar...

— Ați uitat ceva?

— ...Important de menționat — chiar asta era să scap! — că, prin autodotare, în cadrul catedrei s-au realizat o serie de utilaje și dispozitive de stocare, control și măsurare a parametrelor fluidelor criogenice, unele în premieră tehnică pe plan național, care constituie contribuții ale colectivului nostru la amplificarea și completarea bazei materiale a cercetărilor în crioelectrotehnică.

— Revenind la studenți, se spune că deși vă preocupă mult... frigul, îi tratați cu multă căldură...

— ...Mi-aduc aminte că la Institutul Politehnic din Timișoara, pe care l-am absolvit cu peste 35 de ani în urmă, am avut mulți profesori mari, precum prof. Coloman Bakmyl, acad. Remus Rădulescu, acad. Corneliu Miklosi, acad. Ștefan Nădă-

(Urmare din pagina 1)

lume (la noi, de înfăptuire în toate ramurile economiei a revoluției tehnico-științifice) este acțiunea cercetării, a creației tehnico-științifice ca principal element propulsor al progresului, transformarea științei într-o adevărată forță de producție. În aceste condiții, evaluarea și continuarea tradiției valorificarea cumulului științific de la un moment dat devin condiție obligatorie a creării noului, fiecare descoperire fiind posibilă datorită altora, care au precedat-o. M-aș opri asupra unui singur exemplu, din siderurgie. Inventarea procedurii de elaborare a oțelului în cuptoare Siemens-Martin (1863) a fost posibilă și ca urmare a acumulării unor cantități din ce în ce mai mari de fier vechi, fapt determinat, și el, de producerea oțelului prin procedul de mare productivitate Bessemer, inventat numai cu opt ani înainte. Demonstrînd aceeași idee și rămînd la exemplul dat, invenția lui Pierre Martin privind elaborarea oțelului din fier vechi nu ar fi fost posibilă fără utilizarea invenției fraților Siemens, de ardere cu regenerarea căldurii.

Munca în echipă, iar ultimele decenii au adus în actualitate, cu rezultate excelente, echipele interdisciplinare, este condiționată, în primul rînd, de componenții acesteia, atît ca grad de pregătire și posibilitate de afirmare, individuală în domeniul fiecăruia de activitate, cit și de structura pe specialități a colectivului. Lucrul în echipă, pentru

sau tehnică). Sudarea unui colectiv se realizează, după părerea mea, prin încrederea reciprocă, prin capacitatea fiecăruia de a înțelege că fiecare membru al echipei își poate aduce contribuția în domeniul său de specialitate mai bine decît ceilalți membri (chiar dacă și aceștia au cunoștințe generale în domeniu). În modul de lucru al colectivului

condiții nu numai a obiectivului propus inițial, ci și la noi realizări. Aceasta derivă din faptul că, lucrînd și observînd fenomenele care au loc, apar permanent idei noi. Într-un domeniu, ideile noi pot apărea și la membrii colectivului care au altă specialitate; de aceea, fiecare idee nouă trebuie preluată și prelucrată de cei din specia-

litate, pentru că — natura este unică — procese cunoscute și conduse bine într-un domeniu pot fi preluate de alte domenii unde, aplicîndu-se, pot provoca revoluționarea tehnologică. Modelarea personalității, formarea sa pentru un comportament de colaborare în cadrul grupului în care acționează fiecare specialist a devenit, în ultimii ani, o problemă de stringență actualitate. Structurarea procesului de instruire în învățămînt trebuie gîndită pornind de la această necesitate ce nu

mai poate fi ignorată. Deocamdată, unica formă realmente eficientă de educare a viitorilor specialiști pentru munca în grup este activitatea de cercetare științifică, în cadrul căreia studenții acționează în comun în cadrul unui colectiv studentesc atent condus și îndrumat de către un cadru didactic sau, metodă extrem de eficientă, studenții sînt înglobați în colective mixte de cercetare, în care lucrează efectiv alături de dascălii lor la rezolvarea unor teme, adesea de foarte mare complexitate și dificultate. În felul acesta, tînărul specialist intră în viața profesională pregătit să răspundă exigențelor prezentului și viitorului, adăugînd spiritului științific de abordare a tuturor problemelor în fața căruia va fi pus, pe acela la științei de a lucra, de a acționa eficient în echipă. Este aceasta una din căile cele mai importante de atingere a extraordinelor obiective pe care ni le-am propus. Alinierea țării noastre la cele mai înalte performanțe atinse pe plan mondial, și chiar depășirea acestora depinde și de felul în care specialiștii noștri vor și să „atace” în echipă problemele prezentului și viitorului.

Colectivul de cercetare

a da roade, cere sincronizarea perfectă a activității fiecărui membru, dar mai ales angrenarea tuturor în realizarea obiectivului propus. Munca trebuie să se facă astfel încît fiecare membru al acestuia să fie conștient de importanța muncii lui. Pentru aceasta, lucrul în echipă trebuie să se desfășoare prin conlucrarea strînsă între toți membrii al acestuia să fie confruntare de idei, indiferent de specialitatea fiecăruia sau de gradul lui de pregătire (științific

lui, un rol important îl are coordonatorul problemei, atît prin repartizarea domeniilor de lucru, cit mai ales prin capacitatea de a conduce de așa natură activitatea, încît fiecare membru al grupului să-și înțeleagă rolul care, chiar dacă nu este determinant, este indispensabil atingerii scopului.

Prin lucrul în echipă multidisciplinară, formată din oameni de diverse specialități și cu grade diferite de pregătire, se poate ajunge la realizarea în bune

litate, pentru că — natura este unică — procese cunoscute și conduse bine într-un domeniu pot fi preluate de alte domenii unde, aplicîndu-se, pot provoca revoluționarea tehnologică.

Modelarea personalității, formarea sa pentru un comportament de colaborare în cadrul grupului în care acționează fiecare specialist a devenit, în ultimii ani, o problemă de stringență actualitate. Structurarea procesului de instruire în învățămînt trebuie gîndită pornind de la această necesitate ce nu

POEME PENTRU PATRIE

Efigie

Sintem aici, cu patria-mpreună,
cu chipul ei, cel mai mareț însemn,
această temelie în toate se adună
înăripind prezentul nostru demn.

Dind glas luminii să rodească
și faptei să devină împlinire,
pe milenara glie românească,
crescută din sudoare și iubire...

Efigie simbol, fiul curat și țara,
în toate cu omenia sa pulsind,
cu grija sa de-a nu se pune sare
pe truda năzuinței și pe gind,

Dind cutezanță visurilor treze,
fiindu-le imbold spre viitor,
destinul neamului să îl vegheze,
să-i fie cer în avintatul zbor,

Și-n pragul cast al împlinirii țării
să-i fie imnul de lumină bună,
scris pe goruni pe faldurile zării,
trăit de oameni, împreună.

ION CALIMAN ■

Itinerar

Aerul spune numele tău, patrie,
vedere luminată de stema galbenă
și roșie și albastră, un lan de grâu,
un sirop de singe și o infinită stare de cer.

Cimpia îmi rostește în verde pur
numele tău, patrie și tinăr alerg
să te întimpin în fiecă dimineată
cu tine odată mă descopăr în soare

Fluviul infinit e spațiul
de libertate al neamului meu,
astfel mă simt, trup de iubire
curgător spre marea cea mare a vieții.

FLORENTIN PALAGHIA ■

Ghiocelul

Il știam sub zăpadă. Trebuia să fie acolo. Dacă ar trebui dat un exemplu de punctualitate și perseverență, de curaj ce refuză bravada și se păstrează în spațiile delicate ale inefabilului, atunci el merită — da, merită — să fie invocat. Iarna aceasta, cu meandrele ei, l-a modificat întrucitva ritmul biologic. O vreme grădina și-a arătat pământul reavăn, anticipând primăvara. Prea devreme. Dar el, pentru o clipă, s-a lăsat ademenit de aparențe. Și, și-a trimis sulțile vegetale să pipăie, dincolo de crusta pământului, aerul din preajmă. Se grăbea să-și anticipeze victoria. Nimic orgolios în gestul lui. După platoșa verdului crud, aștepta, o știam, surisul alb. Acel splendid simbol al purității. Aștepta și nu se grăbea. Și a avut dreptate.

Pentru că, deodată, peste noapte, grădina s-a înveșmîntat în alb. În albul zăpezii. Undeva, sub împărăția ei, îl știu așteptînd. Nu peste multă vreme, oricît de tenace vor fi ninsorile, vor fi zăpezile, știu, el își va desfășura firesc săbiile vegetale și la scutul lor va răsări, simplu și definitiv, surisul petalelor. Va fi triumful ghiocelului. Va fi primul semn al primăverii. Căci adevăratele anotimpuri se anunță cu multă vreme înainte. El este vestitorul. În exemplul lui de curaj neorgolios, de perseverență nezmogomotoasă, de riscuri asumate în numele frumuseții și ale destinului merită să vedem întotdeauna mai mult decît simplul răsărit al unei flori.

NICOLAE DRAGOȘ ■

„O noapte furtunoasă” — cea mai recentă premieră la Teatrul Național a unui convingător argument pentru permanența clasicii

— Inevitabil, vei pune prima întrebare.
— N-am să v-o pun. Doru Popovici.

— Atunci, încep direct.
— Vă ascult.
— M-am născut la Reșița, în județul Caraș-Severin. Se știe că N. Iorga a numit acest ținut „patria corurilor”.
— Avea și de ce.

— Să nu uităm că Ion Vidu și corul său, împreună cu Iosif Velceanu din Reșița și Ion Perianu din Vasiova au valorificat de minune, prin interpretare și creație, folclorul „de preste deal”, și, în același timp, au contribuit foarte mult la evidențierea continuității și unității noastre naționale pe acest străvechi pământ daco-roman și au înfruntat tirania fostului imperiu austro-ungar. Corul muncitoresc din Reșița m-a impresionat puternic încă din copilărie. Nemaivorbind de orchestra muncitorească a orașului, de muzicienii din țară, din acea vreme, care colaborau cu ea, de concertele corurilor țărănești, de spectacolele de folclor — toate acestea au pătruns adînc în sufletul meu de copil și de adolescent.

— Sînt, într-adevăr, amintiri de neșters.

— Da... Astăzi, cînd mă gîndesc la toată acea ambianță fre-mătătoare, de dor, de dragoste, de bună-învoire între oameni, îmi vine a spune că am fost, sînt și voi fi al acestui ținut și, parafrazîndu-l pe Blaga, aș adăuga că „păstrez undeva, într-un colț înălțat de inimă”, pe deoparte, viziunea paradisiacă a acelor locuri și, pe de altă parte, pe acel oam-ni cu cerul moral mai frumos decît cel fizic. Veniți cît mai des în acest ținut și, dacă la fiecare colț al Spaniei te în-timpină imaginile simbolice ale lui Don Quijote și Sancho Panza, aici, printre blînde de-a-luiri, parcă apar imaginile miș-cătoare ale lui Decebal, Bure-bista și, mai cu seamă, a Cava-lerului traic.

— Emoționantă evocare. Dar cum ați ajuns la muzică?
— Primul meu profesor, Iaro-

slav Lang, organist, pianist și violonist de origine germană a fost un strălucit elev al Conservatorului din Praga. Am început cu el vioara. Era austeritatea întrucipată și fața lui avea o grandoare hieratică. El m-a învățat că fără Bach „omenirea ar fi fost mai puțin fericită”.

— A mai fost cineva aproape de dumneavoastră în acea vreme?

— Da. Un al doilea profesor, Eduard Ravelka, celist de re-nume, dirijor al orchestrelor muncitorești, fost elev al Conservatorului din Petrograd și prieten cu Rimski-Korsakov.

DORU POPOVICI

A mări suprafata binelui

Dacă Lang a fost un om reținu-t, Pavelka avea ceva din căldura și duioșia slavă.

— Cine v-a mai influențat?

— Al treilea profesor a fost regretatul Ion Romănu, venit din satul Soceni, care a dus corul Reșița și al Filarmonicii din Timișoara pe înalte culmi cu succese naționale și internaționale. Apoi, în 1942, am intrat la Colegiul Constantin Diaconovici-Loga din Timișoara. Pe la vîrsta de 14 ani am studiat temeinic cu profesorul Iosif Brandeisz și Adelaida Iancovici. A-nceput să mă preocupe și arta vocală: se spunea că ave-am o foarte bună voce de sopr-an.

— La concertele vă duceți?
— Am fost la spectacolele Operei din Cluj, refugiată pe-atunci în Capitala Banatului.

M-au tulburat cîntăreții intrați în eternitate din timpul vieții lor: Ana Roza Vasiliu, și Aca-de Barbu, care au strălucit la Scala din Milano, Lia Hubic, Stela Simonetti, C. Uijecu și Ionel Tudoran, nemaivorbind de dirijorii George Pavel, Herman Klee, și Mircea Popa, cel care-mi va deveni, din 1950, tată vitreg, după recăsătorirea mamei. Încetul cu încetul am renunțat la ideea de a fi violonist și cîntăreț și m-am îndreptat spre compoziție. Am început pianul cu Hedviga Halit-chi și am început să improvizez diverse miniaturi muzicale.

neînțelegerea dintre părinți, care a culminat cu despărțirea lor în 1950. Încercam să-l liniștesc pe tata, învățînd cu toată seriozitatea la colegiu — cu profesori extrem de pretențioși — și, paralel, adînceam studiile cu Liviu Rusu. Certurile dintre mine și tata au devenit tot mai violente iar în 1950 am fost dez-moștenit. Îmi aduc aminte și azi de ultimatumul său: „Din muzică nu se poate trăi. Este o lume splendidă, dar te rog să renunți definitiv la ea”.

— Ce-a mai urmat?
— A urmat despărțirea oficială de părinți și dezmoșteni-

rea de care vă vorbeam. Mama s-a recăsătorit cu dirijorul Mircea Popa, cu care am fost în bune relații. Iar eu am luat drumul pribegiei, la București primind scrisori de recomandare din partea lui Liviu Rusu. În acest context, al unei toamne care se-arăta ca un început de lume, i-am cunoscut pe Mihail Jora, Dimitrie Culin și George Breazu. M-am înscris la catedra de compoziție a Conservatorului bucureștean după ce am trecut cu foarte bine la examenul de admitere.

— Ce profesori ați avut aici?

— Am lucrat la clasa lui Alfred Mendelsohn, însă cu dînsul nu m-am putut înțelege. Ceea ce nu înseamnă că nu-l apreciam, meșteșugul stăpînit cu o fermitate exemplară.

— Cum de nu v-ați putut înțelege?

— Ca și în liceu, și în Conservator am fost foarte violent, și trebuie să mărturisesc că temperamentul meu coleric mi-a adus în față mulți dușmani. Din nefericire, și azi mai pătimesc din pricina acestei firi nefericite a mele. Însă nu cred că sînt un om rău, doar m-aprind repede și-mi trece repede. Bineînțeles, nu toată lumea e obligată să țină seamă de acest aspect al omului Doru Popovici.

— Să revenim la studentul Doru Popovici.

— Am trecut la clasa lui Mihail Andricu și Mihail Jora. Am învățat foarte mult de la ei, ca și de la Paul Constantinescu și Theodor Rogalski, și nu în ultimul rînd de la Marțian Negrea.

— Vorbiți cu deosebit respect de maestrul dumneavoastră.

— S-ar putea altfel?

— Ca dezmoștenit, din ce vă întrebăm?

— Mă întrebăm din compoziție încă de la vîrsta de 19 ani, mai ales din orchestrații și aranjamente muzicale. După 21 de ani compozițiile mele au început să circule mult. Mă refer în special la liederurile pe versuri de Eminescu, Blaga, Bacovia, Arghezi, Iosif, Topîrceanu, precum și la Sonata pentru vioară și pian, Sonatina pentru pian — premiul Uniunii Compozitorilor pe anul 1953 și la Cvartetul de coarde — toate aceste conturînd faza mea post-impresionistă, cu un evident fond folcloric românesc. Am luat contact cu tineri compozitori excepționali: Aurel Stroe, Tiberiu Olah, Ștefan Niculescu, Richard Bartzer, dar mai cu seamă cu cei mai apropiați prieteni ai mei, Tiberiu Olah și Anatol Vieru.

— Împreună cu aceștia ați conturat în acei ani, avangarda muzicală românească.

— Am pornit de la ultima fază enesciană, de la Bartok, Stravinski și Schinberg. Nouă ni s-au mai alăturat Cornel

(Continuare în pagina 15)

GEORGE ARION ■

Îngîndurare blîndă

Atît de fin este amestecul de farsă ingenuă și reverie buimacă în prozele lui Nicolae Velea, încît e greu de spus dacă lirismul distilat și transparent face farmecul indicibil al nuvelor ori spectacolul comic al mentalității și apucăturilor. Într-o schiță din **Vorbă-n colțuri și rotundă** (1973) bunăoară, **Cu ochiul în castraveți și lovitul în ciuperce**, un țaran zbanghiu, Gavrilă, își pune în gînd să-i dibuiască ouătoarea vecinului său Eftimie, pentru ca, la sfîrșit, urmînd o dialectică hîtră și ironică, să-i fure și boul pe care acesta îl creștea pentru vinzare. Gavrilă fură oul, dar, cînd să-și încheie planul nerușinat însă bine articulată grație acestui logicism caraghiot, vecinul vine de juncanul, derutindu-l pe Gavrilă. Ca să răzbuie eșecul, acesta șterpelește totuși funia cu care fusese legat animalul, ceea ce îl face pe Eftimie să-și încingă în bătaie cei doi copii, presupușii autori ai isprăvii. Gavrilă de partea cealaltă a gardului aude țipete și se căiește și e pătruns de o îndurare surdă, fiindcă cei doi plîngeau, zice autorul, „unul ca o streasînă de primăvară, altul ca o streasînă de toamnă”.

Felul cum tonul de șiretenie, cu care începe schița, sfîrșește în gama duioșiei, scuturînd comedia de toată încercătura umoristică, arată limpede că în temperamentul prozatorului începe și vibrația lirică a observatorului sensibil, și instinctul ludic al malițiosului. Însă nu separația acestor două lungimi de undă ale reacției artistice

reprezintă adevărata originalitate a lui Nicolae Velea, ci deghizările fine ale melancoliei și inscenărilor comice, irigarea limbajului colorat și aluziv de firul subțire al tristeții. Duminiările personajelor se întîmplă întotdeauna în momente de suspendare a spiritului ironic, atunci cînd farsa ori raționalismul sugubăt trec din planul gratuității artistice în acela al realității sobre, cutremurate discret de inflexiuni dramatice.

În tot ce-a scris Nicolae Velea, de la volumul **Poarta** (1960), cu care a debutat editorial, pînă la **Călător printre înțelepciuni** (1975), autorul a pus ceva din incleceala pitorească a firilor sucite, ca în unele momente caraghiotene (**Cînd doi se ceartă și al treilea, ca să ciștige**, nu se mai ivește seamănă, prin automatismele hilare ale limbajului, cu schița **Amiei**, bunăoară), dar și o percepție superioară de natura poeziei adevărate și, dacă vom spune că acest prozator e un comediant atins de aripa melancoliei, puțin vom greși. În povestirile sale, spiritul ironic taie viața cu îngîndurări blinde și delicate.

Din opera sa, scurtă și densă, cu fosforescențe lirice, ne-a rămas imaginea unei lumi mîntoase și înfășurate în canoade, cum prozatorul însuși a fost în viață. Pe zăpada aspră a acestei ierni pașii scriitorului au lăsat urmele unui mare talent, pe care nici șuvoaiele involburate ale primăverii nu le vor putea șterge.

RADU G. ȚEPOSU

Un critic cu inima caldă

Criticul adevărat trăiește în lumea cărților despre care scrie, a scriitorilor pe care îi alege sau de care este ales. Lectura sa, oricît de disociativă, deosebindu-se tocmai prin această calitate de perspectiva cititorului obișnuit, sfîrșește într-o identificare fără confuzii. Exegețul nu-și izolează numai obiectul spre a-l putea studia mai bine, dar se și izolează împreună cu el și înlăuntrul lui.

„Operele importante — ca investire de talent, dar și ca vastitate a conștiinței care se exprimă — se constituie, după forța pe care o reprezintă, în realități **protectoare** de diferite grade, oferind cititorului un spațiu asigurat. Ca atare, ele devin un refugiu în care criticul se forfică.” — scrie Valeriu Cristea, proaspăt cvincvagenar. Fraza citată mai sus exprimă atît modestia cit și orgoliul autorului, exprimă, de fapt, orgoliul modestiei lui.

Refugiul în cărți nu poate fi considerat un refuz al vieții întrucît cărțile însele o conțin în efugie și criteriul suprem după care criticul le apreciază e tocmai adevărul lor omenesc. De la începuturile sale și pînă astăzi, V. Cristea a crezut în organicitatea și în exemplaritatea literaturii. În ciuda direcțiilor formalizante, în vogă la un moment dat, el a continuat să caute „mesajul” unei cărți, să vorbească despre „conținutul” ei de idei și trăiri. O activitate ca a lui restaurează niște termeni pe care o critică simplist-sociologică zădărnicește să-i fie compromis definitiv. Îndrăzneala sa merge pînă la a susține — cu exemplul lui Tolstoi în față, e adevărat, — chiar oportunitatea estetică a tezimului.

Această consecvență nu e decît un mod al autorului de a fi onest cu sine însuși. Nu e deloc ușor să fii și sincer și consecvent atunci cînd ți-ai asumat obligația de a da seamă — fie și cu intermitențe — despre literatura în curs, despre evoluția prin natura ei fluctuantă a talentului unor scriitori încă în viață. La puțină vreme dintr-o critică literară simțim într-o asemenea măsură

accentul adevărat al implicării ca la Valeriu Cristea.

Dar ceea ce prețuiesc în mod deosebit la Valeriu Cristea este lectura atentă, familiarizarea îndelungată cu textele, meditația prelungită pînă la visare pe marginea lor. Superficialitățile oricît de ademenitoare și profitabile în planul efectelor momentane ale discursului sint evitate. Iar una din cauzele superficialității în critică, în critică și în literatură, e tocmai „insuficiența umană”, „inima rece” a prozatorului sau a comentatorului, în fața multor proze autohtone, tradiționale sau actuale, care îl satisfac din punct de vedere artistic, Valeriu Cristea încearcă o insatisfacție de ordin „sufletesc”. Privirea strict estetică și ambiția strict tehnică i se par autorului a fi reductive.

Critic cu inima caldă, Valeriu Cristea înțelege să participe la viața literaturii, să o lumineze cu propria-i experiență, să lăscă împreună cu personajele marilor scriitori și să se lase la rîndul lui locuit. „A face critică și a-ți trăi viața nu sînt lucruri care se exclud” — acesta este principiul său moral și estetic în egală măsură. Raporturile lui cu literatura nu sînt numai profesionale, ci vitale, lectura reprezintă pentru el ceva mai mult decît o condiție a scrisului. Performanța cu care se mîndrește după aproape douăzeci și cinci de ani de activitate critică, este aceea de a fi rămas un „simplu” cititor, un „pieton sentimental”.

Lectura înțeleasă ca descoperire și participare elimină mizele exterioare, crisparea, poza. În exegezele lui, Valeriu Cristea nu ezită să-și desfacă buzele spre a pronunța cuvîntul „genial”, nu se teme, ca alții, că va fi astfel mai puțin respectat ori temut. Culme a slăbiciunii omenești, inabilitate capitală, el recunoaște chiar a fi plîns recitînd un anumit poem! Ceea ce nu înseamnă că exigența sa a scăzut chiar în privința autorului aceluși poem. Investitia afectivă nu exclude cituși de puțin privirea critică și nici polemica. Reacțiile criticului pot fi uneori impredictibile și necruțătoare. Dar ten-

dința constantă rămîne una de întîlnire și regăsire. Opiniile contrare îl indisponu nu pentru că i-ar zgîndări orgoliul, ci pentru că îi contrariază dorința de comunicare.

Valeriu Cristea e un om tăcut și retractil, evitînd în genere abordările (prea) directe, progresiunea balcanică a întîmităților. De vorbit vorbește mai greu (și mai puțin!) decît scrie. Scrisul e dezlegarea lui. Textele îi stîrnesc mărturisiri pe care în fața persoanelor, de obicei, le reprimă. Viața lui și-o trăiește în spațiul literaturii, ale cărui „diferențiale” a avut grijă să le organizeze după criteriul propriu și în care și-a ales de la început cîteva rezidențe stabile. Un asemenea spațiu privilegiat îl constituie, desigur, lumea lui Dostoievski, familiară demult autorului și sistematizată recent într-o carte (**Dicționarul personajelor lui Dostoievski**, 1984) pe care, cu un unel cel puțin, o cred merită unui destin universal.

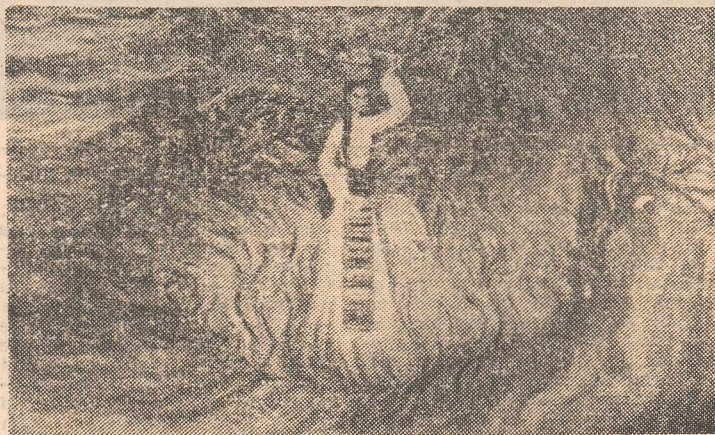
„Cu ani în urmă, într-o noapte de iunie, albă, un poet rus a ținut să-mi arate la Leningrad toate cele paisprezece (!) locuințe „sigure” ale lui Dostoievski. Purtîndu-mă prin centrul fermecătorului oraș, dar și pe la periferie, prin coridoare labirintice și curți dosnice, Boris Ivanov, așa se numea poetul, a avut chiar fantezia (terifiantă pentru mine la început) de a suna la ușile apartamentelor respective. Nu răspundea, firește, nimeni, spre dezolarea bine jucată a călăuzei mele care-mi spunea de fiecare dată: „Fiodor Mihailovici ne doma”. I-am relatat episodul acesta lui Valeriu Cristea care m-a asigurat de invidia lui.

Dacă Boris Ivanov ar veni acum în vizită la București, așa avea, la rîndul meu, fantezia de a-l îndemna să sune la usa unui anumit apartament în Titan și să întrebe, bineînțeles, tot de... Dostoievski. Nu-i exclus ca într-o clipă de uitare de sine, o clipă suspendată între modestie și orgoliu, o voce să răspundă dinăuntru: „Fiodor Mihailovici e acasă”. Căci cine ar putea spune că Dostoievski nu e acasă în casa lui Valeriu Cristea?

MIRCEA MARTIN

O lume boreală

Din lirica eminesciană, în marginea căreia Puia Popescu — Marvi a inchipuit un univers plastic cu ingenuități și candori de elegiac, autoarea a luat întreaga recuzită lirică și o anume transparentă a simbolurilor, pe care le-a amestecat în irizările boreale ale culorilor. Despre Puia Popescu criticii și scriitorii au vorbit în ton encomiastic, văzînd în lucrările ei o năzuință a grandiosului, marii energii și un echilibru geometrizat (Mircea Deac), subtile armonii, sensibilitate și resurse native (Gheorghe Șaru), efluvii coloristice și viziuni fabuloase (Fănuș Neagu). Expoziția pe care pictorița a deschis-o la Sala Institutului român pentru relațiile culturale cu străinătatea din București arată, într-adevăr, că fondul romantic redescoperit de autoare în subtilele înfășurări ale liniilor și în orizontul vesperal încărcat de mitologie nemărginirii e un alt mod de a vedea contururile lucrurilor și ale ființei o redare a pulsului real al lumii, fără vertijul conceptual cu care ne-au obișnuit tot

mai mult modernii. Însă Puia Popescu se întoarce la uneltele marilor simboluri și ale temelor grave nu fiindcă ea vede lumea prin geamul colorat al beatitudinii gratuite, ci pentru că în zona luminoasă a spiritului ea a întrezărit calmul melancoliei și rafinamentul metafizic al gesturilor eterne, ca în **Melancolie** ori **Mortua est**.

Cele două cicluri, **Sinteze**

plastice și **Flori**, primul cam grandilocvent prin figurație, al doilea denotînd o virtuozitate indiscutabilă prin tehnica poantilistă a sugerării imaginii, completează această expoziție aureolată de mari elanuri și bucurii și de o anume frenetrie a imagisticii, care e o formă de consonanță cu poezia adevărată.

CEZAR ILIESCU

Dialog

În cinci minute

— Sîmte Florin Murgu, chiar și într-un dialog de cinci minute trebuie să încep cu urarea de sănătate și bucurie cuvenită începutului de an. Înainte să-mi mulțumii — spuneti-mi repede ce mai citii?

— Am reușit, în puținele ceasuri libere pe care le am, să termin de citit cîteva cărți admirabile. Mai întîi primul volum din **Mitologie populară românească**, de Mihai Coman. Această carte, despre care Valeriu Cristea a spus că e un „basin”, m-a încîntat și m-a curierat. Am recitit apoi cea de-a patra carte a unui prieten — **George Iarin — Ținuturile minții**. Autorul este un pastelist remarcabil, în linia tradițională a lui Pillat și Fundoianu. Să continui?

— Vă rog, încă n-au trecut cinci minute!

— Din culegerea de proză scurtă, **Debut '86**, a Editurii „Cartea Românească”, am reținut un nume asupra căruia

vreau să atrag atenția: e vorba de Petru Ionescu, autor al unor proze situate pe granița dintre schița tradițională și eseu. N-are nici un rost să mai subliniez meritele lui Paul Georgescu (**Natura lucrurilor**) și Bedros Horasangian (**Parcul Ioanid**) deoarece despre aceștia atît de talentați prozatori a vorbit pe larg critica literară.

— Care este totuși cea mai recentă lectură?

— Cartea postumă a lui Marius Robescu, **Ideogramă** (versuri și cugetări). Aș cita cîteva cuvinte ale regretatului autor: „Arta de a trăi constă în evitarea emoțiilor neesențiale”. Așa este, Marius Robescu are încă o dată dreptate. Dar cum să le eviți? Și cum să le deosebești pe cele esențiale de cele neglijabile? Nu e ușor. Important e să-ți păstrezi capacitatea de a te emoționa. Să te emoționezi, de pildă, pentru frumusețea unei idei sau a unei femei...

— Ce mai scrieți?

— Încerc să scriu măcar o poezie care să-mi placă pe deplin. Dar asta e o poveste veche de peste 20 de ani. Și sper să continue!

TANIA RADU

Pentru elevii de la cursurile serale și fără frecvență, pentru elevii liceelor de specialitate pentru cei ce se pregătesc pentru examenele de admitere în facultăți, cele de treaptă, pentru toți cei ce vor să-și completeze biblioteca personală, Centrul de librării București a reaprovisionat un număr de 38 de librării (în care au fost concentrate manualele care au fost solicitate în mod deosebit), în consecință au fost recartate operativ către acestea. Totodată, pentru a veni în sprijinul școlilor, instituțiilor de învățămînt, întreprinderilor s-a luat măsura ca atît prin Colectura bibliotecilor din str. Filitti nr. 77 (telefon: 14 59 70), cit și prin unitatea specializată în difuzarea manualelor școlare din str. Ion Neculce nr. 83 (telefon: 66 76 25), sector 1 — cei interesați să-și le poată procura și cu plata prin virament. Iată lista manualelor care au fost repartizate celor 38 de librării:

Manuale pentru liceele de specialitate

Desen tehnic cl. a IX-a, Rezistența materialelor și organe de mașini cl. X—XI, Desen-teh-

nic cl. a X-a, Măsurări electrice și electronice cl. a X-a, Tehnologia lucrărilor de construcții și instalații cl. a X-a, Desen artistic cl. X—XII, Tehnologia prelucrării lemnului cl. a XI-a, Desen tehnic și ornamental în industria lemnului cl. a X-a, Mecanisme cl. a XI-a, Mașini și utilaje industriale cl. XI—XII, Utilaje și tehnologia lucrărilor de scularie cl. a XI-a, Mașini electrice și acționări cl. a XI-a, Utilaj și tehnologia fabricării mobilei cl. a XI-a, Organizarea producției și a muncii în întreprinderi industriale și legislația economică cl. a XII-a, Aparate electrice și automatizări cl. a XII-a, Instalații electromecanice — construcții de mașini cl. a XII-a, Organizarea activității în administrația de stat și instituțiile social-culturale cl. a XII-a.

De asemenea, au fost repartizate la aceste librării și noi tranșe de manuale școlare pentru clasele IX—XII, după cum urmează:

Cl. a IX-a: Literatura română; Limba engleză, an V studiu; Limba franceză, an V studiu; Limba germană, an V studiu; Limba rusă, an V studiu; Biologie; Istoria României;

Geografia fizică. Cl. a X-a: Limba română, Limba engleză, an VI studiu; Limba franceză, an VI studiu; Limba germană, an VI studiu; Limba rusă, an VI studiu; Istoria României cl. a X-a; Geografie; Biologie. Cl. a XI-a: Limba română; Limba engleză, an VII studiu; Limba franceză, an VII studiu; Limba germană, an VII studiu;

Manuale școlare

Limba rusă, an VII studiu; Economică politică; Geografie; Biologie; Geometrie; Elemente de analiză matematică; Elemente de algebră superioară; Fizică; Chimie; Probleme fundamentale ale istoriei patriei. Cl. a XII-a: Limba română; Limba rusă, an VIII studiu; Probleme fundamentale ale istoriei; Filosofie; Biologie; Analiza matematică; Fizică; Chimie; Limba engleză, an III—IV studiu; Limba franceză, an III—IV studiu; Limba rusă, an

III—IV studiu. Elevii din clasele I—VIII își pot procura, tot de la librăriile mai jos menționate, următoarele manuale:

Cl. I: Matematică; Caiet de matematică. Cl. a III-a: Citire; Matematică; Gramatică. Cl. III—IV: Muzică. Cl. a IV-a: Gramatică; Matematică; Istorie. Cl. a VI-a: Muzică; Geometrie; Geografie. Cl. a VII-a: Algebră; Anatomie; Geografie; Muzică; Limba engleză, Limba franceză și Limba rusă (an III—IV studiu). Cl. a VIII-a: Gramatică; Limba latină; Geografie; Fizică; Chimie; Anatomie.

● Ministerele, centralele industriale și întreprinderile economice din întreaga țară care patronază liceele de specialitate și școlile profesionale și care asigură achiziționarea acestor lucrări, pot transmite comenzile la unitățile enumerate în continuare:

Librăriile din Capitală care difuzează manuale școlare:

Sector 1: Calea Griviței 80 (I.L. Caragiale); bd. 1 Mai 123;

șos. București—Ploiești, bl. II 3; Calea Victoriei 40—46 (Kriterion); Piața Romană 9 (Copiilor); bd. 1 Mai 174 (Steaua); str. Edgar Quinet 6; bl. 1 Mai 42—52 bl. 36; bd. Ilie Pintilie 36 (I. Slavici); bd. Bucureștii Noi 60 (Al. Sahia). Sector 2: șos. Colentina 1—5 (L. Rebreanu); șos. Iancului 7, bl. 109/B; șos. Pantelimon 352, bl. 3; str. Bach nr. 3 (Lucafăru); bd. Muncii 170; șos. Ștefan cel Mare nr. 46. Sector 3: bd. I.B. Tito nr. 79 (Junimea); Calea Victoriei 12; bd. I.B. Tito 20; bd. 1 Decembrie 1918, bl. 57; strada Baba Novac, complex A/2 (M. Costin). Sector 4: Calea Șerban Vodă nr. 43 (N. Bălcescu); bd. Metalurgiei, complex comercial; șos. Olteniței 140; șos. Giurgiului nr. 129; bd. Brîncoveanu 114; Calea Văcărești nr. 274, bl. 63. Sector 5: Calea Rahovei 302, bl. 52; Calea 13 Septembrie 117, bl. 123. Sector 6: bd. Păcii nr. 140 (Lyceum); str. Drumul Taberei nr. 8 (B.P. Hasdeu); bd. Constructorilor nr. 20; bd. Păcii nr. 5; str. Dr. Taberei 93; str. Al. Moghioroș nr. 28; șos. Cîmpănaș nr. 18; str. Dr. Taberei 90.

Ovidiu Bălan și Andrei Tănăsescu sînt separați printr-o distanță de aproape un deceniu dar, amîndoi, datorită realizărilor de pînă acum pot fi socotiți ca exponenți străluciți ai generațiilor din care fac parte. Primul dintre ei, după o serie de specializări făcute în Olanda, Franța și S.U.A., cu celebrități ale baghetelor precum Eugen Ormandy, Sir George Solti, Zubin Mehta, Aldo Ceccato, Jean Fournet și alții, a ajuns la Bacău, unde — ca director și prim dirijor al Filarmonicii din localitate — a dat un impuls hotărîtor vieții muzicale din orașul lui Bacovia. Cel de al doilea, după ce a terminat pianul principal și compoziția, din cadrul Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, s-a apucat serios de scris și de susținut concerte, pe lângă activitatea sa obișnuită de maestru corepetitor la Opera Română. Așadar, amîndoi artiștii sînt foarte muncitori, au o viață complicată dar cu rezultate remarcabile: înregistrările radio, ori discurile „Electrodisc” purtînd semnătura lui Bălan, orchestra de cameră „Tescana” făurită de el și consacrată deja în țară și peste hotare. Pe de altă parte, concertele susținute de Tănăsescu evidențiază faptul, tot mai pregnant, că avem în față unul dintre marii interpreți români ai zilelor noastre. Și aceasta, complementînd activitatea sa creatoare, care poartă amprenta unui stil neoromantic, ce îl ilustrează perfect pe tînărul nostru artist; iată, nu cu mult în urmă, la Sibiu, Filarmonica aflată sub conducerea lui Petre Șbărcă — solist Ion Georgescu — i-a prezentat — în primă audiență absolută — Concertul pentru vioară și orchestră, cea mai recentă lucrare a sa. Dar, paralelele acestea pot fi continuate pînă la nesfîrșit: să arătăm, totuși, că — de curînd — la Ateneu Român am avut prilejul și plăcerea să-i urmărim pe acești interpreți într-un concert al Filarmonicii „George Enescu”, avînd și un program

destul de variat: Liszt, Franck și o lucrare a regretatului dirijor și compozitor arădean, Nicolae Brănzeu. Anul trecut s-au împlinit 100 de ani de la moartea lui Liszt. Instituțiile noastre muzicale au comemorat — așa cum se cuvenea — pe marele compozitor maghiar.

La începutul noului an, seria de manifestări a continuat prin programarea celui de al doilea concert pentru pian și orchestră, lucrare care presupune o tehnică desăvîrșită, un tușeu fin — ca de sticlă — sau dimpotrivă, un atac percutant, un joc de pedale mai aparte — cu

Simfonia în re minor de Cesar Franck constituie o piatră de încercare pentru oricare dirijor. Creația, unica în acest gen din opurile compozitorului — terminată cu doi ani înainte de trecerea sa în neființă cere în primul rînd, o atitudine constructivă, reieșită chiar din înțelegerea scriiturii compozitive. Căci, să nu uităm, temele și contratele se constituie în adevărate laitmotive, simbol al fenomenului ciclic, iar reliefarea lor — la timpul potrivit și în nuanța cea mai adecvată — tînînd seama și de tempii foarte diferiți, este un lucru dificil și care trebuie să fie bine studiat. Apoi, acel „non arpeggiando” cu care începe partea a doua, pizzicatele respective ca și freacătoarele neostenite al corzilor, trădează întotdeauna omogenitatea sau neomogenitatea orchestrei. Discreția sau afirmarea violoncelor, violoncelor și contrabasilor, prestațiile unor instrumente soliste — cum ar fi cornul englez — sau al pachetului alăturat, acompaniamentul gingaș al harfei sau murmurul surd și amenințător al percuției, iată tot atîtea preocupări pe care un bun dirijor trebuie să le aibă, pentru ca această Simfonie să răsune în plinătatea concepției inițiale după care a fost creată. Și spre bucuria noastră, Ovidiu Bălan și-a redemonstrat clasa sa internațională; o interpretare de zile mari, cu o orchestră excelentă și cu o poftă de a cînta, cu instrumentiști — reprezentanți de excepție: Adrian Petrescu — corn englez, în Simfonie și Tiberiu Ungureanu — violoncel. Așa s-au petrecut faptele și în „Preludiul și Fuga” lui Nicolae Brănzeu, în care filonul curat al muzicii românești a răsunit clar, limpede, neîntunecat de prea multe asperități.

Doi artiști tineri, două temperamente similare, două talente de o reală măiestrie artistică, ne-au oferit o seară care ne-a încălzit sufletele!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Paralele interpretative

ajutorul acestora se construiește frazarea — un deosebit simț al gradației sonore (Finalul aducînd cite ceva din atmosfera incendiară a „Preludiilor”), un ritm debordant, toate la un loc dublate de un temperament cînd vulcanic, exploziv, cînd abia stăpînit, necesar meditației. Insușiri pe care Andrei Tănăsescu a dovedit că le posedă din plin, interpretația sa dată Concertului (mai rar cîntat, dealtfel) ridicînd sala în picioare și stîrnind chiar aplauzele frenetice ale orchestrei. Fapt care l-a determinat să acorde și două suplimente „General Levine” și „Puerta del Vino”, ambele aparținînd părintelui impresionismului francez Claude Debussy, în care e-fuziunea culorilor timbrale (și aceasta la un singur instrument!) a fost perfectă. Andrei Tănăsescu merită reascultat la Ateneu și programat cit mai des de colectivele simfonice din țară; toți, public și interpreți, vor avea — sintem convinși — doar de cîștigat din acest fapt.

De-a lungul anilor, am avut ocazia să cunoaștem mai mulți profesori de limba și literatura română sau de limbă străină. Și nu puține au fost bucuriile unor asemenea momente, prilejuite deosebi de activitatea de patronare de către Facultatea de Filologie a unor școli și licee din București sau din țară.

Cele mai reușite lecții la care am asistat sînt asociate în memorie cu personalitatea complexă a unor dascăli care, la desăvîrșirea profesională cu care lucrau, adăugau și foarte necesara — într-o asemenea ambianță — delicatețe a sufletului uman. Pasiunea și mîgala, obligatoriu prezente în arsenalul profesorului, eficiența metodelor adoptate și rezultatele obținute sînt datele care îi reușesc sub semnul perfecțiunii pe Elena-Manea-Haică (Brăila), Ion Fieraru (Bolinț Deal, Giurgiu), Eugenia Anghel (Școala Generală nr. 106, București), Constantin Buscan (Școala generală nr. 199), Dana Bărdici (Școala generală nr. 99), Alexandra Popescu (Școala generală nr. 121).

Am asistat însă și la lecții mai puțin izbutite sau terminate chiar fără a-și fi atins obiectivele propuse. Cauza principală era minuțrea fără discernămint a materialului didactic, mai ales a planșelor. Folosirea

excesivă a planșelor s-a convertit, la unii profesori, în monomanie. Lecțiile în care planșele se îngrămădesc, substituindu-se aproape cu totul explicațiilor profesorului, în care imaginile desenate, pictate sau proiectate defilează cu rapiditate sub privirile elevilor — preocupăți uneori mai mult de calitatea execuției și de culorile folosite —, ne-au lăsat un sentiment de

Vorbiri și scrieți

românește

Cum predăm?

amărăciune. Tînînd seama de faptul că ritmul copiilor este altul decît cel al adulților, ne-am întrebant deseori dacă n-ar fi fost mai utilă folosirea citorva planșe la fixarea lecției și nu la predarea acesteia. Sau dacă n-ar fi mai bine ca profesorul, în loc să vină cu scheme deja puse pe planșă, să le elaboreze în clasă, împreună cu elevii.

La o lecție de gramatică, despre pronumele personal, profesoara a prezentat elevilor nu

mai puțin de 12 planșe, ireproșabil executate, dar defectuos concepute. De pildă, formele neaccentuate ale pronumelor personale sau variantele pozitionale ale acestora erau incomplet notate pe planșe. La persoana a II-a singular, apăreau și „i”, dar nu și „-ți (ia-ți) sau „-ți (spunîndu-ți-se), ceea ce explică de ce, la exercițiul de fixare rezolvat în clasă, elevii au ezitat să analizeze și variantele necurpinse de profesoară în schema de pe planșă.

La o oră la care profesorul discuta tezele cu elevii clasei a VI-a, acesta le reproșa unor copii între 11 și 12 ani că n-au știut să explice cuvintele extinse (care, în dicționare, este însoțit de precizarea că e rar folosit), coloratură și failibil și că n-au fost în stare să construiască propoziții cu ele. Întrebîndu-l dacă elevii au întîlnit acești termeni în textele studiate și dacă le-a fost explicat înțelesul lor în clasă, profesorul ne-a răspuns că elevii caută singuri, în dicționare, sensul cuvintelor necunoscute, iar cei trei termeni au fost întrebunțați în exemplele scrise pe planșele utilizate la clasă.

La lecțiile de literatură, ca planșă „obligatoriu” este portretul autorului!

COMAN LUPU ■

Teatrul Foarte Mic a arătat, în repetate rînduri, că este un teatru mare... Prin repertoriu, prin tinuta artistică a spectacolelor, prin ideile originale pentru folosirea celor două mini-săli de expoziție, ne rechemăm...

Din trecutul afiș expozițional rețin de trei ori numele Vintilă, scriitorul, fratele și fiul său.

Petru Vintilă și-a pus semnătura ca pictor schimbînd ustensilele, stiloul cu șevaletul, pentru a ne dezvălui o altă față a talentului său.

Tot în sălile de aici, am văzut expuse foarte interesante esuri fotografice ale Sandei Brumărescu „Clipa florilor”, „Clipa copacilor” și acum, după cum sînt informată, se pregătește „Clipa umană”, sperăm iar o întîlnire cu arta.

Am căpătat și sugestii cum să ne îmbrăcăm cu gust, modern. Expoziția de vestimentație a fost o incintă. În plină iarnă am pătruns într-un spațiu colorat roșu, verde, galben și fustele, rochiile, ȳuloverele tricotate erau călduroase, numai bune pentru gerul de afară.

Din ochi, doi pe față, doi pe dos, creatoarea Ariana Maca-

rie a arătat că se pot face minuni. Această demonstrație de bun gust a fost și o sursă de inspirație pentru cine stie să împletească cu andree. Ariana Macarie, dacă vedea priviri insistente, cunoșcătoare, cu multă amabilitate invita să dea... rețeta de fabricație. „Mă

Spectacolul din avanscenă

sînt onorată dacă veți purta modelele mele în versiunea interpretării dumneavoastră”. În vecinătatea unui teatru și limbajul e adecvat.

Zi de pinze, semnate de Mihaela Grigorescu, comentariul plastic la unele cărți ale lui Gabriel Garcia Marquez și interpretarea plastică a lui Olimpiu Orza la opera lui Lucian Blaga au fost alte două momente de cultură.

Am avut iarăși revelația înfîlîrii unui Alecu Ivan Ghilîia recunoscut în citeva izbutite portrete, citeva naturi în

care pulsa sufletul scriitorului, impresiile sale prinse în culori. Îi știam omul cuvintelor, nu știu cit este un „joc secund” ceea ce expune dar este aceeași vibrație, același suflet de artist.

Cele două săli de expoziție nu sînt doar sîni spațiu de exprimare bucuresteană. Caricaturistul Ștefan Popa Popas din Timișoara își selectează acum citeva din cele mai izbutite desene satirice, pe care cu emoție ni le va prezenta în săptămînilor viitoare.

În timp ce organizatorii acestor expoziții se gîndesc la alte participări, care să ne îmbogățească trăirile sufletesti, pe scena Teatrului Foarte Mic repetițiile au în vedere mereu înnoirea repertoriului.

După zile de intensă căutare Irina Răchiteanu, Sorin Medeleni și regizorul Cristian Hagiuculea au pus, cu talentul lor, „cărămida lină cărămidă”, la construcția spectacolului „Bătrîna și hotul”, de Viorel Savin.

Un drum la Teatrul Foarte Mic ne asigură un dublu spectacol de calitate, expozițiile fiind o... prefată apreciabilă.

CARMEN DUMITRESCU ■

Vitrina cărților

Stilistica gîndirii

Puțin îi mai lipsește lui Constantin Noica pînă să-și întregască sistemul filosofic, pînă să-i dea adică înfățișarea cercului, care e, în ochii săi, o expresia a desăvîrșirii inesei, a conștiinței filosofice împlinite. Cu *Tratatul de ontologie* (1981), completat mai apoi cu *Trei introduceri la devenirea întru ființă* (1984), autorul a imaginat un model ontologic avînd ca referință individualul, văzut, acesta, în deschiderea lui către general. În ultimul volum, *Scrisori despre logica lui Hermes* („Cartea Românească”, 1986), Constantin Noica încearcă să descrie un model logic, în care se înfășoară aventura părții în efortul ei de cuplare cu întregul. Reducînd mult lucrurile, diferența aceasta ar fi: ontologia e, pentru filosof, o „fenomenologie a ființei”, cum o numește în *Tratat*, în timp ce logica ar putea să semnifice, printr-un raționament analogic, o fenomenologie a gîndului. Dialectica primeia fiind o formă a devenirii individualului, a celei de-a doua e un mod al punerii în formă a acestui individual, o intrare a lui în logicitate adică. Devenirii întru ființă, din primul caz, îi corespunde o devenire întru întreg, întru formă, în cel de-al doilea. Logica lui Noica are și ea, prin urmare, un miez de ființă și prin aceasta apropierea ei de ontologie este indiscutabilă. Diferențele, mai mult decît să evidențieze o disjunție, au rolul de a lămuri tocmai înruidirea lor subterană, de natură intimă. Să-i spunem, așadar, acestui teritoriu filosofic cercetat de Noica ontologia; voiumul ar fi putut să se cheme foarte bine și *Scrisori despre ontologia lui Hermes*.

Nu am competența să judec validitatea structurilor interne ale acestei logici, cu tot ce presupun ele (figurile judecății, teoria mulțimilor, raționamentele), așa încît mă voi rezuma la a pune în lumină fondul comun al celor două domenii ale spiritului (ontologia și logica), dialectica interioară a gîndirii noiene. Mai întîi însă, trebuie să lămurim care sînt elementele de noutate pe care le aduce logica filosofului român și lucrul acesta nu e posibil fără o descriere prealabilă a mecanismelor ei generale. Pentru a se delimita de logica aristotelică și de aceea clasică, Noica folosește două metafore, din opoziția cărora trebuie să înțelegem că vechia logică (chiar și cea modernă) uezază de un raționament al bunului simț, potrivit căruia partea este în întreg, fără a-l exprima însă („Partea n-are nici o întimitate cu întregul și nici vorbă ca ea să exprime întregul”), în timp ce aceasta propusă de gînditorul român, văzînd lucrurile în procesualitatea lor, judecă partea ca expresie fidelă și reală a întregului („ea” este de fiecare dată o interpretare a întregului”).

Cea dintîi logică, atribuită simbolic lui Ares, e una a războiului, intrucît operează cu subsumării armate; cea de-a doua, intruchipată de Hermes, ar fi una a interpretării (Hermes fiind și zeul comunicării și al interpretării), căci urmărește cum situațiile logice (simetria, repetiția, asemănarea etc.) se string într-un cîmp logic, răsfrîngînd întregul în parte, la fel cum diferența specifică reflectă genul proxim. Unitatea care exprimă cel mai limpede noua logică și cu care începe orice exercițiu de această natură este o proiecție a raportului de convenită dintre individual și general. Constantin Noica a numit-o, cu un termen pe care l-a mai folosit și altă dată, *holomer*, „adică parte-tot, parte ce reflectă în ea totul”. Și mai exact, această unitate ar trebui să se numească *holofor* („realitate ce poartă cu ea întregul”), deosebirea fiind, desigur, de domeniul nuanței semantice. De altfel, fondul semantic al logicii noiene nu e de ignorat, căci, după mai vechea sa pasiune de a reinvesti cuvintele cu înțelesuri noi, el află diferența dintre vechia și noua logică tocmai în haloul semantic al unei prepoziții: logica lui Ares era una a lui „a fi în”, în timp ce logica lui Hermes este una a lui „a fi întru”. Prepoziția aceasta

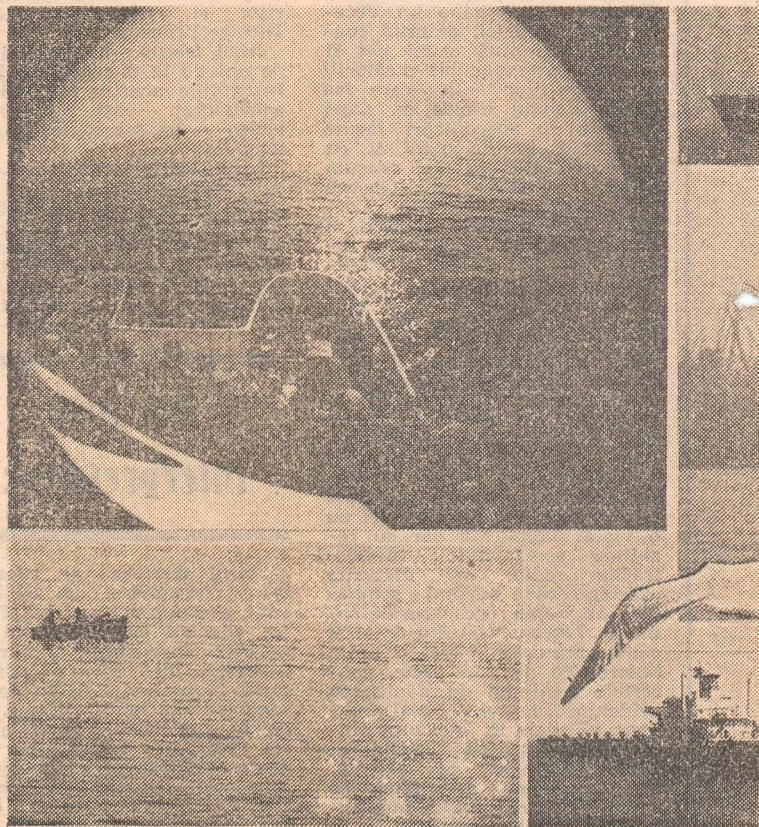
de pe urmă e, în chip simbolic, una din porțile prin care pătrundem atît în ontologia lui Constantin Noica („devenirea întru ființă”), cit și în logica sa („devenirea întru întreg”). Ambele domenii sînt legate printr-o procesualitate lăuntrică, în care individualul și generalul li se alătură determinațiile care stau la baza întemeierii logice și ontologice. Pentru domeniul logicii, dar și, în planul general al ființei, pentru modelul ontologic, autorul *Scrisorilor* găsește o foarte frumoasă metaforă a șenilei (a fanțului) prin care ne face să înțelegem și mai bine aventura spiritului analitic: „Intocmai «mediului» silogistic, șenila dă, prin deplasarea ei, cei trei termeni fundamentali, de astă dată perfect materializați. Ea dă întîi generalitatea drumului, în orice parte și oriunde s-ar îndrepta, așadar o generalitate ca și absolută (căci nu mai este vorba de o cale anumită, ci de orice cale, ca într-un adevărat Tao chinezesc); ea trădează apoi, cu faptele ei de vierme, dar de vierme ce are drumul în el și nu se tirăște pe drum, individualul, în versiune mecanică; și tot șenila dă, atît sieși ca realitate individuală, cit și drumului ca realitate generală, determinații, care sînt în același timp libere și necesare, libere pentru că se deplasează oriunde și necesare pentru că totuși deplasarea ei stă sub legea drumului”. Obișnuința filosofului de a ilustra în simboluri și metafore abstracția și uscăciunea rațiunii n-are, desigur, nici o legătură cu intenția unor compilatori de a vulgariza filosofia; ea, obișnuința, este semnul unui talent scriitoricesc real și, ca să întăresc și mai mult această afirmație, aș zice, pe urmele autorului însuși, că filosoful Noica își caută o „adeverire întemeiată” în scriitor, care e o formă de regăsire a temei, o întemeiere prin ceea ce logica sa numește *synaetism*.

Similitudinile cu ontologia, descoperite pînă acum, nu sînt însă suficiente pentru a arăta natura conjunctivă și indiviză a gîndirii pe care cele două cîmpuri ale spiritului se sprijină. Ca și ființa, gîndirea ascunde niște precarități logice din care se nasc judecățile; ele corespund „bolilor” spirituale, pe care autorul le-a identificat în *Șase maladii ale spiritului contemporan*. În corespondență intimă cu acelea, precaritățile logice dau șase judecăți, în funcție de carența unuia dintre cei trei termeni (individual, general, determinații): determinanta exprimă o criză a generalului și e similară catholitei din ontologie; generalizanta echivalează cu todetita (criza individualului); realizanta cu horetita (criza determinațiilor); integranta cu ahoretita (suspendarea determinațiilor); delimitanta cu atodetita (suspendarea individualului); particulanzanta cu acatholia (suspendarea generalului). Judecățile acestea sînt, deopotrivă, forme ale procesualității logice și „forme de rostire” care figurează o stilistică a gîndirii. La rîndul lor, ele exprimă forme gnoseologice și praxiologice (contemplația, cultura, civilizația), proiectii superioare ale gîndirii. Ca oricare alt domeniu coerent al creației spiritului, logica se bizuie și ea pe niște structuri încheiate care dau gîndului prestantă și demnitate.

Așa cum, în ontologie, Constantin Noica încerca să lege două mari direcții din istoria filosofiei (căutarea ființei în linia lui Platon și Heidegger, și devenirea, în direcția idealismului german), tot astfel, în logică, el reabilitează intuițiile lui Leibniz din *Monadologia*, ale filosofului care promisesse o logică a invenției, dar pe care a înecat-o într-una a calculului. „Fiecare corp se resimte de tot ce se petrece în univers”, spune autorul *Monadologiei*, și acest adevăr filosofic român îl asigură în prestigiuul său filosofic, făgăduind, la rîndul său, o nouă logică. Una însă care, la fel ca ontologia proprie, se hrănește din vibrația și imaginația fosforescentă a metafizicii, dar și din voința de ordine a raționalismului.

RADU G. ŢEPOSU ■

Vapoare vin, vapoare pleacă

Cind m-am trezit, în încăperea de hotel ero o beznă perfectă și giurgiuvele ferestrei scirțiau cu groază. În citeva secunde am fost jos, ca un om care fuge dintr-o clădire cuprinsă de flăcări. Vintul scheuna la ușa hotelului și lampioanele de la intrare se legănau ca niște clopote de lumină. Strada avea un luciul de oglindă întunecată și cite un rățâcit se chinuia să meargă pe trotuarul pustiu cu grija cu care un circar se mișcă pe sirmă. Așchii de gheață îți ciupeau obraji și cind nimereau în sticla ferestrelor biziiu discret. Stilpii de lumină înghețaseră și aveau ceva din monstrozitatea unor turturi, clădirile îmbrăcate de gheață aveau gravitatea banchizelor iar pasarele spre port nu era decit un culuar de gheață spre un alt oraș, inecat de o ceață lăptoasă și vinzolită, cu toate luminile aprinse și vind prelung ca un triaj inebunit de alarmă. Intirziasem la intilnire și așteptam un moment prielnic în care cei doi portari, încălțați cu pislari, purtind șube greoaie și căciuli trase pe ochi se concentrează asupra controlului celor care ies ca să mă pot strecura nevăzut în port. O tablă mișcată de vint își plingea soarta și docherii veneau spre poartă ținându-se de mină ca niște copii și injurau viscolul. Aveau pufoaice și căciuli cu urechi și bocanci înghețați în ochi și pantaloni soioși, hainele lor de lucru pe care nu mai puteai citi ce căsăseră ultima oară. Cind vintul îți umple barba cu măzărliche de gheață și-ți astupă cășaturile hainelor cu zăpadă tăioasă și peste tot mergi ca pe un acoperiș de sticlă trebuie să te trezești, să faci ceva împotriva viscolului, chiar dacă nu ajungi decit la o zvircolire. Veneau și femei, și soldați de la paza vapoarelor cu puștile înghețate, și mecanici cu gentile goale, în care avuseseră pachetele de mincare. În oraș nu mai circula nici o mașină, zice unul. Cum dau de panta portului, toate gîfite. E o vreme nebulă, de ascunzătoare, de fugă. Iar în port vintul isteric trebuie să fi sunat alarma. Portarul tropăie cu pislarii înghețați și pe ciment sună lung, de parcă s-ar buși vapoarele împinse de vint. Portarul îmi face semne de păpușă mecanică, și mă cheamă la telefon. Undeva dintr-o prăpastie, o voce înghețată își cere scuze. Mașina s-a blocat pe undeva și șeful serviciului organizarea producției și a muncii, inginerul Dan Stafie mai intirzie. Dacă nu o poate urni, cheamă alta, și în cel mult o jumătate de oră, ajunge. Tremură și telefonul, și chioșcul de ziare, și pasarella, și geamurile cămiului, de nefamiliști. La ferestre se văd contururile docherilor care se dezbracă și fug zgribuliti spre dușuri, se aud genetele vapoarelor și scrișnitul lanțurilor frinelor de tren și pîlpie, scurse, neputincioase, legănate de ceață luminile de avertizare ale macaralelor portuare. Încă mai ies docherii intirziați, tractoristii și recepționerii de marfă cind sosește mașina, o dubă roșie cu lumini oarbe sub farurile acoperite de gheață. Soferul stă cu fața aproape lipită de parbriz. Stergătoarele nu-i mai folosesc la

nimic. Parbrizul se acoperă cu gheață și lumea din jur își pierde speriață conturul. Atunci se oprește, scoate un pumn cu sare dintr-o pungă și freacă parbrizul ca pe un bețiv amorțit. Urcă și pornim iar, și prietere lacrimile sărate ale mașinii disting tractoare cu remorci, trailere și macarale, stivuitoare și locomotive, macarale de cheu și electrocare, o mișcare nebulă pe aleile și șoselele care șerpuesc pe lângă docuri și stive de materiale, depozite, silozuri, și birouri, magazii și parcuri de mașini, pe lângă dane și cheuri, o forfoță care amplifică viscolul și-l face halucinant pe toate cele peste șapte sute de hectare pe cite se intinde portul Constanța. A fost construit pe pământ născut din mare, pe o suprafață ciștigată din apă și acum totul fierbe de parcă valurile ar vrea să recupereze terenul pierdut, să-l tragă înapoi spre abis, zgîlțind din răputeri cele peste 60 de nave aflate la dane și pe altele, ancorate în rada portului, undeva spre inima nopții de unde vine geamătul adinc al întunericii.

Piloți și căpitani

Față de un mineralier, clădirea pilotajului nu-i decit o bărcuță pitită pe țarm. De aici se coordonează mișcările navelor. Pe pereți tremură hărți, grafice, hirtii spintecate în cuie, diuzoare, anunțuri, tabele, un text preferat de muștele verii ca loc de aterizare „Vorbiți-mi calm, liniștit, pentru că altfel inima mea lucrează în plus, tensiunea arterială crește, pulsul se accelerează, nervii se deranjează, rinichii se blochează iar singele începe să fiarbă. În plus, îmi pierd amabilitatea obișnuită, devin grăbit și nervos”. Nu le-a păsat nici muștelor, și cu atât mai mult, comandanților de nave, cei care vorbesc cu dispeccerat prin radio și tipă nervoși în difuzoarele stațiilor. Sorin Ciurea răspunde cu calm, ridică din umeri și zimbeste, așteaptă „Băilești”, așteaptă, îți trimite pilot! Nava „Băilești” cere pilot. Căpitantul vasului „Miconos” cere pilot. „Baraolt” așteaptă pilot. „Volgobalt” anunță că mai are o oră de descărcat și e gata de plecare. Așteaptă! Vintul suflă din ce în ce mai tare, pilotajul, pilotajul, mă mișcă vintul și-mi trebuie un remorcher de manevră! de unde remorcher de manevră! n-am nimic la cheu, așteaptă că am alte nave în manevră! Pină dimineată trebuie să intre 25 de vase. Prin radio și-au anunțat sosirea Voronet”, „Bazias I”, „Igloo Sky”, comandantul de pe „Fiene” cere pilot, mă prinde nebunia aici, mă Sorine! Rămii la 14 (canalul radio) și te anunț cind pleacă, dă-o naibii mă, Sorine! Îmi pare rău, trebuie să-i rezolvăm intii pe cei care cer manevră. S-a pornit bulăul de pe lume, zice un bătrinel scund, aplecat de umeri, cu păr alb și cu o căciulă mare de stofă neagră. Trage din țigară și se uită pe geam. Mai dă-mi un remorcher mare. N-am, n-am, nene, îl zice dispeccerul. Dacă mă mai ții o oră și nu-mi dai,

nu mă mai urc pe el nici mort. Omul cu părul alb, bătrîn și aplecat de vreme, e pilot. Are 61 de ani și trebuie să facă o manevră cu nava „Baraolt”. „Baraolt” are 254 de metri și pe viscolul ăsta nimeni n-are curajul s-o miște. Îmi trebuie, zice bătrînul pilot, cel puțin patru remorchere ca să nu mi-o ducă vintul, să n-o troznesc de ceva! Dă-mi mă remorcher că se strică de tot, nu mă văd și mă ia vintul cu vapor cu tot. Trage din țigară în încăperea călduroasă și nu catadicește să-și ridice urechile căciului. Poate a uitat și a intrat în transă, într-o stare de nervi. E concentrare sau frică? Aude gîndurile? Oricum, zice, dacă nu casc ochii cind sar de pe pilotină pe scara de fringhie, fac o baie mai ceva ca-n cristelniță. Am 61 de ani, dar nu-mi trebuie mai mult de un minut ca să urc două de metri pe scara aia înghețată de fringhie. Urc pe punte și ridic mina sus, asta inseamnă, gata, lăsați gălăgia, eu știu ce-i de făcut și dacă vreți să nu luați apă, ascultați ce vă spune bătrînul! Moșul știe să dea comenzi în douăsprăzece limbi, zice un băiat mai tinăr îmbrăcat în haine albastre. Nicolae Mihalache a fost căpitant de remorcher și acum e pilot în stagi. Stă pe lângă bătrînul Stan ca să învețe pină ia examenul de brevet. Tu să nu rizi de mine, zice bătrînul că mă enervezi și nu-ți mai arăt nimic, și ride, și în difuzoare se aude, pilotaj „Pescărușul”, aștept comanda! Vino acasă, Pescăruș, și bătrînul pilot insistă, dă-mi bre, încă un remorcher de două mii patru sute de cai cei trei sint și mișcă mamutul ăla de „Baraolt”. În stație se aude vocea unui căpitant de remorcher și dispeccerul îi spune, du-te la „Baraolt” și ajută-l pe nea Stan la manevră. Ai grijă, vint de nord, suflă al dracului! S-a marcat, și măzărlichea de gheață tipă metalic în sticla ferestrelor prin care nu se vede nimic. Șapte vapoare așteaptă să intre la prima urgență, altele douăzeci înfruntă viscolul în radă și pindesc difuzoarele prin care li se anunță comenzile de intrare. La Pilotaj sint opt piloți în tura de noapte și „Muskiz” vrea să intre și „Valea Albă” stă de 4 zile în radă, sosită din S.U.A. prin Cuba și „Tirgu Bujor” descarcă și „Danupzi” din Panama e gata de plecare și cineva de pe „Nekdet Or”, într-o engleză stîlțită, de baltă, cere lămuriri în timp ce „Rabunion” abia descarcă, un jaf de vapor căruia marea abia îi mai suportă bătrînțele, și „Bihor” pleacă la Galați cu cărbune, și „Mareșal Chuikov” descarcă țitei și „Nova Gorika” încarcă pentru Iugoslavia și „Mikonos”, navă frigider, nici naiba nu știe ce face, comandantul a închis și-a zis că pe o vreme ca asta nu mișcă vaporul nici dacă îl tai cu lama și „Athenian Armony” întreabă dacă-i adevărat ce i-a comunicat agentul, cum că ar intra la dană în locul navei „Ugland” din Panama care se află pe picior de plecare. Și-n difuzor se aud, rînd pe rînd, acompaniați de vintul care se strecoară pină și pe undele stațiilor de radio-recepție, căpitani sau secunzii de pe „Maieruli”, încarcă cu geamuri, de pe „Nicolaoș” care

pleacă încercat cu țevi spre S.U.A., de pe „Gulfem” care încarcă saci cu P.V.C. Cu calm se impart piloții, pilotinele, remorcherle și-n căldarea fiartă de viscol vapoarele se mișcă greu, în vreme ce la dane „Basilian Sky” descarcă coacs iar „Prosperity Sea” cărbune energetic, „Feldioara” încarcă mărfuri generale, „Tohani” pleacă goală, „Bazias” pleacă spre Cuba cu mașini, o sumedenie de drumuri aflate la sfîrșit sau altele care încep în plină noapte sau miine dimineată pe trasee nevăzute de mare spre a purta spre cine știe ce colț al lumii mărfuri de toate soiurile, de la sticle de lampă, geamuri, părți de fabrici, țevi, autoturisme, îmbrăcăminte, aparatură electronică, produse naturale și sonde, toate alcătuint o mișcare uriașă de mărfuri, aparate și minereuri. Sint 50 de milioane de tone care se descarcă sau se încarcă în fiecare an din acest port, devenit al 13-lea din lume ca nivel de trafic. Clădirea pilotajului e undeva în margine, aproape de dana unu. De acolo pornim spre restul portului, spre cei 15 kilometri de dane la care pot opera simultan 66 de vase și unde acostează vapoarele celor 140 de țări care ajung anual în România.

Pământ pe apă

Din cind în cind, șoferul oprește și freacă parbrizul cu sare. Si de fiecare dată cind coboară, văd în preajma noastră oameni care încarcă, macarale, tractoare, magazii luminate. Portul e ca un triaj nebulă care fierbe mereu. Adevărul este că triajele dau de „mincare” portului și portul varsă spre triaje sute și sute de trenuri. Abia după ce te obișnuiești, începi să descoperi că platforma portuară e un fel de industrie a transporturilor, că pentru a putea manipula 50 de milioane de tone într-un an, pe această suprafață crescută din mare lucrează peste treizeci de mii de oameni, din care patru mii sint docheri, două mii, mecanizatori, nu știu cite sute sint macaragii și alte mii magazioneri, recepționeri, agenți, operatori comerciali, electricieni, talimani, podari, funcționari, mecanici de nave, căpitani și marinari de remorcher, grăniceri și subofițeri de miliție, oameni care aleargă mereu, zi și, noapte, pe cei 62 de kilometri de asfalt care șerpuesc de-a lungul danelor, a magaziiilor și se intretaie cu calea ferată care, numai în port, măsoară 170 de kilometri și trece prin magazii printre piccioare de macarale, prin silozuri și platforme, printre cisterne și hambare, pe lângă portainere și motostivuitoare, pe la stațiile automate de încercat saci sau de descărcat minereu. Ca să poți să dai de capătul și să-ți rostul unei asemenea mașinării, portul a fost împărțit în șase întreprinderi, aparținînd Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor (întreprindere coordonatoare), celelalte întreprinderi de exploatare portuară aparținînd de M.I.M. Chimpex, Vitrocim-M.I.L.M.C.,

M.I.C.M., ultimele două fiind întreprinderea Silozul și întreprinderea Frigorifer portuar. Nu le-am luat în ordine. Acum avem 245 de nave cu o capacitate de peste patru milioane tdw, îmi spune acest om cu părul alb, o adevărată enciclopedie a portului. Și tot el e cu ideea să mergem la o secție de repartiție. Acolo se impart oamenii. În fiecare tură sint alte urgențe. Trebuie să plece un vas, trebuie descărcat altul pentru că întreprinderile beneficiare din țară inebunesc telefoanele, trebuie mișcate alte mărfuri, alte utilaje în alt loc. Și repartiția are o încăpere îngustă, cu sobă de tablă, umplută cu nisip ca să nu piardă căldura, un gemuleț la care vin șefii de echipă și o sală mare și lungă, cu multe rinduri de bănci, pe care, morocănoși, și cu somnul piclind în gene, stau docherii îmbrăcați de luptă. Îndărătul ferăstruicii, șeful repartiției, Ion Voivozeanu. Telefoane, difuzoare, discurii. Îmi dai un tractor, îți dau un om! Prezența! Citi tractoristi, citi macaragii? Nu te enerva, că ne mai vin două macarale din portul vechi! Nu mă enervez, dar degeaba vin, nu vezi că greul nu vrea să deschidă vaporul! Zice că pe vremea asta nu lucrează că se deteriorează marfa! Nu-i nimic, lucrăm la alt vapor, dar îmi trebuie un hanomac să-mi împingă vagoanele. Cu creionul așezat după ureche, șeful repartiției imparte echipele pe vapoare. O echipă merge la „An-Hai” care descarcă inox, „Jiao Chang” nu deschide ca să încerce fibră de sticlă pentru că nu vrea s-o ia umedă. Fiecare si-o știe pe a lui. La dana 40 „Brătulești” descarcă în continuare cărbune energetic, în 52 „Păulis” încarcă la containere, „Sofi” încarcă echipament industrial. Șeful aprinde focul în soba de tablă pentru că îi îngheată urechea pe pix. Un tractorist dă cu căciula de masă, nu merge nici gol! patinează și dacă-l opresc cinci minute motorina se face ca marmelada! zice el. Puntea vaselor e sticlă. Scările la fel. Balustradele ard de ger. Îți frig pielea. Bigile vapoarelor scirție. Valuri inalte, de trei-patru metri urlă, spărindu-se de stabilopozii și de copastile vaselor. Nu-mi imaginez cum reusește bătrînul să întoarcă vaporul acela cit două stadioane pe o asemenea vreme. E o performanță să stai în piccioare pe punte, darămite să mai și navighezi. Acum se vede cine e marinar, acum se impart fricoșii și-i vezi pe pretinșii eroi cu suflet de domnișoară. Să păstrezi în port același nivel de trafic e un sacrificiu, un risc, dacă nu chiar o nebulă. Nu poți să miști o cărămidă, darămite containere de 15 tone, vapoare, trenuri și mii de saci cu îngrășăminte. Dar nu este nici o scăpare. Dezvoltarea economiei la o asemenea nivel presupune circulație de mărfuri, import și export, un flux care trebuie să continue ritmic, egal, indiferent de vreme. „Aici se vede pulsul concret al economiei, de ce are țara nevoie și ce îi prisosește”, spune inginerul Stafie, și eu îi zic, e un fel de a zice, un fel de a privi lumea.

„Valca Albă”

s-a întors acasă

De câteva ore, după ce a stat patru zile în radă, Valea Albă a intrat în portul Constanța după ce vreme de trei luni a tăiat Marea Neagră, Marea Mediterană și Oceanul Atlantic. Vaporul a fost pus în dană dublă cu „Tiao-cheng”. Urcăm întâi pe „Tiao-cheng”. Marinarii chinezi dorm duși. Doar doi se văd printr-o fereastră cum beau bere și ascultă muzică. Ianache Arnăutu, comandantul de cursă lungă, e plecat cu actele. La bord nu-i decît secundul Radu Andricenco, un bărbat tînăr, de 30 de ani, prea tînăr chiar pentru un secund pe drumurile lumii. A lucrat și pe „Mărăști”, și pe „Hunedoara” și pe „Cozia” și din toamna anului trecut a venit secund pe „Valea Albă”, o navă de 160 de metri lungime, multifuncțională, cu 35 de oameni la bord. Pe 18 octombrie vasul fabricat în 1983 de Șantierul Naval Galați a plecat în cursă la New York și Baltimore. A stat 3 zile în preajma Statuții Libertății și 3 ore la Baltimore, a descărcat tot și, gol a plecat spre Cuba, de unde, după o lună de zile, a plecat încărcat cu zahăr semirafinat. Furtunile de iarnă l-au prins în Atlanticul de nord, cînd valuri înalte de opt metri se prăvăleau peste puntea vasului închis etans. Noaptea de Anul Nou l-a prins în Mediterană și acum așteaptă o vreme pentru manevre ca să intre la descărcat în dana 31.

La o cafea amară, în salonul căpitanului secund, am petrecut o jumătate de oră pe „Valea Albă”, întoarsă din curse. E o încăpere plăcută, caldă cu o cască de marinar japonez agățată în cui („un japonez a tras de mine, a zis că-i place casca românilor și a vrut să facem schimb”), o hartă maritimă și citeva ziare aruncate într-un fotoliu. Căpitanul secund s-a născut și locuiește în Sulina. Acolo stau și părinții. Nu i-a mai văzut din toamnă și s-ar putea să-i vadă abia spre vară. Încă n-a coborît pe uscat. Și apoi unde să meargă? Pe viscolul ăsta îți trebuie o săptămînă ca să ajungi pînă la Sulina și să te întorci. El are doar citeva ore libere. Miine poate începe descărcarea și-apoi, cine știe, pleacă iar și se întoarce la vară. Pentru orice eventualitate, ca să poată zice că a ieșit în oraș, secundul are o cameră luată cu chirie în Constanța. Chirie e un fel de a spune. Plătește doar pentru ca în timp de un an să nu doarmă nimeni acolo.

Docherul — o macară vic

E trecut cu mult de miezul nopții cînd inginerul mai dă un telefon. La ora asta sînt 110 nave în portul Constanța. Încă 20 mai așteaptă intrarea. Cîte sînt pe drum? Cîte sînt gata de plecare? E forfotă și pe drumurile de uscat și pe cele de apă. Și viscolul nu le liniștește

nicicum, mereu mișcă pilotine și remorchere, bărci și vapoare, în vreme ce pe uscat macaralele electrice de cheu ridică și încarcă, tractoarele icnesc nepuțincoase pe gheața luminată ca o oglindă de machiaj. Singură, clădirea cantinei la care au mîncat docherii intrați în schimb de noapte e scufundată în întuneric. Într-un birou, la secția a doua, lucrează Ion Bonchiș, un stivator cu barbă care ani la rînd a muncit în aviație. Oricite vapoare i-ar trece pe lingă mustață, el rămîne un om cu sufletul legat de zbor. Asta îl și poartă mereu prin alt birou al clădirii, cel în care lucrează Aurel Beldeanu, fost pilot de aviație, șeful de schimb din secția de exploatare. „Boanchiș vrea să mă pîrlească de-o carte. De o lună, mă tot duce că azi, că miine, dar nu scapă Eu țin la cărțile de aviație ca la copiii mei”, zice fostul aviator. Un om s-a apropiat de soba de tablă și își frămîntă căciula. De nu s-ar întîi, fi-i-ar mama de pomină, zice omul. Ce să se mai întînească! Nici oamenii nu mai rezistă în calele vapoarelor. E un viscol care omoară și microbii. Docherii se împart în două. Jumătate la vas, jumătate mare să-și tragă sufletul în sala mare cu bănci de cinematograful comunal. Unul nu scoate o vorbă. Și după o vreme, se ridică și pleacă și ceilalți le iau locul. Cînd intră și își lovesc palmele, ele sună de parcă ar fi din lemn de vioară. „Giurgiu” descarcă piei. Cei din echipa 208 se bucură că e frig. Dacă ar fi picat la piei pe o vreme de căldură, i-ar fi omorît putoarea. Dar așa, înecat de sare și de ger, mirosul nu-ți ajunge decît pînă în creier. Macaraua coboară cuști din bare de oțel. Oamenii din echipa lui Dumitru Filipescu iau pieile, bucată cu bucată, și le încarcă în cosul macaralei. O piele de vacă, are 20—25 de kilograme. Într-un colț, ascuns de peretele vasului, talimanul trage un semn cu creionul la fiecare piele încărcată. În celălalt hambar lucrează echipa 46 venită în ajutor din portul vechi. Încă nu s-au obișnuit cu pieile de vită și descărcatul merge mai încet. Ce vaci a avut Belivacă ăsta american, zice un docher, ținînd în mină o piele care cîntărea peste douăzeci de kilograme. Puntea vasului e mai sticloasă decît un patinoar. Un om din echipaj, îngropat în subă, supraveghează descărcarea. Un alt vas nu vrea să deschidă din cauza vremii. Echipa 16 trece la sare. Scoate sare de la piei, o încarcă în remorci și o împărăștie pe alci. „Păuliș” încarcă containere pentru Anglia. Cu două poduri gigantice, crăcănate peste două linii ferate, printre picioarele lor trecînd trailere mari, la dana 52 se încarcă numai containere. Pînă dimineață mai sînt de urcat în „Păuliș” încă 60 de containere a 15 tone fiecare. Escaladatul munților și coborîtul în mină sînt pe undeva pe aproape de încărcatul navelor pe o asemenea vreme. Culmea e că în containere sînt aragaze pentru Tunisia și nu-ș ce mărunțisuri pentru Anglia. Vorba lui Calagi, operator de dană, am exportat și apă, domnule, da acum aș da

un regat pentru o sobă fierbinte. Pe pod, la douăzeci de metri deasupra solului, doi podari se mișcă cu grijă. Cabina lor se deplasează pe șina podului lungă de treizeci și cinci de metri, ajunge deasupra vasului și fixează în cală „pachetul” de 15 tone. Ingerul Stafie se teme să mă lase să urc pe scara înghețată. Mai bine privim de jos! Jos, operatorul comercial notează containerele și îngheață. E mai mult decît o luptă să încarci și să descarci pe o asemenea vreme. E un risc și un enorm sacrificiu. Și totuși, cine e bărbat stă sus pe baricade. Abia în asemenea momente îți dai seama că în oamenii aceștia simpli, macaragii, docheri, mecanizatori, șoferi, tăcuți, nesofisticați, glumind rar și crunt e o putere pe care nimeni nu o cunoaște cu adevărat. Docherii sînt niște macarale vii. Dar nici-odată un munte de om cu creier cit o nucă, chiar dacă e la fel de puternic ca o macara, nu va fi un docher adevărat. Pentru asta are nevoie de inteligență. Un docher puternic și prost se curăță singur. „Vin unii solizi, au auzit că-n port e plin de țigări bune, de portocale și de whisky, și cînd ajung aci dau de butoaie de bitum și de saci cu ciment. Astia se aleg repede și își iau tălpășița. Rămîn cei puternici și deștepti. Nu te pune nimeni să iei în spinare butoiul de două sute de kilograme. Cu inteligență îl inclini, îl rostogolești și-l duci unde vrei” (Iulian Petcu, șeful turei de stivatori). Docherii sînt oameni simpli, veniți din nord. Au carte

puțină și familie grea. Dar au bun simț, putere și inteligență. Ion Ghișan cu echipa lui încarcă 800 de tone de geamuri în opt ore, în vreme ce alții, lac de sudoare, nu izbutesc să încarce nici o sută de tone. Puterea fără inteligență nu face nici doi bani. Marea artă a șefilor de echipă este greu de descris. Acești oameni inesași, cu palme mari cit lopata, isteți și taciturni încarcă sau descarcă în opt ore ceea ce alții n-ar putea face în trei zile sau chiar într-o săptămînă. Iată de ce 205, 206, 215 înseamnă ceva în portul Constanța. Sînt numerele unor echipe de clasă, conduse de Mihai Horodincă, Grigore Tălmăciu și Dumitru Ocheană. De pe vapoare nu se aude nici un cocos care să vestească sfîrșitul nopții. Mașina urcă greu podurile peste linia ferată și jos se văd instalațiile automate de descărcat minereu și cele de încărcat îngrășăminte chimice. Trenurile cu îngrășăminte se descarcă într-o complexă instalație care seamănă cu un combinat. Are loc ambalarea în saci și, cu un șneec, sacii ajung direct în cala vaporului. E și aici un flux fără răgaz, un foc continuu. Pe o parte vin fosfații, materia primă, pe cealaltă pleacă vapoarele cu îngrășăminte. Între două dane se desfășoară fluxul tehnologic al combinatelor chimice aflate la sute de kilometri. Nu departe, la o altă dană, „Standard Venture” descarcă ultimele cantități de cărbune adus din S.U.A. Marinarii fac chef. Miine la prînz pleacă acasă. Vaporul a fost

vîndut unui proprietar din Tailandă și ei se întorc cu trenul. La altă dană se aud mișcările de lanțuri înghețate și urutul motoarelor. Încep manevrele de plecare. În ciuda viscolului, portul trăiește, își mișcă mărfurile spre țară și spre lume. Pornim mai departe. Dispececratul are nevoie de mașina de intervenții. Ingerul Stafie e obosit și mă lasă undeva în afara portului. Viscolul fluieră pe strada pustie ca un pod de gheață peste lumea adormită. Stîlpii iluminatului public și-au întins gîtul și s-au ridicat cu luminile undeva sus spre cer, unde or fi dat de căldură. Începe să-mi pară rău de ce mi-am dorit să se întimplă. A venit viscolul și n-am descoperit decît puterea din oameni. Uneori am sentimentul că nici ei nu știu cîtă putere au. Și în timp ce mergeam pe strada pustie mi-a strălus atenția un stîlp alb, strălucitor ca o coloană de marmură. Lampa lui înghețată se văta amarnic undeva sus, ascunsă de ceața aproape viscoasă. Mă apropiam de el și m-am trezit întrebîndu-mă, oare ce-ar fi ca atunci cînd ajung în dreptul lui să se aprindă becul? Zîmbind am pășit mai departe și, cînd am ajuns sub pălăria de sticlă, o lumină puternică, aproape a început să curgă de sus. Atunci am simțit cum mă cuprînde frica și uritul. Din toate părțile veneau oameni care se grăbeau să prindă primele autobuze spre port.

CORNEL NISTORESCU

Universitatea vîrstei a treia

Asemenea marilor demersuri care se petrec în perimetrul fertil al cunoașterii, i s-a dat un nume: universitatea. O nouă universitate, o veritabilă „Alma Mater” a senectuții, și-a deschis larg amfiteatrele în municipiul Roman. Pe frontispiciul ei, lingă socratica sintagmă „Cunoaște-te pe tine însuți”, stă gravat îndemnul: „A adăuga viață anilor, mai mult decît a adăuga vieții ani”. Unică în țară, Universitatea vîrstei a treia din Roman numără în acest an 150 de studenți, oameni indeobște activi, care nu par deloc resemnați din pricina pierderii de viteză și a contactului diurn cu semenii. Hipocrate spun ei, a omis să ne răspundă la citeva întrebări fundamentale: Ce este bătrînețea? o înfringere, o deposedare sau o etapă cu macheta dinainte întocmită? De ce pentru majoritatea celor care trăiesc doar fizic, bătrînețea este mai greu de suportat? La ce vîrstă se învață cumpătarea? Dar renunțarea? Ce dialectică funcționează între uz și abuz? Cei care aspiră mereu către o zare mai întinsă află, în orele de curs și seminarii, argumente peremptorii pentru o bătrînețe luminoasă și cumpătată. Este pentru noi o datorie de conștiință să facem din cumpătare temeiul virtuții și să o sădîm întîi de toate în sufletul nostru. Cadre universitare prestigioa-

se de la Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie, de la institutele medico-farmaceutice din București, Iași, Cluj-Napoca, Tg. Mureș, oameni de cultură și artă, reprezentanți de seamă ai unor importante instituții socio-culturale nutresc un interes deosebit față de această inițiativă asumată de syndicate și Crucea Roșie. Universitatea este structurată pe trei facultăți: umanistă, de gerontologie și geriatrie, de hobby-uri și terapie ocupațională, înglobînd laolaltă 21 cursuri de specialitate. Fiecare facultate are în frunte un decan, iar fiecare curs este dirijată de un director. Această formulă organizatorică înlesnește posibilitatea ca unul și același student — prin sirg și tenacitate — să „absolve” în același timp două facultăți. Rectorul acestei universități este o proeminentă personalitate a medicinei românești prof. dr. Ana Aslan, membru al Academiei Române, director general al Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie. Pînă la această dată au ținut cursuri, au dialogat cu studenții și au efectuat deplasări în întreprinderi din municipiu o întreagă pleiadă de savanți și medici care, cu înalt umanitarism și responsabilitate profesională („Jur că îmi voi petrece viața, exercitîndu-mi arta și știința medicală pentru a fi folositor suferinșilor” — Hipocrate), au

pledat, cu persuasiune, pentru o viață activă, care să transporte bătrînețea de pe solul amenințător al contemplării în ținuturile reveriei și speranței: C.I. Parhon împingea limita pînă undeva la 150 de ani. Au făcut pînă acum, săli arhipline prelegerile distinșilor profesori: Dr. Mircea Dumitru, director al Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie, dr. Vladimir Iuliu Gusic, cercetător științific, conf. univ. Arcadie Percec, prof. univ. dr. doc. Gh. Zamfir, prof. univ. dr. doc. Marțian Cotrău, dr. Ioan M. Copil, cercetător științific, dr. Constantin Bogdan, directorul Spitalului „Berceni”, prof. dr. Victor Simion de la Muzeul de Artă al României, conf. univ. René Duda, conf. univ. Jean Hurjui, și alții. Se degajă, în această atmosferă stenică și vioale, ideea că omul modern, ajuns la vîrsta senectuții, trebuie să-și impodobească viața lucrînd, călătorînd, pictînd, studiînd, audiînd concerte, vizitînd muzee, expoziții, plimbîndu-se, frecventînd biblioteci, săli de teatru, și cinema, ocrotîndu-și propria sănătate, făcînd cure de ape și băi. Fără tutun, fără alcool, fără abuz de alimente, fără medicamente. Gaudeamus igitur! Universitatea continuă.

EUGEN TUREȘCHI

Poeme de Gheorghe Tomozei

Cu iarba

Singur și încet
și palid
fumegînd la gura templului
neînălțat.

Semăn cu iarba săracă
ce se-nnoiește
din patru în patru sute
de ani...

Elemente

De apa acestei vieți
oasele mi le spâl
cu pămînt...

Miere înnorată

Și n-ai fost tu
mierea mea înnorată ?

Imi netezeai chipul
urîțit
de degetele frumoaselor.

Vertebrele vîntului

le rupe vîntul,
craniul apei
il roode apa ;

iubirea mea te-a pierdut.

Și n-ai fost tu
mierea mea înnorată ?

Cu ce iubeam

Adolescent stupid
iubeam nemărturisit, cu vertebrele.
Junele s-a deprins prea repede
să intre-n iubire cu coastele subțiri.

Chemat de amurg
numai cu oasele mai pot iubi
oasele
crinului...

Film rupt

Bate ! și nu ți se va deschide.

Vei găsi numai o grămăjoară de polen :
wolframul sub care am scris
cîteva mii de nopți.

În pachetul de țigări, numai praf :
mălaiul tutunului meu. Flacoane cu fum,
un craniu de lemn și-n el
vena spartă picurînd cu sunet impur.

O mină de zile. Speranțe numărate pe degete,
o memorie calcinată. Bate
și nu ți se va deschide !

Încă

Eu scriu ca marea, cu pietricele,
rod cu inima coapsele de gresie ale poeziei,
eu sint șoferul unui montgolfier
și sint, iertați-mă, îndrăgostit ;
eu încă aștept întoarcerea lui Alexandros
de la Ind.

Pe la dumneavoastră cum mai e,
cald,
frig ?

Îndemn

Schimbă apa florilor,
schimbă singele oaselor,
nervii amintirilor schimbă-i
și sarea Sargasselor !

Pune-n locul dragostei, toamnă,
umple cu jinduri, secundele

și lasă-te să te-ngrape
neîntîmplarea, niciunde,

visul surpat, neașezarea și frigul
și lasă în urmă cetatea moartă
cu vasul de alabastru
cărui credea că-i ești toartă...

Singurul fiu

Aveți dreptate, sigur că aveți dreptate,
ce-ar fi putut să fie de capul -
spuneți, ținîndu-i în miinile voastre, capul -
celui ce n-a fost altceva decît singurul fiu
al unei biete spalătoarese de nori ?

Sfîrșit de mileniu

Sint aici, rostînd cuvinte ce s-au mai spus,
sub culori repetate și ele
iar iarna, iarna repetă ierni...

Imi repet psalmul pe care, spontan,
il voi rosti la cap de mileniu.
(Vom intra în altul care-l repetă.)

Trec zile, decenii, virsta.
Și parcă tot ce pot face mai bun
e să întirzii această trecere
invocîndu-mi orgolios, colegii de mileniu
între care (așa il striga pe el la catalog)
Shakespeare William...

Nichita Stănescu
în limba albaneză

În prestigioasa editură iugoslavă „Rilindja” din Prishtina a apărut recent un interesant volum de versuri ale lui Nichita Stănescu intitulat : „*Nikita Stănescu, Expoziție e tē palindurve*” (*Expoziție pentru nenăscuți*) într-o excelentă traducere în limba albaneză, datorată poetului Baki Ymeri. Laureatul Festivalului Internațional de poezie de la Struga — Macedonia este bine cunoscut și citit în Iugoslavia „a doua lui patrie” cum a spus odată, atît în limbile sîrbă și macedoneană, cit și în română și albaneză, fiind editat la Belgrad, la Skopje, la Panciova, la Prishtina. Cel care spunea cu îndreptățită mîndrie „locuiesc în limba română”, locuiește acum pretutindeni, în orice limbă ce-i adaposteste versurile, în panteonul poeziei universale, fiind titan între titanii acesteia. Ca poet român și pe deasupra și coleg de liceu cu Nichita Stănescu, din aceeași generație cu Valeria Răpeanu și Eugen Simion, și mai ales ca neșpecialist, m-am temut întotdeauna să fac aprecieri asupra poeziei lui Nichita, dar citind și recitînd versurile sale și în limba albaneză am rămas uimit de prospețimea și frumusețea lor și în altă limbă. Fără îndoială că Baki Ymeri, care este un bun cunoscător și iubitor de literatură românească, în recente traduceri se remarcă și ca un mare admirator al lui Nichita Stănescu înțelegîndu-i sensurile nemiștințitel sale exprînări a bogatului joc cu cuvintele și înțeleșurile. Versurile din acest volum, apărut și în condiții grafice elegante, sint dovada și expresia acestei profunde prețurii, a unei bogate experiențe în traducerea scriitorilor români. Trebuie amintit faptul că de aproape două decenii Baki Ymeri realizează strălucite traduceri de poezie și proză românească în limbile sîrbo-croată, macedoneană, slovenă și albaneză, din Eminescu, Arghezi, Blaga, Dumitru Radu Popescu și mulți alții, în special din creația tinerilor poeți contemporani. Tot el a tradus anul trecut volumul de versuri „*Kënga e mullbardhës*” (Cîntecul sturului) de Anghel Dumbrăveanu, în limba albaneză, apărut în editura „Flaka e vëllazërimit” de la Skopje, avînd acum în presă un voluminos volum din scrierile lui Marin Sorescu.

Revenind la recentul volum de versuri al lui Nichita Stănescu, în limba albaneză, ne vom referi și asupra selecției făcută de Baki Ymeri și mai ales la intenția acestuia de a-l prezenta pe poet noilor săi cititori prin două interesante articole : „Genialitatea poeziei

lui Nichita Stănescu” și un „Cuvînt al traducătorului”, a-dăugate la sfîrșitul volumului, în care sint cuprinse aprecieri ale criticii literare și sumare date legate de opera și viața lui Nichita Stănescu. Volumul se deschide cu celebrul *Autoportret*, scris în 1982, chiar la Struga, ce se încheie cu „Ave ! Al vostru, Nichita Stănescu. Azi.”, cu aceeași frumoasă rezonanță și în limba albaneză : „Ave ! Juaji, Nikita Stănescu. Sot.”, după care urmează poezia „Nichita Stănescu” de Anghel Dumbrăveanu. Apoi poeziile sint grupate în trei secțiuni : „Întoarcere și zicere”, „Alunecarea gîndului” și „Lege pentru nenăscuți”, într-o laborioasă și competentă selecție în care au fost incluse cele mai reprezentative versuri, chiar și din cele apărute postum. Deosebit de realizată este fîlmăcirea poeziilor „Po shndritet jeta ime” (Se luminează viața mea) cu care se deschide prima secțiune de versuri, precum și „Ekspozitë e tē palindurve” (*Expoziție pentru nenăscuți*) care dă și titlul volumului, din a doua grupă, dar mai ales poezia „Shenjë !” (Semn !) pentru muzicalitatea ei și în limba albaneză, din care cităm primele versuri : „Notonte një lule bliri / në brendinë e një mendimi abstrakt / shkretëtira përmbushej me luanë / e me bimë. (Plutea o floare de tei / înlăuntrul unei gîndiri abstracte / deșertul se umpluse cu lei / și de plan-te).” Volumul în întregul său este o certă și valoroasă împlinire a poetului Baki Ymeri în domeniul traducerii poeziei românești contemporane, prin respectul acestuia față de conținutul și formele ei, cît și printr-un lăudabil efort de găsire a celor mai fericite corespondente dintre cele două limbi, ambele cu un impresionant substrat vechi lingvistic comun iliro-traco-dacic.

Se cuvine un cuvînt de laudă editurii „Rilindja” din Prishtina-Iugoslavia pentru excelentele condiții grafice în care a scos acest volum, inclus în colecția „Bibliotecii Orfeu” unde au fost tipăriti cei mai mari classici ai literaturii universale, precum și lectorului, poetul Ali Podrimja și redactorului Fehredin Gunga, pentru silinta lor de a prezenta cititorilor o lucrare realizată din toate punctele de vedere.

GELCU MAKSUTOVICI ■

Sarcasm și ideal

Din prietenia, frumoasă și cu aer de boemă lunară, dintre Nichita Stănescu și Adam Puslojić a rezultat și recentul volum de versuri, *Apă de băut* („Univers”, 1986), o antologie din întreaga lirică a autorului sîrb, în transpunerea lui Nichita însuși și a lui Ioan Flora. Nu e

Interferențe culturale

prima dată cînd poetul român a fîlmăcit versurile confratei lui sau (a mai făcut-o în 1972), însă apariția acestei frumoase cărți, sub îngrijirea lui Ioan Flora (un alt prieten al scriitorilor români), are și semnificația unui gest de solidaritate poezică, vorba poetului, peste mode și timp. Ilustrațiile lui Mirocea Dumitrescu (cu o stranie dinamică a imagini) și prefața lui Mirocea Tomuş (redundantă în cea mai mare parte) întregesc acest volum antologic echivalent cu o ediție și cu un act de recunoaștere a poeziei lui Puslojić, acum, cînd se împlinesc două decenii de la debutul său editorial. Din toate cele zece volume ale autorului, antologatorii reține, în proporții diferite, poemele pe care le consideră cele mai semnificative pentru imaginarul parabolic, eliptic și fantezist al acestui autor.

Din primele trei cărți, *Există pămînt* (1937), *Cad spre cer* (1970) și *Merg la moarte să mă tundă* (1972), rămînem cu imaginea unei lirici împănate de abstracțiuni, cu enunțuri reci și tăioase, cu o narativitate voit simplă, aproape redusă la schema sintactică elementară. Sensul acestei reducții e concentrarea în enunțuri aforistice a tensiunii poetice. Poemele au grația rece a cristalului, doar aparent decorativă, căci în spațiile imaginii eclatante mocnesc o înfrigurare reprimată : „Primăvară ? // Vară. // Văd fulgi / pe cămășa mea albă. // Toamnă : / numai un lemn singur-singuratic / ca un strop de singe / în aer. // Iarnă !” (*Patra anotimpuri*). În general, poetul cultivă logicismul liric, în formele lui cele mai spectaculoase (sofismul, silogismul, paradoxul) și, dacă e să vedem „un punct comun al acestei poezii cu a lui Nichita, cum s-a zis, aici trebuie să-l găsim. Cu timpul însă, Adam Puslojić își încheagă propriul său univers liric, în care fantezia absurdă, cu subtext satiric ori doar malițios, reprezintă o emblemă înconfundabilă : „Dacă vă închipuiți pisica mea / spuneți-vă că e atît de oarbă. / spuneți-vă că e atît de mută, / spuneți-vă că e atîta de frumoasă. // Ea e albă noaptea și ziua e neagră, / e e slujnica mea — o trimit în oraș / după pine, o trimit în sat / după sare” (*Pisica mea cu trei picioare*). Uneori, versurile au totuși plasticitatea metaforelor puternice, desi regimul preferat al imaginației e unul conceptual : „Pe cerul părăsit / două-trei stele oarbe / într-o constelație schiloadă. // Oase-negrate / și singe ruginit / în trupul meu” (*Apocalips de flecare zi*). De altfel, secvențele thanatice, scenariul funambulesc sint frecvente în poezia lui Puslojić, desi ele se decantează adesea pînă la sugestia abstractă și evanescentă. În stilul său predilect, cu juxtapuneri și anafore frecvente, poetul imaginează un spectacol al transcendentel decăzute, cu înșeurări metafizice de felul celor ale lui Chirico, precum și în puternicele viziuni din *Satul* : „E satul căzut la pămînt. / Ca pămîntul ei — întunericul — / aidoma iobagului / la-ntoarcere din cîmp. // Stelele se tăvălesc în

nămol. / Nici un ciine nu le latră. / Nici ea / Nu le suride. // Toți sunt în casă. / Alb licăresc zădurile / și dinții. // Decît viii, — / morții / sunt cu unu mai mult. / Domnul / doar ne liniștu / la marginea satului.”

O schimbare de registru aduce volumul *Negledus* (1973), cu zoomorfisme fanteziste și desușiate, cu cioveniri studiate și pitorești. *Negledus*, personajul liric, e un iel de Puck malefic și sardonice, cu tanăreși prefăcute și insinuante, cu duloși studiate, aducînd cu sine un aer de basm ingenuu : „Înt-o dimineață, în Anglia, / pe cînd iubita lui Negledus plecase / să culceagă iragi și mure / în pădure, / Negledus, ascuns după un arbore / gros, / s-a uitat cu pantoful stîng / și-a întrebato în pura limbă engleză / pe care o deprinsese de la codrul englezesc — / ca și cum zorile ar fi murmurat în amurg : / — Darling, tu m-ai mai iubi / dacă eu chiar acum / mi-ăs rețetea bărbăția / cu toporul ?” (*Încercarea a douăsprezecea*). O revenire la tonul consacrat aflăm însă în celelalte volume, *Reiigia cînelui* (1974), *Refugiul în broderia dactilografică* (1977), *Pioeme* (1977), *Ruptura* (1979), care mi se pare cel mai substanțial, din cîte am putut să-mi dau seama, *Aducătorul de daruri* (1980) și *Gura încetușată* (1982), nu fără o sporire în narativitate a poemelor, artificios sau metodă lirică de o mare eficiență, fiindcă în aceste monologuri trist-locvace Adam Puslojić pune multă amărăciune și o încrîncenare terribilă, amestecînd concretețea senzorială cu violența abstracțiilor, ca în superbul poem *Ars antipoeica*, imposibil de reprodus aici din cauza lungimii, ori ca în delicata elegie haiducească intitulată *Conacul lui Aidus Velico*. Un intens exercițiu de imaginație (sesizabil mai cu seamă în *Aducătorul de daruri*) se înfîlțeste acum cu febrilitatea confesiunii, intensitatea percepției lirice e sporită de inflexiunile ironice și satirice ale relațiilor, iar scenariul liric e străbătut de tonul malițios și sarcastic. În această confluență, poezia lui Adam Puslojić își află întreaga ei personalitate, cu tensiuni inimitabile și acuități de dramă.

RADU G. ŢEPOSU ■

Un autor, o carte

Tipărit pentru prima dată în limba română, romanul lui Pavlo Zahrebelnii, *Vîntul de seară* (în original *Avîntul*, 1976) aduce lectorului român un autor interesant, chiar dacă fără să tulbure, printr-o revelație, ceea ce cunoaștem despre literatura sovietică actuală.

Roman al unui destin croit din experiențe dure — războiul, anii care i-au urmat, dramatice

întimplări de viață personală —, *Vîntul de seară* (Editura „Univers”, 1986, traducere de Fanuş Neagu și Puiu Brăileanu) ambiționează și un flash în actualitate, aspru, reveind o lume în alb-negru, angajată în competiția socială aproape fără scrupule. În jurul academicianului Karnal, somitate în domeniul ciberneticii, tipul savantului care a dobîndit seninul scepticism al celor care luptă pentru adevăr cu mijloacele adevărului și alit, în jurul academicianului, așadar, roiește *viața*, cînd frumoasă — ca în amintirile sale despre Aygûl, tinăra lui soție, ca în crîmpeile de mîndrie îndurerată adunate în anii de coșmar ai războiului, ai prizonieratului la nemți, ca în dulcea speranță de renaștere prin dragoste, prin prietenie, care rămîne ca un ecou în finalul romanului — cînd lamentabilă, dacă o judeci după măsura unui individ abject, cum este în roman Kucimienko, umbră jalnică, pîndind firimiturile de la festinul intelectual al unei minți strălucite.

Scrie „în manieră realistă”, după cum precizează și postfața lui V. F. Mihaescu, *Vîntul de seară* nu prezintă un interes deosebit pentru lectorul deprins cu capcanele parabolei, cu jocurile textualizante ale romanului modern, dar deține, fără îndoială, avantajele unei epici consistente, care glisează fluent pe axa timpului, ca răspuns la provocările memoriei. Un pre-text — o solicitare de interviu din partea unei tinere ziariste — este și principiul construirii narațiunii ca o pendulare liberă între trecut și prezent. Deși romanul de război conține pagini turburătoare, desi cel de dragoste are o grațioasă stingăcie care ni-l apropie, romanul actualității trece în față în mod decis, reușind să ridice schema la statutul etic al caricaturii. Cu excepția eroului principal, se rețin mai degrabă figurile negative. Kucimienko, profitorul bonom, e concurat — ca reușită scriitoricească — de propriul său fiu, Iuri. Aygûl, frumoasa turkmenă, rămîne însă între filele cărții doar ca un desen japonez, în vreme ce fiica ei, Liudmila, e de-a dreptul o siluetă inconsistentă din punct de vedere epic. Romanul lui Pavlo Zahrebelnii depășește însă, în cele cinci sute de pagini ale sale, aceste defecte de amănunt, printr-un suflu de cuceritoare umanitate. O scenă antologică, de proporții în economia cărții, ridică simțitor cotele receptării : cheful din casa lui Iuri. Se întreveade aici, în dozarea tensiunii, în alunecarea perfidă a realismului înspre satiră, a sobrietății înspre grotesc, vocația comediei amare.

Vîntul de seară e un roman multiplu, ca să zicem așa, o ofertă complexă, care nu-și condiționează întregul de valoarea părților sale. Traducerea datorată lui Fanuş Neagu și lui Puiu Brăileanu, pare să susțină, cu mijloacele specifice, intențiile autorului, apropiindu-ne în chip firesc un univers demn de interesul cititorului român.

TANIA RADU ■

atelier literar

de G. Dumitrescu

Carmen Popovici: Nu sînt noutăți în versurile adăugate. Cit privește scrisoarea (cam reținută și expeditivă), nu există nimic mai greșit decît impresia că „v-ați pierdut răbdarea și încrederea”. Ea provine, desigur, din supărarea dv. pe dv. înșivă, în urma eșecului și, poate, și din faptul că, știindu-vă un om echilibrat, „tare”, care știe ce vrea, nu v-am spus prea multe vorbe de consolare... (dar merita oare, acest accident banal al unei admiteri ratate?...). Nu, n-avem nici o îndoială în ce vă privește. Ci o încredere totală în reușită, în atingerea tuturor felurilor pe care vi le-ați propus!

I.B. — Buc.: — Am ales „Cind brazil”, „Lespezi”, „Pași”. (Mulțumiri și cele mai bune urări!).

A. Ploscaru: Pînă ce veți obține aprobarea de care vorbiți, străduiți-vă să scrieți cit mai lizibil și trimiteți-ne, din cînd în cînd, cele mai bune pagini.

I. Denova: Evident, termenul de referință nu poate fi decît ceea ce

ne-ați trimis anterior. Deci: nimic nou, față de textele cunoscute nouă pînă la data răspunsului!

I. Mandrea: Pare să fie ceva, dar dintr-un singur text nu putem trage concluzii. Reveniți. (Varianta corectă, definitivă, a poemului „Dar priviți-mă-n ochi” se află în volumul „Jurnal de campanie”, ed. „Cartea Românească”, 1974, și în „Versuri”, Bpt., „Minerva”, 1981).

M. Sărbu: Ați revenit la vechea dv. formulă, atît de dificilă și fără perspective (despre care am vorbit repetat, îndelung...), cu care ați recoltat nu puține dezamăgiri și refuzuri... (Ceva, poate, în „Deși nu există”, „Autobiografie”, „Nevroză”; din al doilea plic: „Cum aș spune”, „Iubirea de sine”, „Între spațimă” — cu finalul „stricat”). I. L. Filat este într-adevăr o promisiune, dar e încă prea devreme pentru o apreciere certă. (Să ne scrie în continuare).

S. Brădean: Am primit. Cele adăugate sînt mai slabe. Ca și cele din plicul următor. (Ceva, în „Mă doresc” și în „Soldatul”, mai mult ca idee). **Ninel Mihalache:** E ceva, merită să continuăm, dar adresați-vă unor publicații care cultivă genul.

I. Ciorobară: Încercați, deocamdată, la revistele pentru copii.

Gh. Dir: Ceva mai bine, în „Raza”, „Brazilă”.

Ella N., A.M.A., Mihăiță Mihai (mai citet!), **D. Tițire, T. X. Cojocaru, S. Fofiu, M. Simionasi, Esmeralda, Lia Onești** (parțial indescifrabili), **S.-A. Toader, St. Stamate, I. Arădoaie, L. Spătărelu, O. Zbrancea, Mihai Surdu** (mai citet!), **Petrica Dumiru, V. Mușoiu:** Sînt unele semne promițătoare, încă nu destul de clare și concludente. Continuați și reveniți.

GEO DUMITRESCU ■
N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

I. Ciorobară: Încercați, deocamdată, la revistele pentru copii.

Gh. Dir: Ceva mai bine, în „Raza”, „Brazilă”.

Ella N., A.M.A., Mihăiță Mihai (mai citet!), **D. Tițire, T. X. Cojocaru, S. Fofiu, M. Simionasi, Esmeralda, Lia Onești** (parțial indescifrabili), **S.-A. Toader, St. Stamate, I. Arădoaie, L. Spătărelu, O. Zbrancea, Mihai Surdu** (mai citet!), **Petrica Dumiru, V. Mușoiu:** Sînt unele semne promițătoare, încă nu destul de clare și concludente. Continuați și reveniți.

GEO DUMITRESCU ■
N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

GRU

Griul îmi curgea în ochi leneș și galben; dimineața

eu rideam cu miinile-n pămînt sădind ultima licărire de stea.

Este greu — spuneam — Să îngropi lumina în țărînă Odată cu bobul de griu.

Cerul cobora ciudat pe scara genelor mele cînd îmi mușam buzele-n nori Și părul în cîntec de greieri, încrustindu-mă, cu vise, cu tot, în trunchi de mesteacăn.

Și seara, griul îmi curgea în ochi ca secundele în clepsidra cu vise.

Eu rideam cu miinile pline de viață iar pe piept îmi creștea gigantic, griul...

ANGELICA MIHALCEA

CIND BRAZII...

Cind brazil înmiresmați de speranță Coboară în casele noastre Însotii de viori Și risul Homerice al iernii Purifică văzduhul Colindat de întrebări... Arunc o privire În adîncul inimii l...

INA BUCULEI

RAZA

De toamnă și de iarnă rămîn copaci goi în visul veșniciei pe-o lacrimă și noi

Iubito vine vremea să creștem iarăși de-aceea port pe umeri și azi ca și atunci

În toiu nopții cerul și vin a te trezi pe brațe cu luceferi de noapte și de zi

De toamnă și de iarnă din margine de veac

Ia-ți firul de lumină și pune-ți-l în ac

Rănit de cerul negru și singerind te rog să-mi coși o rază ruptă din steaua-mi cu noroc

GH. DUMITRESCU

STARE DE VEGHE

Absența ta nu se poate numi liniște atîta vreme cît încă se mai aude frezia cum se ofilește în așteptare și minzul inimii mele zbătîndu-se fără odihnă în friu...

SIMONA MUREȘAN

IUBIREA DE SINE

Sarea neliniștii în toate, iubirea de sine supraviețuind de-a pururi în moarte; clipa... clipa... clipa ca un disc uzat, magnific ecoul din iluzii.

MARIUS SĂRBU

(Urmare din pag. 9)

Țăranu de la Cluj, Dan Constantinescu, Adrian Rațiu, Pascal Bertoiu, Dumitru Capoiianu. Cu toți am provocat multe discuții dure pentru acest suflu înnoitor pe care l-am adus în muzica românească — așa zisa sinteză serialmodală, un expresionism pe fond românesc.

— Cine vă contesta?

— Marele compozitor Paul Constantinescu a fost foarte rezervat în legătură cu această orientare, ca și Jora și Ion Dumitrescu. În anii '50, în plin conformism estetic, opoziția lui Matei Socor, N. Bucliu și Hilda Jerea a fost foarte puternică. Ulterior însă Hilda Jerea a trecut de partea noastră și a făcut foarte mult pentru difuzarea muzicii românești peste hotare. Cu toate acestea, regret din suflet conflictul pe care l-am avut cu Paul Constantinescu, tonul necuviincios cu care l-am atacat în presă pe unul dintre cei mai mari compozitori pe care i-am avut. Cu atît mai mult cu cît necruțătorea boală care l-a secerat începuse să se manifeste. Multe supărări am avut din pricina acestui conflict pe care, l-aș numi istoric. Timpul însă mi-a dat dreptate.

— Și totuși, pînă la urmă, v-ați despărțit de avangardă.

— Da, în mod ciudat, după 1968, în timp ce lucrările mele din prima mea fază expresionistă se interpretau mult în țară și străinătate m-am despărțit de avangardă și m-am îndreptat spre folclorul străvechi și muzica bizantină. În această constelație mă inscriu și azi.

— Cum vă explicați această despărțire?

— Am fost la o specializare la Darmstadt: contactul cu muzica occidentală a fost o deziluzie. Apoi, am mai constatat că urmașii lui Schönberg au părăsit, în majoritatea cazurilor, avangarda. Interpretii de prestigiu și publicul s-au izolat de muzica matematică, atonală. Cunoșcînd dramele vestului european, pe care-l consider crepuscular sub toate aspectele, am meditat mult și, fără să-mi reneg lucrările de început, am simțit nevoia să scriu o muzică simplă, melodică, hieratică, tinzînd spre acea ataraxie a Eladei. Sint convins că un popor tinăr ca al nostru nu face casă bună cu arta decadentă din vest.

— Ceea ce nu înseamnă că nu sînt și realizări artistice de prestigiu.

— Ba mai mult chiar, în acei context al decadenței se întîlnește o anumită autenticitate. Dar, revenind la arta românească, socotesc că ea presupune un clasicism structural, o eufonie a apolinicului, o luminozitate miriastică și un dialog permanent cu oamenii. Între tradiție și inovație, dar mai ales între etic și estetic trebuie să fie o consonanță. Am ajuns să detest spiritul de disoluție, de

construire prin distrugere, de reliefarea uriciunilor din lume și de a șoca prin orice mijloace și cu orice preț. Arta trebuie să aibă virtuți consolatoare, să fie accesibilă și mai ales să ne facă mai buni. M-am întors spre cultura bizantină, la sensul răscolitor al lui Dosoftei cel care socotea pămîntul românesc „o luminătoare fîntînă”, la înțelepciunea sofianică a lui Blaga. Ideologiile mei sînt Eminescu, Blaga, Enescu, Brăncuși, Iorga și, ca o bibliu, mi se-nfățișează Istoria... lui Călinescu. Acum, cînd am trecut de 54 de ani îmi dau seama că Paul Constantinescu de fapt ne-a lubit. Chiar dacă a exagerat cu tradiționalismul în gusturi — nu în compoziție, unde era inovator — el vroia să ne ferească de o anume „rinocerizare” a muzicii românești.

— Aveți o bogată activitate, și în presă.

— M-am apropiat mai mult de Luceafărul și Săptămîna, asta neînsemnînd că n-am și indiscutabile rezerve. A, dar mai e un om pe care l-am susținut rău de tot: G. Ivascu. M-am despărțit de el, fără să uit însă că în perioada grea a anilor '50, cînd am suferit cum-

exagerez susținînd că o nouă renaștere a culturii are loc în acest sud-est european și, în mare vorbind, în țările socialiste. De aceea nu cred în angose, și-mi place să folosesc cît mai puțin cuvintele „nu se poate” și cît mai adesea „trebuie să se poată”. Mă bucur că n-am îmbătrînit, deoarece încă mă mai entuziasmez cu inimă curată la fiecare descoperire de noi talente și fac totul ca să le promovez. Și gîndul îmi zboară la cuvintele lui Martin Opitz și-mi vine să spun că de cîte ori aud cîntec românesc am impresia că muzica e anume făcută pentru români și românii pentru muzică.

— Cum se explică această renaștere de care vorbiți?

— În primul rînd printr-o vitalitate fiziologică specifică unui popor tinăr. Apoi, socialismul a creat un statut extraordinar muzicienilor români — nu cunosc nici un membru al Uniunii Compozitorilor care să ducă o existență materială precară. De asemenea, avem un folclor neperimat, viu. Temperamentul popularului român în materie de artă n-a tîns spre exclusivisme. Există, cum arăta Blaga, o armonie în concepția despre lume

nul de disciplină a libertății, ceea ce cred eu că este cu totul altceva.

— Ce vi se pare important pentru un artist?

— Important este să creadă într-o corelație strînsă între frumos și adevăr. Nu cred în autonomia esteticului ci doar într-o corelație indestructibilă între etic și estetic. A trăi în consonanță cu legile morale presupune a răspîndi binele. Iar atunci cînd poți să faci un bine și nu-l faci ești de-a dreptul imoral. Și mai e un considerent: să nu-ți faci fericirea pe nefericirea altora. Sînt cîteva principii la care am ținut și țin întotdeauna. A mări suprafața binelui este un lucru imperios. Necesăr pentru fiecare cetățean al țării.

— Ce altceva vă mai preocupă?

— Pornind de la cuvintele lui Bălcescu, potrivit cărora trebuie să luminăm poporul ca să fim liberi, trebuie să luptăm prin orice mijloc împotriva teribilului fenomen de deculturație de care a vorbit mai pe larg cîndva Dan Zamfirescu. Literatura, arta în general au un rol hotărîtor în împlinirea oamenilor. Iar a răspîndi cultura românească pretutîndeni este un act etic, este o datorie sublimă care presupune enorme sacrificii și o totală dăruire. De multe ori egocentrismul creatorului a adus mult rău artei. Să ne gîndim la puritatea imnografilor și picturilor bizantine care nu simțeau întotdeauna nevoia să se iscălească. Creația era o lege morală și nu o izbuire de orgoliu.

— Îi reproșați ceva muzicii din acest secol?

— Muzicii secolului XX îi lipsește un Verdi, un Chopin, un Schubert și, mai ales, un Mozart. Cu alte cuvinte, acea nestăvilă sete de tandrețe omenească. E cazul să ne gîndim mai adînc la faptul că se scriu prea puține cîntece de dragoste — mă refer la așa-zisa muzică grea. Eu cred că melodia este simbolul prin care un om comunică profund cu un alt om. Cînd popoarele le-a fost interzisă vorbirea, din partea cumpăniților tirani condamnați de istorie, ele cîntau și astfel se clădea o lume, la fel cum Amfion clădea Teba în sunetele lirei.

— Cum vedeți acest sfîrșit de mileniu?

— Sînt optimist. Tineretul este plin de forță, are sufletul curat. Sînt convins că prin acești tineri se va aduce o undă de ozon proaspăt, care va anihila pînă și tendințele agresive ale celor mai crispați și mai belicoși tirani. Cine nu-ntelege tineretul a-mbătrînit. Or, aruncînd o privire asupra majorității tinerilor din țara noastră, am înțeles că îi preocupă adînc relația dintre cultură și pace. Deculturația semnifică pregătirea războiului. Cultura reprezintă eufonia luminii, armonia dintre toate neamurile planetelor.

A mări suprafața binelui

plit, el și colaboratorii săi m-au lansat în Contemporanul. După ce am scris o vreme în România literară, unde este acum director, am încetat să mai colaborez aici datorită unor păreri diferite. Conducerea revistei mi-a dat însă o lecție de viață, pe care n-am s-o uit niciodată: nici măcar un singur cuvînt urit nu s-a publicat împotriva mea, de-atunci și pînă azi.

— Sînteți, la rîndul dumneavoastră, un om generos.

— Mi-am dat seama și eu că munca obștească are un rol imens în viața mea. Dincolo de un anume subiectivism, de un temperament coleric, poate de o exagerată intransigență, cred că mi-am făcut datoria promovînd tineri compozitori și muzicologi. Am încercat să-i apropiez pe compozitori de scriitori și plasticieni în concertele de la muzeu. Apoi, am avut mari satisfacții vorbind muncitorilor și țăranilor despre muzică. Mai cred că nu este nici un membru al Uniunii Compozitorilor cărui să nu-i fi creat și puțină mulțumire sufletească prin articolele sau emisiunile mele la radio.

— Cum priviți viitorul muzicii românești?

— Cred în vitalitatea culturii românești și consider că nu

La Opera Română

● Cele 3 balet care constituie Seara Mihail Jora — Curtea veche, cu Eugenia Cotovelea, Nicolae Denes, Roxana Colceag, Tiberiu Almosnino, Demozela Măriuța, cu Georgeta Giurgea-Vretos, Mugur Valsami, Viorel Berinde și La piață, cu Maria Stan (debut în rolul Chiva), Gheorghe Anghelus și Ștefan Bănică — sînt programate vineri 6 februarie, la ora 18. Dirijează Carol Litvin.

● Freischütz de Weber, în conducerea muzicală a lui Constantin Petrovici, cu Eugenia Moldoveanu, Cornelia Angelescu, Dan Zancu și Florin Diaconescu (ultimul debutează în rolul Max) ca virfuri în distribuție, figurează pe afișul zilei de sîmbătă 7 februarie, la ora 18.

● Matineul de duminică 8 februarie (ora 11), cu copii și pentru copii, este opera Povestea micului Pan de Laurențiu Profeta. În distribuție soliști: Ștefan Teodorescu, Nicolae Constantinescu, Marina Mirea, Adriana Alexandru, Adrian Ștefănescu și Cristian Mihăilescu. Cu concursul corului „Voces primavera”. Dirijează Claudiu Negulescu.

● Tot duminică, la ora 18, preuitul balet al compozitorului Cornel Trăilescu, Albă ca Zăpada și cei 7 pitici. Capete de afiș sînt: Georgeta Giurgea-Vretos, Florin Brîndușă, Maria Stan. La pupitură compozitorul.

● La opereta Liliacul de Johann Strauss (marți 10 februarie, ora 18) își dau concursul: Florin Diaconescu (Eisenstein), Elvira Cirje (Rozalinda), Constantin Gabor (Frosch), Lucia Cicoară (Orlovsky), Gerda Radler (Adela). Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Miercuri 11 februarie, tot la ora 18. Tosca, capodopera pucciniană. Rolul titular va fi interpretat de soprana Lucia Tibuleac, Mario Cavaradossi — de tenorul Ludovic Spiess, iar Scarpia — de baritonul Nicolae Urziceanu. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Puse în scenă de coregrafa Doina Andronache, Camerata coregrafică (miniaturi dansante pe muzica unor mari compozitori) și Francesca da Rimini (pe muzica lui P. I. Cealkovskii) formează spectacolul de joi 12 februarie (ora 18). Notăm, din distribuție, pe Georgeta Giurgea-Vretos, Daniela Constantinou, Carmen și Gheorghe Anghelus, Cristina Teodorescu, Laurențiu Guinea, Adrian Gheorghiu.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● Din partea D.P.M.O.S. — județul Sibiu: „Cu privire la scrisoarea lui Ion N. I. Chiriță din comuna Mucereasa, județul Vilcea — care reclamă Sectorul de exploatarea lemnului Tălmăciu din cadrul I.F.E.T. Sibiu, pentru refuzul de a îi restitui suma de 4300 lei reținută ca garanție pentru utilajul cu care a lucrat până în iunie 1986, vă comunicăm: din cercetarea efectuată s-a reținut că se confirmă cele relatate de petiționar, în sensul că nota de lichidare i-a fost semnată de maistrul care i-a fost și șef direct, fără ca acesta să precizeze că are vreun debit datorat nejustificării unor cantități de motorină, ceea ce s-a constatat ulterior. În această situație, conducerea unității și a sectorului au dispus să i se elibereze C.E.C.-ul cu suma integral depusă, iar cantitatea de carburant nejustificată ulterior semnării actelor de lichidare de către maistrul respectiv, să-i fie imputată acestuia în condițiile art. 102 din Codul Muncii. Ion N. I. Chiriță a fost anunțat că se poate prezenta oricând să-și ridice C.E.C.-ul cu suma la care face referire în scrisoare.”

● Procuratura Generală a R.S.R.: „În legătură cu scrisoarea numitului Dan Marian Petrescu din București, care se plinge împotriva soluției de neînțelegere a urmăririi penale din dosarul 2033/P/1983 al Procuraturii locale Giurgiu, susținând că sunt incomplete cercetările iar soluția netemeinică și nelegală: susținerile sunt în parte întemeiate, în sensul că organele de urmărire penală nu au audiat toți martorii indicați de acesta ca având cunoștință despre modul în care au fost completate și semnate contractele de muncă pentru stagiunea teatrală 1982/83 (ale teatrului „Ion Vasilescu” din Giurgiu, unde lucra atunci D.M.P. — N.R.), și nu s-au clarificat aspectele referitoare la neconcordanța între originalul contractului de muncă nr. 102/1981 și copia autentificată de către Koloji Ileana (sefa de atunci a biroului personal al teatrului — N.R.), pe parcursul cercetărilor. În consecință, s-a dispus efectuarea unor verificări extraju-

diciare, urmînd ca în funcție de rezultatul acestora să se aprecieze asupra legalității și temeiniciei soluției adoptate în cauză.”

● „În anul 1985, luna septembrie, mi-a fost instalat la domiciliu postul telefonic. Nu a trecut mult timp și au început necazurile, în sensul că telefonul nu avea ton. Am anunțat de mai multe ori la 021 — deranjamentele telefonice, mi se înregistra reclamația, se remedia defecțiunea în aceeași zi sau după citeva zile, apoi o luam de la capăt. Mi s-a spus la un moment dat că ar fi o defecțiune pe cablu... De acord, dar eu plătesc corect taxa de abonament deși, în ultima vreme telefonul devenind de nefolositor, sint nevoit să apelez la vecini sau la un telefon public. Vă rog să mă ajutați în rezolvarea acestei probleme care persistă de atîta timp. (Vasile Ene, strada Vistiernic Starvino 21, bloc 53, scara C., apartament 25, sector 6 — București).

● Consiliul popular al municipiului Galați: „Referitor la scrisoarea unui GRUP de bătrîni internați în Căminul-spi-al din municipiul Galați, prin care sint sesizate unele deficiențe în legătură cu asigurarea căldurii și apei calde, în urma verificării celor semnalate au reieșit următoarele: datorită unei strânguturi ce a apărut la conducta ce furniza apă caldă pentru încălzire și spălătorie la căminul de bătrîni, s-au luat măsuri de înlocuire a conductei respective pe o porțiune de ca. 8 m lungime. Lucrarea a durat o săptămînă, timp în care presiunea a fost mică, nereușindu-se să se asigure căldura și apa caldă necesare. Urmare intervenției efectuate, s-a reintrat în normal, asigurîndu-se agentul termic conform programului stabilit. S-a discutat cu pensionarii cazați și aceștia s-au declarat mulțumiți de condițiile asigurate.”

● Consiliul popular al județului Ialomița: „La scrisoarea lui Ion St. Gheorghe, din comuna Căzănești, prin care autorul sesizează unele abuzuri ale conducerii C.A.P. din localitate: cu privire la terenul din curtea numitului, se confirmă

că acesta posedă o suprafață de 7,20 arii și nu 9 arii cum a fost înregistrat la C.A.P., și ca atare va primi diferența de teren ca lot în folosință, potrivit Statutului C.A.P. Este adevărat că președintele C.A.P. Aldea Tudor, din dorința de a realiza în mod exemplar sarcinile ce îi revin, a luat o serie de măsuri pentru intronarea în unitate a ordinii și disciplinei, dar citeodată exagerază și devine impulsiv, fapt ce a dat naștere unor discuții neprincipiale. Ca urmare, s-a recomandat organelor comunale Căzănești, ca A. Tudor să fie pus în discuție și atenționat din acest punct de vedere.”

● „Aflîndu-mă într-un scurt sejur în Suceava, am locuit în perioada 4—8 ianuarie a.c. la hotelul „ARCAȘUL” din localitate, hotel elegant ce dispune de un personal calificat și civilizizat. Din păcate, se pare însă că și aici poate fi amintit proverbul referitor la acea pădure din care nu poate lipsi o uscătură: este cazul centralistei Ioana Marieș, care-ți poate amări în citeva minute o ședere atîț de plăcută în amintitul hotel. În dimineața zilei de 8 ianuarie am efectuat de la telefonul din cameră — 237 — o convorbire telefonică loco într-o problemă personală. Ei bine, cînd am solicitat stabilirea unei a doua convorbiri, am avut neplăcuta surpriză de a mă trezi cu un val de invective la care și albul telefonului ar fi roșit: „Cum de am tupeul să o deranjez în halul ăsta?! și că așa face bine să mă duc să folosesc telefonul public instalat în hol...! ? Atunci cărui scop folosesc aparatele instalate în cameră?! Pentru a comanda poate doar micul dejun? Nu am absolut nimic cu tovarășa în cauză, dar „stilul” ei de muncă, consider, este departe de frumoasa firmă a instituției pomenite mai sus!” (ing. Adalgisa Cotorga, șoseaua Iancului, blocul 113-a, scara B, ap. 56 — București).

● Consiliul popular al Sectorului 2: „Referitor la scrisoarea numitei Adriana Paicu, prin care semnatară solicită să i se plătească despăgubiri pentru apartamentul pe care l-a deținut în strada Ripiceni nr. 61, vă informăm următoarele: I.C.R.A.L. Colentina a înaintat dosarul de despăgubire pentru respectivul apartament comisiei de evaluare a Consiliului Popular al Municipiului București, urmînd ca după avizare să se restituie I.C.R.A.L. Colentina pentru efectuarea plății.”

● Consiliul popular al județului Dimbovița: „Privind rezolvarea scrisorii adresate redacției de către Traian I. Petroiu, de la Șchele de producție petroliferă Viformița: în scrisoare se relatează că la atelierul mecanic al acestei șchele se petrec unele nereguli patronate de șeful de atelier Gheorghe Sterescu și maistrul Teodor Marfu, care au făcut unele abuzuri și, T.I.P. sesizîndu-le, i s-a desfășurat contractul de muncă. În urma verificărilor, a rezultat că în cadrul atelierului s-au executat unele lucrări pentru anumite unități agricole, cit și pentru unele persoane, ceea ce a dus la neînțelegeri și persecuții asupra celor care au sesizat, cit și la desfacerea contractului de muncă al lui T.I.P. Avînd în vedere că unele probleme sesizate s-au confirmat, colectivul a propus Comitetului de partid și conducerii unității, următoarele: Teodor Marfu, maistrul, să fie mutat disciplinar în alt sector de activitate; Gheorghe Sterescu, șeful de atelier, să fie atenționat în mod serios pentru îmbunătățirea stilului de muncă, recomandîndu-i-se să fie mai principal în relațiile de muncă cu personalul din atelier; s-a indicat ca Traian Petroiu să fie reprimat la vechiul loc de muncă, creîndu-i-se condiții pentru a termina cursurile școlii de maiștri.”

● „La data de 16.12.1985 am cumpărat un pick-up „Concert 2030” care a funcționat pînă pe 8.01.1986. În 9.01.1986 l-am dus la reparat la Centrul 32, din Bd. Titulescu 14, cu comanda 322030 — ridicîndu-l de la reparație pe data de 15.03.1986. Pe data de 12.05.1986 l-am dus din nou la reparație, avînd brațul defect: fără a mi se verifica aparatul la primire, cum era normal, mi s-a spus să revin în ziua de 15. Așa am făcut, și am aflat că... e ruptă cureaua de transmisie, dar care era totuși bună atunci cînd l-am dus. De la această dată sint purtat pe drumuri, mi s-a cerut să aduc eu cureaua, aceasta nu se găsește în magazine, iar aparatul, atunci cînd l-am dus ultima oară era încă în garanție. De cite ori merg să întreb de soarta aparatului, cei de acolo devin atît de nervoși încît doar că nu mă iau de mină să mă dea afară, spunîndu-mi că dacă nu-mi convine, să-l ridic așa cum e, descompletat!” (Valentin Gaștiuc, strada Irești nr. 8 — București, sectorul 1).

● „Mă numesc Crinel M. Tuțac, domiciliu în Lugoj, strada Ceahlăului nr. 15, blocul 31, scara A, apartamentul 2; și orice tînar de curînd căsătorit, împreună cu soția mea am cumpărat un televizor „Diamant 220”. De trei luni de zile caut un cablu coaxial pentru acest aparat, dar pretutîndeni am primit același răspuns: nu avem, nu am primit, sau, mai reveniți... Nu-mi pot explica lipsa de pe piață a unui produs atît de simplu și necesar totodată?!”

● Consiliul popular al județului Hunedoara: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Gheorghiuț Pascu din com. Geoagiu — prin care sesizează comportarea necorespunzătoare a gestionarii de la magazinul alimentară din comună, strada Suseni, față de cumpărători — în urma verificărilor efectuate, s-a constatat că aspectul se confirmă: pentru comportarea necorespunzătoare față de cumpărători, conducerea cooperativei de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor Geoagiu a sancționat-o pe Cosma Elena, gestionara în cauză, cu diminuarea retribuției cu 10% pe timp de o lună și atenționarea cu desfacerea contractului de muncă.”

● „Mă numesc Ion C. Botezatu și locuiesc în orașul Moinești, strada Zorilor nr. 5, blocul 5, scara A, apartamentul 7. Fiînd un pasionat cititor al presei, m-am prezentat, în ziua de 16.09.1986 la sediul poștei din orașul nostru unde am făcut o serie de abonamente la diferite publicații din țară, precum: „Înainte” (județul Dolj); „Înainte” (Brăila); „Ceahlău” (Neamț). Toate publicațiile le primesc normal, mai puțin ziarul „Delta” din Tulcea, la care am făcut deasemenea abonament în aceeași zi, cu chitanța nr. 1029260. Nici pînă astăzi, cînd vă scriu această scrisoare, nu am primit nici un exemplar al acestui ziar. Sesizînd posta din Moinești, aceasta a sesizat la rîndul ei poșta din Bacău care, la rîndul ei, a răspuns că s-ar fi ivit o încurcătură pe traseu. Pînă una-alta, eu am rămas cu numerele din trimestrul IV lipsă pe anul trecut la acest ziar, și procedura celor care se fac vinovați, indiferent cine ar fi ei, nu mi se pare corectă.”

● Consiliul popular municipal Ploiești: „Cu privire la scrisoarea numitei Steluța Bologan, domiciliată în Ploiești, strada Laurilor nr. 1, blocul 32 A, apartamentul 32: este adevărat că numita s-a adresat în mai multe rînduri organelor în drept pentru a fi ajutată să se încadreze, prilej cu care i s-au oferit locuri de muncă la „Vinalcool” Ploiești, ICRA Ploiești, Întreprinderea de sere Tătărăni, etc. — dar a refuzat de fiecare dată aceste repartiții susținînd că dorește să fie încadrată ca om de serviciu într-o unitate sanitară, sau la un cămin al unei grădinițe, deoarece este înfirmă și numai în aceste locuri poate face față. Discuțînd din nou cu S.B. aceasta a fost ajutată să se încadreze pe un astfel de profil la Cooperativa „Igienă” — Ploiești.

Recent, la Spitalul C.F.R. Pascani a fost internat în stare gravă Dănuț Tendelev, de la I.M.M.R. — Pascani. Starea lui reclama de urgență transfuzie de sînge fiindu-i necesară o mare cantitate. Colegii lui de muncă au răspuns cu promptitudine acestei necesități, ajutîndu-

du-și tovarășul la nevoie: C-tin Cocerem, Victor Pavel, Nicolae Botescu, Dumitru Andrei, Vasile Chelaru, Vasile Ignat, Mihaela Airinei, Viorel Manea, Georgel Lupu, Ioan Făclieru sint numai cîțiva dintre acești admirabili oameni și colegi de muncă care n-au șovăit nici o clipă în a sări în ajutorul celui aflat la nevoie. În curînd, cei în suferință — acum în afara oricărui pericol — se va putea întoarce la soția și cei trei copii ai săi. (Dumitru Păpușoiu, Tg. Frumoș, județul Bacău).

Pagină realizată de HORIA PĂTRAȘCU

Poșta redacției

● Gută Tudor — Fetesti: Conform legii, pentru calculul pensiei aveți dreptul să vă alegeți 5 ani consecutivi din ultimii 10.

● Sitarus Maria — Brașov: Credem că ati putea afla datele necesare de la Comitetul județean pentru Cultură și Educație Socialistă.

● Duma Ileana — Baia Mare: Adresați-vă instanței de judecată.

● Cires Mariana — Timisoara: Sinteti îndreptățită să primiți alocația pentru copil, dacă acesta va este încredințat prin hotărîre judecătorească sore creștere și educare.

● Horvat Paula — Satu Mare: Vă comunicăm adresa solicitată — I.A.T.C., str. Matei Voievod nr. 75—77, sector 2, cod 73224 București.

● Presură Ion — Galați: 1) Dacă locuinta este anexă la contractul de muncă, da. 2) În cazul în care medicul vă recomandă schimbarea locului de muncă, adresati-vă C.O.M. al întreprinderii pentru rezolvare.

● Ilie I. Adela — Iași: Pentru a vi se transfera dosarul de pensie de urmas în localitatea unde studiat, trimiteți cerere și coupon de pensie la Oficiul de pensii din localitatea de domiciliu. Aveți totuși în continuare obligația de a prezenta la începutul fiecărui an universitar documentul de continuare a studiilor.

● Drăgan Leonard — Reșița, Heroiu Lili — Băls: Cererile absolvenților promovii 1986 pentru schimbarea locului de muncă se orimesc și se analizează la Biroul Comisiei Guvernamentale numai la propunerea ministerelor, celorlalte organe centrale și comitetelor executive ale consiliilor populare județene, care au în subordine unitățile.

● Staminiu Eugenia — Timisoara: În prezent, plata ajutorului acordat mamei cu mai multi copii încadrate în muncă se face la unitatea respectivă.

● Dobrotă Cornel — Sibiu: În conformitate cu prevederile art. 10 din Legea 5/1973, privind închirierea spațiului locativ, personalului muncitor din unitățile socialiste de stat i se închiriază locuinte pe baza propunerilor colective de muncă în care acesta își desfășoară activitatea, aprobate de consiliile oamenilor muncii și de organele sindicale, cu respectarea prevederilor art. 13 din aceeași lege, în care se stipulează că închirierea de locuinte în orasele declarate mari se poate face numai persoanelor și familiilor care domiciliază în acestea.

● Scarvos Radu s.a. — satul Valea Mare, com. Barcani (Covasna): Fiînd rude colaterale de gradul IV, nu sinteti mostenitori rezervatari și deci nu aveți dreptul să atacați testamentul. Puteti cere oricînd opozierea actelor din dosar prin biroul de copiat acte care funcționează în clădirea tribunalului, achitînd taxa cuvenită.

● Vasile Tamara — Turda: Recenzie finală a blocului este programată în trimestrul I a.c., cînd Brigada complexă nr. 2 a Trusului Antrepriză Generală- Construcții-montaj Cluj va face remediile necesare.

● Părascu Ionel — Dr.-Furnu Severin: Intrucî casa este prevăzută cu cosuri pentru evacuarea fumului, nu sint îndeplinite condițiile prevăzute în Ordinul nr. 672615 al Ministerului Industriei Chimice.

REGHINA VARVICI

Primiim:

În revista „Flacăra” nr. 1—2 din 6 ianuarie 1987, la pagina 22, sub titlul „Tradiții științifice și tehnice românești” colaboratorul Dv. I.M. Ștefan relatează următoarele (citez):

„Sîntem în anul 1912. Un avion pilotat de sublocotenentul Ștefan Protopopescu, care obținuse brevetul nr. 1 la școala organizată la Chitila de inimosul avocat M. Cerchez zboară deasupra Mării Negre nu departe de Constanța. La bord o premieră tehnică absolută: un aparat de telegrafie fără fir conceput de tehnicianul Gustav Rotlender și Căpitanul I. Zaharia, special adaptat aeronauticii, stabilește legătura cu o stație de pe sol. Comunicăția T.F.F., astăzi curentă între aparatul de zbor și pămînt, este pentru prima dată realizată” (închei citatul).

Aceeași relatare apare și în revista „Pentru Patrie” nr. 8 din august 1976 editată de Ministerul de Interne sub semnătura tov. Ion Munteanu, care conchide în final: (citez):

„Aparatul despre care este vorba fusese realizat de căpitanul Zaharia din marina militară și de mecanicul Gustav Rotlender. Cîteva luni mai tîrziu, invenția a fost preluată de străinătate...” (închei citatul).

Intrucî în relatarea colaboratorului dv. I.M. Ștefan s-a strecurat o greșală privind identitatea unuia din cei doi inventatori ai aparatului de telegrafie fără fir și anume a căpitanului de marină Zaharia al cărui prenume îl identifică cu litera „I” în loc de „D”, deoarece prenumele acestuia era de „Dan” și nu altul, vă rog să dispuneți rectificarea acestei erori în numărul viitor al revistei „Flacăra”, pentru ca astfel, cititorii acesteia, să fie informați în mod corect asupra persoanelor adevărate care au dus la un moment dat o contribuție reală în știința și tehnica românească, evitîndu-se astfel unele confuziuni sau elogierea unor persoane inexistente.

Pentru ca tov. I.M. Ștefan să nu aibă nici un fel de dubiu asupra celor arătate aci de față, îl rog să consulte „Anuarul Arma-

tei Române pe anul 1909” (existent la Muzeul Militar din București), în care va găsi consemnate toate datele necesare identificării exacte a căpitanului Dan Zaharia și anume:

- Prenumele și numele: Dan Z. Zaharia.
- Născut la 16.I.1878.
- Elev la 1.I.1896.
- Sublocotenent la 1.VII.1904.
- Căpitan la 28.XI.1907
- În Direcția marinei militare la 1909.
- Decorat cu ordinul „Coroana României” 5/1905.

În afara datelor de mai sus, mai precizez că pentru desăvîșirea studiilor sale căpitanul Dan Zaharia a absolvit, cu titlul de inginer, Școala Superioară de Electricitate din Paris (1907—1909) și că a decedat la data de 14.I.1943, avînd gradul de contra-amiral, astfel încît îmi permit să cred că afirmațiunea tov. I.M. Ștefan, potrivit căreia cei doi inventatori ai aparatului de telegrafie fără fir au fost „oameni de rînd” și „autodidacți”, constituie o desconsiderare și dacă nu, chiar o insultă, adușă atît pregătirii profesionale cit și capacității lor de inventivitate și creație de care au dat dovadă la un moment dat pentru propășirea științei și tehnicii românești.

Rîndurile de față vă sint adresate de fiul contra-amiralului Dan Zaharia, ale cărui nume și prenume sint identice cu cele ale tatălui său, împreună cu rugămîntea de a dispune publicarea acestora în primul număr al revistei „Flacăra”, rugămînt pe care v-o adresez în temeiul dreptului la replică, la care orice persoană are acces, atunci cînd constată denaturarea sau ignorarea adevărului în unele probleme aduse la cunoștință sau puse în dezbateră cititorilor revistei condusă de Dv.

Convins fiind că veți da continuitate solicitării mele, vă mulțumesc cu recunoștință și vă rog să primiți asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Dan D. Zaharia

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Roman Morar, s-a născut la 30 septembrie 1939 în satul Daia — Sighișoara și este absolvent al Facultății de Medicină veterinară din București (1964). După 6 ani de producție la I.A.S. Gherla, și-a susținut teza de doctorat în anul 1970 cu o temă vizând bolile vițelilor, condusă de prof. dr. Ion Adamesteanu, membru al Academiei de Științe Agricole. Din anul 1972, prin concurs, a fost încadrat la Institutul Agronomic din Cluj. Facultatea de Zootehnie și Medicină veterinară, în prezent fiind șeful disciplinei de Zootehnie generală și tehnologia creșterii animalelor. A publicat, în țară și în străinătate 112 lucrări de specialitate. Este autorul invenției „Eridiarom”, preluată și generalizată în medicina veterinară românească, începând cu anul 1985.

— Deci, doctore Roman Morar, până la urmă „Eridiarom”-ul a învins!

— Eu am fost convins de la început de valoarea acestui extract natural, dar ca-n multe alte ocazii adevărul nu învinge ușor. Și mărturisesc foarte sincer că intervenția revistei Flacăra a grăbit poate cu câțiva ani această victorie. Și a menținut și entuziasmul meu, tonusul necesar cercetătorului. Credeți-mă, atunci, în 1984 când a intervenit prima oară Flacăra, erau destul de mulți sceptici care gindeau cam așa: dacă-ar fi ceva serios, n-ar fi așteptat să fie descoperit de Roman Morar! Erau destui care ar fi făcut-o pină atunci...

— Să reluăm: ce idee v-a condus spre „Eridiarom”?

— Pierderile mari care se înregistrează în primele zile de viață la animale și în special la vițel. Realitatea din unele ferme m-a obsedat, m-a alarmat, m-a chinat multe zile și nopți începând chiar cu rimele zile de stagiari. Mi-a dat mult de gândit chiar tratamentul. Mi s-a părut inefficient, irațional și foarte costisitor. Dar poate cel mai mult m-a frapat imbolnăvirea vițelului imediat după fătare, la un interval de timp atât de mic încât n-au timp nici microbii să se-nmulțească! Și asta se-nîmplă, din câte am constatat după primul supt de colostru...

— Ce este acest „colastru”?

— Laptele produs de vacă în primele 5-6 zile, al cărui rol este foarte important: el asigură protecția și imunitatea vițelului! Și este foarte bogat în principii nutritive.

— Și ce legătură are „colastrul” cu imbolnăvirile care spuneti că v-au obsedat?

— Raționamentul meu a fost următorul: acest colostru se produce cu 9-10 zile înainte de fătare, iar în momentul fătării este deja un lapte „stătut”, iar în funcție de furajare în el se pot cumula și diverse toxine. Spre el mi-am îndreptat atenția, găsindu-l „vinovat” de ce se-nîmplă în acele prime zile de viață a vițelilor. Mai e apoi problema infecțiilor mamare, care modifică profund calitatea colostrului...

— Bine, dar „cărțile” nu scriu despre asta?

— În mod ciudat, nu! Sau,

mai corect spus, consideră colostrul ca fiind ideal în alimentație. Papt contrazis de practică.

— Și ce-ați făcut?

— În primul rând, am urmărit în primele trei zile modificările suferite de colostru, determinându-i aciditatea și alcalinitatea prin pH, ajungând la concluzia că în foarte multe cazuri acesta este alcalin!

— Și asta ce-nseamnă?

— Alcalinitatea este datorată activității unor microorganismе asupra colostrului. Și imaginându-vă acțiunea acestor miliarde de germeni, a toxinelor lor, a faptului că structura lui biochimică este alterată, asupra tubului digestiv al unui vițel născut de o oră! Atunci, cînd, normal, el n-are încă nici o armă de apărare și nici măcar sucuri gastrice cu care să „neutralizeze” această alcalinitate...

— De fapt, e limpede: cum să asigure acest colostru „bolnav” sănătatea unui nou născut?

— Asta e problema! Și cu asta ne-am bătut capu', lovindu-

ne și de destule ziduri pînă am ajuns la soluția practică.

— Acum, cred c-o putem face publică: e deja predată spre folosință zootehnică românești?

— Da, cu atât mai mult cu cât la sfîrșitul anului 1986, tehnologia elaborată de colectivul nostru din Cluj era aplicată în 135 de ferme. E atât de simplă și aplicată din strămoși, încît, acum, după patru ani de căutări, lupte cu „zidurile” și aprofundări, mă surprinde dificultatea cu care a fost înțeleasă de unii și mai ales receptată. Dar mărturisesc c-am avut de ciștigat. A trebuit să găsim explicații modului de acțiune, pe care le-am publicat în revistele

— În ansamblu, practica a dovedit că imbolnăvirile au scăzut cu 40 la sută.

— Doctore Roman Morar, am plecat de la „Eridiarom” și văd c-am ajuns pe alte tărîmuri! E vreo legătură între aceste „căutări”?

— Problemele sînt foarte legate. „Eridiaromul”, pentru care „Flacăra” a intervenit oportun în mai multe rânduri, completează tehnologia amintită înainte, asigurînd vindecări în peste 95 la sută din cazuri...

— Care este „starea” la zi a „Eridiarom”-ului?

— Reamintesc întii de toate cititorilor că acest medicament

— Pentru acest an, cit puteți oferi zootehniciei?

— Cu toate că aprovizionarea cu materii prime s-a făcut mai greu, pentru prima dată a acestui an putem asigura cam 2.000.000 de tablete...

— Față de cite solicitări?

— Microproducția realizată la Institutul Agronomic din Cluj asigură aproape un sfert din solicitări. Adevărul este că au crescut foarte mult aceste solicitări ale producției, iar laboratorul nostru, cu toate că, sprijinit cu înțelegere de conducerea institutului, și a Facultății a continuat să se dezvolte, încă nu este în măsură să răspundă tuturor solicitărilor.

— Informații din ce în ce mai numeroase sosite la redacție aduc precizarea că acest medicament își caută tot mai insistent locul și în medicina umană!

— Cînd „Flacăra” a făcut public acest medicament, oameni din multe părți ale țării mi-au scris, au telefonat sau au venit personal la Cluj-Napoca, cerîndu-mi să le ofer aceste tablete spre a le utiliza, pe proprie răspundere, în unele cazuri-limită. Mărturisesc, scriind medicului F.M. din județul Suceava m-a emoționat. Copilul său, unicul, atunci în vîrstă de 5 luni, a fost purtat în trei spitale, epuizîndu-se toate posibilitățile clasice de tratament. I-am trimis produsul, l-a administrat, iar în a treia zi de tratament, „cazul” a fost soluționat! Un alt caz este cel al pensionarului N.C. din Pitești. Altele din Craiova, București, foarte multe din Cluj-Napoca, din Sighișoara, Medias, Bistrița. Aceste rezultate au stîrnit și interesul unor medici din Cluj-Napoca, între care dr. Nicolae Miu, dr. Liana Moraru, dr. Sergiu Diaconescu și alții, care au trecut la studierea lui sistematică, urmînd ca rezultatele să fie publicate în ședințele de comunicări ale Societății de medicină comparată. Pot să vă spun că „Eridiarom”-ul, deja verificat pe sute de mii de animale, își dovedește calitatea incontestabilă și în medicina umană.

— Deci, un nou început!

— Da, aceasta presupune teste, verificări, analize. Dar drumul este deja netezit. E unul dintre cele mai importante proiecte ale anului 1987...

CONSTANTIN MUSTAȚA ■

„Eridiarom” — o marcă înregistrată!

noastre de specialitate, să extindem experimentele...

— V-au condus pe noi piste aceste „căutări”?

— Iată un singur exemplu: am injectat la puii de gîină extracte din colostru din prima zi, constatînd apariția unor grave tulburări hepatice, asemănătoare cu cele întîlnite la vițelii morți în primele zile din cauza diareei. Era deci limpede: primul colostru trebuie eliminat din hrana vițelului!

— Și-n felul acesta dispar acele milioane de microorganismе?

— Da, sînt eliminate odată cu colostrul, micșorîndu-se astfel foarte mult riscul imbolnăvirii. Practic, procedăm astfel: imediat după fătare, ugerul vacii se spală și se mulge complet. Se verifică apoi pH-ul, admîndu-se hrînirea doar atunci cînd colostrul nu mai prezintă nici un pericol. Iar această hrînire, trebuie făcută necondiționat nu mai tîrziu de două ore.

— Tehnologia, ziceți că se aplică azi în 135 de ferme! Cu ce rezultate?

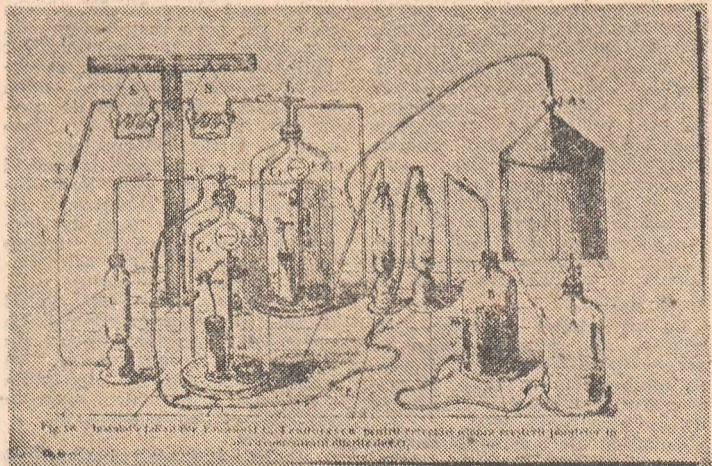
este un extract de plante și fructe din flora spontană, cu adău de glucoză, lactoză și alte ingrediente, fiind bogat în principii naturale, vitamine, săruri minerale, fitonice, tanini, acizi vegetali, pectine. Nu este toxic, nu se cumulează și nu dă obișnuință. Cum spuneam, utilizarea lui în prevenirea și combaterea diareelor neonatale, nespecifice, enteritelor, colitelor, dă rezultate foarte bune, putînd fi utilizat la toate speciile de animale. Numai anul trecut, de pildă, am produs și livrat peste 1.000.000 de tablete difuzate în unități din 28 de județe ale țării.

— Am văzut c-ați introdus și un neobișnuit „Certificat de calitate”!

— „Eridiarom”-ul este deja o marcă înregistrată. Noi îl producem și răspundem de calitatea lui. Fiecare cutie cu 1.000 sau 2.800 de tablete este însoțită atît de instrucțiunile de folosire cit și de acest certificat, întotdeauna semnat de inventatorul lui!

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Experiențe celebre (II)

Cu un sfert de veac în urmă, mă aflam în locuința venerabilului inginer constructor care a fost academicianul Aurel A. Beleş; îmi pregătise spre consultare mai multe scrisori primite de el de la marele inventator Gogu Constantinescu, creatorul sonicității și mașinilor sonice. Cînd mi-am terminat munca de „copist”, am început să vorbim despre istoria construcțiilor în România, pînă la urmă discuția concentrîndu-se asupra introducerii betonului armat la noi. Academicianul Beleş a amintit că în 1885-1889 Anghel Saligny proiectase și construisese, la Galați și Brăila, cele dintii silozuri de beton armat prefabricat din lume. Ulterior însă, utilizarea betonului armat intrase într-o perioadă de tatonări, de neîncredere, ba chiar de criză; o serie de construcții executate din acest ma-

terial se prebușiseră, printre ele hotelul „Celeste” din Paris, un alt hotel la Basel, o boltă cu o deschidere de 23 metri construită la Praga etc., ceea ce stîrnise indoieli și nemulțumiri. Iată de ce Gogu Constantinescu (1881-1965) a întîmpinat o a-cerbă impotrivire (pe care a învins-o totuși), cînd la absolvirea Școlii Naționale de Poduri și Șosele (1904) a prezentat ca lucrare de diplomă proiectul unui pod de beton armat. În anii următori (cînd construisese de acum mai multe poduri și castele de apă, ba chiar și o boltă cu pinze subțiri din același material), a fost nevoit să facă o adevărată „demonstrație tehnică” atunci cînd s-a ivit o problemă „delicată”. Cu prilejul construirii actualului palat al Marii Adunări Naționale, un zid s-a deplasat la un moment dat cu 10 cm de la verticală,

clădirea fiind amenințată să se prăbușească. Chemat ca expert, G. Constantinescu a executat o centură masivă de beton armat, care a salvat construcția. Cele două bolti pe care le-a realizat aici au părut însă deputaților a fi soluții atît de îndrăznețe, încît nu au cutezat să-și ocupe locurile. Inginerul a efectuat de aceea o experiență decisivă: a încărcat construcția cu numeroși saci de nisip, dovedînd astfel că poate rezista chiar la o suprasarcină considerabilă.

Un alt inginer de mare valoare al „corpului tehnic român” care s-a luptat din greu pentru „reabilitarea” betonului armat în ochii publicului și specialiștilor, a fost, la începutul veacului nostru Elie Radu (1853-1931), membru de onoare al Academiei Române, constructor, a 475 km de căi ferate și al celei mai mari captări centralizate de apă subterană din Europa (1901), destinată alimentației Capitalei. Pentru multe dintre lucrările sale (poduri, castele de apă, construcții edilitare) avea și el nevoie de beton armat și înțelegea că acestui material îi aparține viitorul, eșecurile înregistrate datorîndu-se, arăta el, numai deficiențelor de proiectare și execuție.

Pornind de la aceasta, a recurs și el la o experiență memorabilă. Cu prilejul Expoziției Asociației Române pentru Înaintarea și Popularizarea Științelor din 1903, el a construit o grindă experimentală, avînd deschiderea de 8 m și secțiunea în T. A încărcat-o apoi cu șute de saci de ciment, o sarcină care părea să depășească posibilitățile acestui element constructiv. „Grinda lui Elie Radu”, cum a fost denumită după aceea, a rezistat cu succes, dovedînd calitățile noului material, ca și execuția ireproșabilă. În monografia sa consacrată betonului armat în România (1979), inginerul Emil Prager consemnează că „despre încercările făcute asupra acestei grinzi se aminteste și în literatura străină, ca un exemplu de încercare asupra unei mari construcții.”

Istoria tehnicii noastre a cunoscut și alte asemenea experiențe interesante. Astfel, în

anul 1934 inginerul Mihail Koteschweller (1897-1947) a efectuat cea dintii experiență de telehidaj din România, utilizînd un navomodel telecomandat, demonstrat pe lacul actualului Parc al Libertății din București; de menționat că vaporășul executa 6 comenzi, tot atîtea cite efectua în Anglia avioanele dirijate prin radio. În 1937 M. Koteschweller publică lucrarea Telemecanica, premiată de Academia Română, una dintre primele cărți pe această temă, în care, pe lîngă sinteza achizițiilor cunoscute, se descriu „relele electrice”, „creiere electrice” etc.

O altă experimentare tehnică interesantă s-a datorat inginerilor Minai Stamatiu (1904-1953) și Nicolae Șt. Mihăilescu (n. 1908). Într-adevăr, în anul 1935 ei introduc haveze pentru țărierea sării la salina Slănic (Prahova), acest lucru realizîndu-se pentru prima dată în lume, mașinile respective fiind folosite pînă atunci numai în minele de cărbuni. Încercarea reușește, iar exploatarea salinelor cu haveze se generalizează la noi, ceea ce sporește considerabil productivitatea extracției.

Dintr-un cu totul alt domeniu al inginerizății, să-l amintim acum și pe neîntrecutul experimentator care a fost Emanoil C. Teodorescu (1866-1949), întemeietorul școlii românești de fiziologie vegetală și creator al primului Laborator de anatomie și fiziologie a plantelor de la noi. Pe cînd lucra în Laboratorul de biologie vegetală de la Fontainebleau, un coleg i-a atașat într-o zi de lucru un podometru (instrument care înregistrează, în pași, distanța parcursă de cineva pe jos), iar la capătul zilei a constatat că parcursesese 26 km printr-plantele de experiență...

A demonstrat, prin experiențe migăloase și subtile, influența factorilor mediului asupra structurii, mișcărilor și creșterii plantelor. Astfel, a conceput o instalație complexă care i-a permis să urmărească dezvoltarea plantelor în aerul cu diferite condiții de presiune și poziție, relevînd de pildă efectele sporirii concentrației de

bloxid de carbon. Studii îndelungate i-au permis să explice înolăcirea plantelor așa zise „volubile” pe suport, infirmînd ipotezele avansate anterior de alți specialiști. O viziune cu totul nouă au adus cercetările sale privitoare la parfumurile intense ale unor plante tropicale; el a demonstrat experimental că esențele volatile respective sînt de fapt anestezici, care micșorează pierderile de lichid ale plantelor (transpirația), prin reducerea permeabilității protoplasmei la apă. Experiențele sale au infirmat multe idei privind relația viață-temperatură; a dovedit de pildă că mișcările unor alge, infuzori și viermi persistă pînă la -30 grade C, în timp ce o serie de enzime vegetale și animale rezistă pînă la +191 grade C.

Cercetări revelatoare, adesea citate de specialiști, au fost consacrate de Em. C. Teodorescu relației dintre planta și lumină, analizînd de pildă influența diferitelor tipuri de radiații asupra vegetației sau determinînd gradul opum de iluminare (d. insorire) pentru o plantă sau alta. Uneori a ajuns și la rezultate paradoxale, pe care pînă la urmă a izbutit să se explice. Spre pildă ține plantele cu partea superioară a tulpinei la întuneric și constată că în partea întunecată se dezvoltă frunze mai mari decît la acele plante ale căror tulpini s-au înîntregime în întuneric. Pricina? Frunzele aflate la lumina aie celor dintii provoacă o mărire a frunzelor aflate la întuneric, cu ajutorul unor substanțe secrete de ele.

Emanoil C. Teodorescu a fost cu adevărat un maestru al experimentului biologic. Membru al Academiei Române și membru corespondent al Academiei de Științe din Paris, aniversat de U.N.E.S.C.O. în 1966 la centenarul nașterii sale, el a fost un perpetuu inovator, respingînd fără ezitare idei greșite, chiar dintre cele socotite „consacrate” și propunînd o nouă viziune asupra factorilor determinanți ai dezvoltării lumii vegetale, de o însemnătate teoretică și practică cu totul deosebită.

I. M. ȘTEFAN ■

Este de domeniul evidentei pentru fiecare dintre noi — că dotarea căilor ferate române a cunoscut un salt spectaculos în ultimii 15-20 de ani. Oprindu-ne numai la parcul de vagoane pentru călători, constatăm — și nu cred că mai există cetățean al țării să nu fi beneficiat, măcar o dată pe an, de serviciile trenurilor de persoane —, că el s-a înnoit și modernizat cu totul. Zeci de mii de vagoane noi, proiectate cu gândul și preocuparea sporirii funcționalității acestora, precum și a confortului pentru călător, de la ergonomia banchetei la idei de estetică ambientală, pentru a reduce cât mai mult posibil stresul unei călătorii.

Întreținerea acestor case pe roți ce aleargă pe rutele țării, ca și pe cele europene, sub pavilion românesc, întreținerea în starea lor firească de funcționalitate și civilitate (menite să ne asigure, nu o dată, nu doar confortul, ci însăși starea de sănătate), depinde, se știe, de cei doi poli mereu în relație: noi, beneficiarii, și armata nevăzută de ceferiști din mai multe sectoare — revizie, exploatare, circulație călători — din gările terminus, stații de formare și ateliere etc. Un test efectuat, zilele trecute de reporter, în Gara de Nord, gara-amiral a țării, de unde pleacă și se întorc în 24 de ore un număr impresionant de trenuri, ne-a relevat, sub acest aspect, numeroase observații și concluzii.

Dacă toți și-ar face datoria

Deci, incognito și în „haine“ de călător, în zilele de 22 și 23 ianuarie, între orele 5.30 și 13.00, am parcurs, de la un capăt la altul, vagon cu vagon aproape toate garniturile cu orare de plecare în acest interval. De fapt, ne-am propus această incursiune cu mai multă vreme în urmă, pentru a înlătura pornirea subiectivă în a califica munca acestor oameni după întâmplarea din data de 29 decembrie, anul trecut, când am călătorit în Cursa de persoane 7323 pe distanța București-Urziceni. Deloc prea matinală, cu ora de plecare 8.05, a tras la peron doar cu 6-7 minute înainte, spre îngrijorarea călătorilor numeroși ce așteptau. Vagoanele au fost luate cu asalt, s-a creat buseucădă, s-a creat panică. După ce, în fine, ne-am urcat, am început să bijbim după locuri, însă, cele mai multe erau ocupate, de bărbați în pufoaice bleumarin, cu care trenul sosise deja încărcat. Ei își arogă cite o banchetă întregă pentru a o transforma în pat de odihnă până la stația de destinație. Ori pentru a-și întinde cărțile de joc, ori pentru a sta mai... leier. Își revindică acest drept, deoarece, zic, e trenul lor, e o cursă muncitorească pentru navetiști. Nu mai avem replici, ne îngheșuim și noi, călătorii „civilii“, cum putem, pe banchete rămase libere. Începem mai întâi să le curățăm. Sint pline de noroi, de amprente de tălpi, de resturi de mâncare, culoarea inițială a tapiteriei nu se mai distinge. Tot vagonul e murdar, nu s-a dat nici măcar cu mătura, darămi-te să fi fost spălat. O bătrinică din fața mea (se întorcea de la fetele ei, din Capitală, în satul de bătănie, la Manasia, lângă Urziceni), s-a străduit îndelung să curețe amprenta uriașă a unei tălpi de cizmă, dar n-a reușit. A oftat și s-a așezat așa, cu paltonul ei de sărbătoare, pe „semnul bunei purtări“ a unui fost călător, și pe semnul „disciplinei“ celor care trebuiau să curețe trenul

și să-l reintroducă în cursă, curat și civilizat, căci și parte din pretul biletelor cumpărate de la casele gării, intră în retribuită cu care sint plătiți. Ne consolăm și ne confundăm în paltoane și fulare, e frig ca afară, așa că murdăria nu mai prezintă importanță. Vine conductorul, controlorul de bilete. După banderola roșie ce-i traversează pieptul, e chiar șeful garniturii. Ne interesăm de ce a preluat-o în starea în care se află? Răspunsul le lasă perplex: „Se știe la conducere. A plecat cu semnătură!“ Înă n-am auzit murdărie cu... semnătură! Șeful de tren își ia repede tălpășița, alunecă spre alt vagon, când i-am cerut Condiția de sugestii și reclamații, sau o condiție a călătorului. Nu înainte de a ne replica, uimit, cum de nu știm că la CFR nu există așa ceva?! „Ce, noi sintem Alimentara?!“. Tocmai asta e, de ce să nu existe și la CFR? Fiecare garnitură de tren de persoane este o unitate prestatoare de

ceasuri de mers. Cineva în stația de formare a uitat să-și facă datoria, să revizuiască și instalația de încălzire a trenului. (Peste citeva zile, când am călătorit, în interes de serviciu, la Brăila, l-am găsit în aceeași stare. Cel din compartiment, navetiști ai rutei, ne asigură că așa este zilnic pe 721.)

Cursele, adică trenurile muncitorești, care, în principal, transportă navetiști pentru multe uzine bucureștene și chiar pentru CFR, sint aproape în totalitate neglijate, după cum s-au prezentat la peron în zilele amintite. (Deși, la Regionala Căi Ferate se va susține alt punct de vedere.)

Personalele de cursă lungă (cel de Iași și cel spre Cluj-Napoca) s-au prezentat, ce-i drept, bine măturate, în rest, toată lumea își ștergea cu șervețelul bancheta.

Cu aceste observații în blocnotes, ne prezentăm la conducerea Regionala Căi Ferate București, cu sediul chiar în clădirea Gării de Nord. Tovarășul director tehnic Ion Ivan

gere de la igienă, ni se pare inadmisibilă.

Insistăm să mergem împreună, să vedem la fața locului cum se formează și cum se pregătește o garnitură înainte de a pleca la drum.

Controlul formează omul

Rugasem, s-o pornim cit mai repede și să ajungem înopinată. Ni se acceptă doleanța, numai că ne trimisă*introduși într-un birou, la Secretariat, „până se îmbracă tovarășul Bărăgan“. Durează niște minute bune. Apoi, sintem plimbați prin Gara de Nord, să vedem ce s-a mai făcut în ultimul timp pentru confortul și estetica ei, deși se știe bine că nu constituie subiectul ce ne interesează acum. În fine, după aproape jumătate de oră, ajungem la 5 Km. de Gara de Nord, în stația Grivița, centrul tehnic de pregătire a zecilor de garnituri ce iau, zilnic, în stăpînire rutele de fier ale țării. Ajungem în „gara mare“,

nele noastre de întrebare. Decl. Regionala dispune de o foarte bună dotare tehnică pentru pregătirea vagoanelor de călători. Pe fiecare din cele 8 rampe se află, din loc în loc, prize de apă cu trei conducte — cu apă caldă, cu apă rece și cu soluții de detergenți. Fiecare rampă dispune de sisteme de conectare la sursele de preîncălzire. În schimb, în hală pentru „pregătire“ nu se aflau decît cele 2 trenuri, ca un fel de demonstrație pentru reporter. Personalul mai avea de așteptat, pînă să intre pe mina grupelor de revizie, acceleratul — aproape gata — are toate ușile deschise, așa cum observasem că trag la peron. Un maistru de schimb, când își zărește șeful din Regională, atrage atenția muncitorilor dinăuntru să le închidă, dojenindu-i blind, „Măi băieți, e în preîncălzire!“ Iată cum, prin mici neglijențe, se produc chiar pagube mari. În spetă, risipă de energie. Prețioasa energie a noastră, a tuturor, se consumă inefficient iar călătorii vor îngheța în tren mărindu-le nemulțumirea față de serviciile căilor ferate. Ajung astfel să generalizeze opinia de la un tren la toate, de la un muncitor indisciplinat, la o armată de oameni ai muncii reputați prin tradițiile lor.

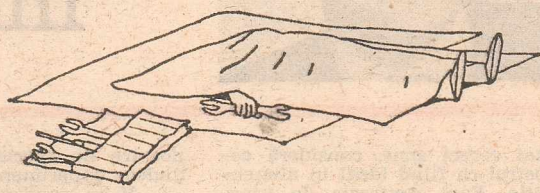
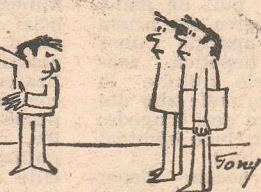
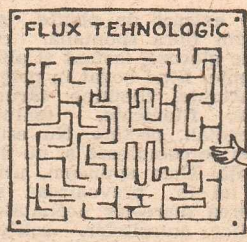
Acele banchete frumoase din skai sint aproape mereu murdare, nu fiindcă n-ar fi chiar deloc spălate și nici pentru că ar fi spălate cu aceleași lavete cu care se curată podelele — cum am crezut, pînă acum —, dar pentru că nu prea se schimbă des apa din găleți, așa cum am observat în acceleratul 243. Deși prizele de apă sint la doi pași, pe platforme, deși inginerul Viorel Fabian, șeful de revizie pe schimb, se află chiar în tren pentru a supraveghea revizia, ca și i treaga pregătire dar nu ridică nici o obiecție. Așadar, totuși tot de control ține. De calitatea controlului și a omului.

Departa de noi gîndul de a nu accepta și existența acelor greutăți, prea ades enumerate (furnizori ce nu-și fac datoria în asigurarea pieselor de schimb pentru vagoane, călătorii certai cu civilizația și educația, care murdăresc ori devastează trenurile, lipsă de personal necalificat pentru sectorul de curățenie, căci nu vine la angajare, deși aici, ar putea să-și spuñă mai mult cuvîntul ideile și soluțiile mecanizării, și altele, și altele...), dar a nu vedea și lipsurile „de-acasă“ este o optică total nemuncitorească.

„În jurul orelor 14.00, cum atestă „Mersul trenurilor“, în Gara de Nord debutează un nou flux de plecări de trenuri, un vîrf din timpul III al orarului. Cu toate acestea, pînă la ceasurile 15.00, cînd am părăsit noi Stația „Grivița“, în hală n-au mai apărut alte trenuri. Unde se vor fi aflat toate acele garnituri retrase sub ochii noștri, după sosirea în Gara de Nord? Unde-beneficiază ele de pregătirea pentru noul drum? În „gara mică“ nu ne-a mai dus nimeni, s-a evitat acest amănunt, dar unde s-a întors, singur, reporterul, o oră mai tîrziu, după despărțirea de cadrele de conducere din Regională. Acolo sint trenurile! Garnituri întregi, sub cerul liber, înghețînd cu ușile vraise, cum le-au lăsat călătorii la coborire, așteptînd cu orele pînă la formarea altor garnituri menite să străbată alte zări sau aceleasi, ducînd alți călători... Concluidem cu același gînd și apel, referitor la control. La controlul care, dacă uneori nu reușeste să formeze omul, să imprime tuturor o disciplină constîntă a muncii, reușește să oblige la respectarea ei.

● CICI IORDACHE-ADAM ●

Un tren

gata de drum

servicii către populație, ori, în consecință, de ce s-ar abstrage de la această prevedere legală?

„Așadar, după aproape o lună de zile, cînd și iarna a dat toate lecțiile ei oamenilor din stațiile de formare a trenurilor, ne-am întors la testul propus. Am parcurs toate tipurile de garnituri — de scurt și lung parcurs, curse, personale, accelerate, trenuri rapide, internaționale. Spre Tirgoviste — Pietrosita, spre Timișoara prin Sibiu și prin Roșiori, spre Pitești, spre Suceava și Iași, spre Galați și Constanța, spre Slobozia — Călărași, din nou cursa cu pricina, spre Urziceni, spre Cluj-Napoca și Oradea... Singure acceleratele de lung parcurs, trenurile rapide și internaționale au sosit la peron, spălate și preîncălzite.

Și aici însă, calitatea lasă mult, deseori, de dorit. Acceleratele 123 și 221, de pildă, au sosit cu ușile vraise, de la vagoane, compartimente, grupuri sanitare, așa încît energia consumată pentru preîncălzirea lor a fost zadarnică, s-a spulberat în aer. Banchetele sint umede, pe jos pardoselile sint ude bine, e chiar lăcraie iar tălpile călătorilor, fără vina lor, ajută rapid la transformarea întregului tren într-o cale de noroi. Trenul a fost curățat în oripă și prost curățat. Grupurile sanitare n-au fost spălate deloc. Acceleratul 721 pentru Galați e cu totul înghețat. În schimb, dintre vagoane se înalță nori groși de abur, încît ai impresia că e fum și arde Gara de Nord, încălzesc cerul liber. Energie pulverizată în van iar oamenii vor tremura zdravăn 3

ne ajută prompt să intrăm în legătură cu cei responsabili față de această latură de activitate — șeful reviziei de vagoane, Mircea Bărăgan, șeful diviziei de mișcare, Mihai Braicoff, șeful biroului circulație călători, Ion Epure. Cînd aud despre ce e vorba, fiecare încearcă să paseze problema celui-alt. Și-o asumă, fiindcă, fără nici un dubiu e de resortul pe care îl conduce, tovarășul Mircea Bărăgan. Dar, care, cu inteligență și subtilitate, va încerca pe tot parcursul discuției, să rătăcim pe alte drumuri în labirintul de aspecte ce îl comporță problema și nu la obiect, și anume, de ce nu toate trenurile puse în circulație, ajung la peron curate și preîncălzite? Călătorul știe că trebuie să economisim energia — ceea ce face el însuși la serviciu și acasă —, nu cere căldură ca în baie și nici curățenie ca la farmacie, dar acel minimum de confort prevăzut în chiar regulamentul CFR, menit să-i apere sănătatea, așa cum îi apără viața, prin munca serioasă și responsabilă a celor ce lucrează pentru siguranța circulației, e, credem, dreptul lui? Spre surprinderea noastră, ceea ce observăm „pe viu“, există ca optică pînă aici, la conducerea Regională — discriminarea între categoriile de trenuri. Ni se vorbește prea adesea despre grija și atenția îndreptată spre „trenurile de rang“, adică acceleratele, rapidele și internaționalele. Sigur, anumite diferențieri trebuie să existe, una este să călătorești 2 ore și alta 10 ori 2 zile — însuși prețul biletelor ne determină să alegem gradul de confort preferat —, dar abstra-

cum o numesc ceferiștii, și intrăm într-o hală impresionantă prin dimensiuni, un fel de garaj de trenuri, unde pot intra 8 odată. Această veritabilă uzină este acel „centru tehnic“ de care ar trebui să beneficieze orice tren. Ni se prezintă tehnologia de la A la Z. După sosirea din cursă, locomotiva îl împinge înapoi, în „gara mică“, unde trece printr-o stație electromecanică de spălare exterioară și vidanjare-spălare a instalațiilor sanitare. Cu apă caldă și detergenți. Acum, iarna nu se face spălarea exterioară a vagoanelor deoarece înghețată și se deteriorează caroseria ca și alte instalații tehnice. De înțeles, dar unii uită, pentru unele trenuri să efectueze, cum am văzut, și coalaltă operație, obligatorie. Apoi, ajung aici, în „centru tehnic“, unde, în flux și concomitent, pe mai multe etaje — trenul este urcat ca un automobil, pe o platformă i se face întreaga revizie și toată cosmetică. În subsol, nevăzuti, lăcătușii verifică roată cu roată, șurub cu șurub, boghiu cu boghiu. Mai sus, în interior, intră la lucru alți meseriași, pentru verificarea instalației electrice, a integrității dotării compartimentelor (clanțe, uși, geamuri etc.), și cei cu igienizarea, în același timp, trenul este conectat la o instalație de preîncălzire, așa fel încît să se atingă, ne spune insoțitorul nostru, o temperatură de la 12 la 16 grade.

La ora vizitei noastre, în hală se află doar 2 trenuri — personalul 5303 pentru Buzău, cu plecare la ora 18.40, și acceleratul 243, pentru Timișoara, cu plecare la 16.05.

Acum și aici, ni se lămurese și se topesc multe dintre sem-

Se îngina lumina cu întunericul și pe bulevardul Leontin Sălăjan din Capitală aproape că nu se vedeau trecători. La vreo 50 de pași de Policlinica Titan și aproape vizavi de complexul alimentar de acolo, era trasă pe dreapta o dubă. Ușa dinspre trotuar era deschisă și în fața ei se zăreau cițiva indivizi. În timp ce mă apropiam de mașină, una din persoanele aflate acolo, o femeie, apucă din dubă cinci cartoane de ouă și traversează cu ele trotuarul, dispărînd între blocuri. În urmează un bărbat, tot cu cinci cartoane de ouă. Nu acord faptului nici o importanță. Îmi spun că oamenii descarcă mașina pentru a pune în locuț acela ouăle în vinzare. În momentul cînd ajung și eu acolo,

o femeie tocmai își încărca brațele cu cartoane. Un bărbat o ajută. Din parca opusă se apropia o pereche, după cit se părea sot și soție, amîndoi cam la vreo 55 de ani.

— Nu-mi dai, maestre, și mie niște ouă? întrebă omul.

— Nu le vindem, răspunde scurt bărbatul de la ușa autovehiculului, probabil șoferul.

— Bine, dar ai dat unei femei, am văzut-o eu.

— Era cumnată-mea, ce, n-am voie?

— Și unui bărbat...

— Era cumnatu-meu.

— Și... dînsa?

— E fină-mea.

Fina, care își făcuse plinul de cartoane, se întoarce și spune cu o voce în care se disting,

deopotrivă, și venerația pentru tipul cu mașina, și oprobiul la adresa celor doi inoportuni, pentru delictul de lezmaiestate:

Nașul cu dubiță

— E nașul!!! Pe urmă pleacă — desigur, cu proviziile. Cei doi insistă, mai mult în

glumă, știau că n-o să le dea: — Mă fac și eu fina matală, numai dă-mi și mie, spune femeia. Numai un carlon.

— Nu se poate, nu-s de vinzare, declară cu importanță nașul, arătînd spre stivele din mașină și pregătîndu-se să închidă ușa dubei.

— Dar dacă îți iau numărul mașinii și te reclam? intervine trecătorul, însă fără să vrea s-o facă de-adevăratelea, întru-cît dă să plece.

Nașul sare ca ars. Urmează o ploaie de injurători și de amenințări. Bărbatul în vîrstă, vădit surprins, se întoarce din drum și coboară pe carosabil, în fața mașinii. Afîindu-mă pe trotuar, în satele mașinii, îl pierd din vedere. Apare prin

stînga, adus în pumni și-n imbrinceli de șoferul care injură cit îl ține gura. Femeia, speriată, strigă după ajutor. Mă întorc din drum și, cu riscul ca individul să mă lovească și pe mine, alerg spre mașină. Nașul îi face vînt omului în zăpadă și se îndreaptă spre ușa de la cabină, cu intenția de a o șterge cit mai repede. Ajung în spațiile mașinii — nici un număr de circulație. Totuși, pînă ca duba s-o ia din loc, apuc să citesc numărul din față: 36-B-6178. Era marți, 3 februarie.

Aceasta este împlinirea, pe care am consemnat-o cu incredințarea că nașul de pe dubă își va găsi și el urgent nașul.

● ION D. GOIA ●

„Ascensorul“ este una dintre întreprinderile care, asemenea I.T.B.-ului sau ICRAI-ului se bucură de o constantă atenție (și, uneori, chiar simpatie) din partea bucureștenilor și asta din două motive: lucrează „la vedere“ și își desfășoară activitatea în întreaga Capitală. Plecând de la realitatea că în București există aproape 13.000 de ascensoare și că la o oră de vîrf cabinetele sînt deseori de solicitate, este lesne de înțeles cîte eforturi se depun pentru ca ascensoarele să răspundă exact scopului pentru care au fost create: să te lase la un etaj sau altul și nu între ele. Este, de fapt, singura mare grijă a ascensoriștilor întreprinderii: pe fiecare stradă „în picioare“ să se circule mult mai sigur decît pe scări. Dacă lucrurile nu se petrec mereu astfel, explicația o vom avea chiar de la directorul întreprinderii, inginerul Constantin State, ascensorist cu experiență, omul care, veți vedea, cunoaște în orice moment situația și istoricul liftului dumneavoastră.

— Pină să ajungem la detalii, tovarășe director, spuneți-ne cîteva lucruri despre întreprindere. Ce credeți că știm și că nu știm despre „Ascensorul“?

— Pentru cei mai mulți, „Ascensorul“ nu înseamnă mai mult decît un număr de telefon: 023. Dacă omului nu-i merge liftul, formează cele trei cifre. Dar reparațiile și întreținerea ascensoarelor reprezintă numai jumătate din activitatea noastră. Cealaltă jumătate se referă la montarea, întreținerea și repararea a aproximativ 17.000 de utilaje comerciale frigorifice și frigorifice, întreținerea și repararea mașinilor de scris, a aparatelor de reprodus și multiplicat, a mașinilor de cusut electrice, precum și întreținerea și repararea a tot felul de balante, de la cele clasice la balanțele electronice și analitice, a aparatelor de măsură și control, a aparatelor topo și a instalațiilor de climatizare. Producem aparatul electric de joasă tensiune și piese de schimb pentru acest aparat, subansambluri pentru arcuri spălare-uscare autoturism, piese de schimb pentru unele tipuri de ascensoare. În sfîrșit, sîntem singurii din țară care producem electromagneți trifazați pentru poduri rulante. (În stînga biroului directorului Constantin State, un display oferă în cîteva secunde cele mai diverse informații privind activitatea întreprinderii, furnizate de două calculatoare, Coral 4 021 și 4 030. Printre altele, fiecare din cele 13.000 de lifuri de care aminteam poate să apară pe ecran sub forma unei fișe cuprinzînd toată istoria instalației de la montarea sa).

— Să ne oprim la ascensoare, tovarășe director. Care era numărul lor în București, în anul înființării întreprinderii?

— În mai, întreprinderea va implini 37 de ani. În 1950, cînd apăruse „Ascensorul“, Bucureștiul avea 1.800 ascensoare.

— Cîți oameni veghează azi la starea „de sănătate“ a lifturilor noastre?

— Cam jumătate din cîți numărăm întreprinderea, adică în jur de o mie. Ei se ocupă de întreținere, de reparații și de modernizări.

— Cîte telefoane, cîte sesizări primiți pe zi?

— Eu, trei sau patru. Și asta pentru că sînt aici pentru toată lumea. La dispecerat însă, la 23, care funcționează 24 de ore, se primesc în jur de 500 de sesizări.

— Nu-s prea multe?

— Multe, puține, eu sînt interesat să primesc totul prin 023. În felul acesta calculatorul completează fișa fiecărui ascensor și cunosc în permanență ce se întîmplă cu lifurile din Balta Albă, Militari, Pantelimon etc., cu aparate mai vechi sau mai noi. Deci, repet, sîntem interesați să primim cît mai multe apeluri.

— Văd că insistați asupra acestui lucru. Are vreo importanță?

— Are. Iată, de pildă, o echipă lucrează la un bloc. Cei de la scara vecină profită că echipa se află acolo, nu mai sună la 023 și-l roagă pe mecanic să vină și la ei, mai ales că același mecanic se ocupă și de întreținerea acestui lift.

— Și ce e rău în asta?

scurs de la apel și pină la punerea în funcțiune.

— Timpul mi se pare scurt, însă numărul deranjamentelor, mare.

— Pe întreaga lună numărul deranjamentelor ajunge la 13-14.000.

— Teoretic, asta înseamnă că fiecare lift al Bucureștiului are nevoie de o intervenție pe lună.

— Teoretic. Cifra însă nu este așa mare, pentru că, veți vedea, sînt deranjamente și deranjamente. Oricum, înțelegeți mai ușor de ce tîm atît la disciplină. În plus, parcul de ascensoare e în continuă creștere.

— Tovarășe director, aș dori să ne oprim puțin la durata depănării. Dacă ea nu este, fie și în medie, decît de o oră și jumătate, cum se poate întîmpla ca un lift, de pildă cel din Bd. 1 Mai nr. 37, bloc 101, să nu funcționeze de cîteva luni bune, în ciuda numeroaselor sesizări ale cetățenilor?

— Să apelăm din nou la calculator. Vedeți foarte clar pe ecran, ascensorul a fost anunțat de noi ICRAI-ului „Pajura“ încă din aprilie, pentru revizie generală. Comanda a venit însă în 6 noiembrie. Pe 19 am început lucrarea și în 28 a fost gata. Deci revizia noastră nu a durat mai mult de 9 zile. Comanda, șapte luni.

funcționeze bine, indiferent dacă directorul sau un șef de secție sînt sau nu în întreprindere.

— Din primul caz, blocul din Bl. 1 Mai, am înțeles de unde apar unele întîrzieri în reparații. Cui se mai datorează apariția unor asemenea situații?

— În primul rînd pieselor de schimb. De la I.F.M.A. București (fabricantul ascensoarelor), dintr-un contract de peste 7 milioane lei la piese de schimb pe 1986, am primit pină acum piese cu o valoare ce depășește cu puțin două milioane și jumătate. Revin la exemplul dumneavoastră. Colaborarea defectuoasă a unor asociații de locatari cu I.C.R.A.L.-ul, conduce, de asemenea, la întîrzieri, în special la imobilele așa-zis mixte, jumătate - proprietatea locatarilor, jumătate, a I.C.R.A.L.-ului.

— Dacă există o astfel de statistică, care sînt cauzele defecțiilor unui ascensor? Ce se află pe primul loc: exploatarea neatență sau fiabilitatea slabă a pieselor?

— Să luăm statistica lunii decembrie 1986, după telefoanele primite la 023. Iată, 18 la sută din deranjamente sînt nefondate. Așa le numim noi. Găsim bețe de chibrit băgate în broaște, geamuri sparte la uși, po-

vreze I.F.M.A. Aceste distrugerii costă și timp și bani. Folosit civilizată, ascensorul nu se defectează ușor. Tot de o exploatare corectă ține și atitudinea pe care trebuie s-o avem atunci cînd, dintr-un motiv sau altul, cabina se oprește între etaje. Apăsăm pe soneria de alarmă și așteptăm. Ascensorul are suficiente dispozitive de siguranță ca să nu cadă. Accidentele apar cînd cel surprins în cabină încearcă prin orice mijloace să deschidă ușa și să iasă.

— Tovarășe director, cea mai mare parte din discuția noastră s-a purtat, oarecum, în trei. Evident, mă refer la calculator. A dat toate informațiile solicitate. Ce mai face calculatorul? Ce mai e pus să facă?

— Toată evidența consumurilor, gestiunea materialelor și a pieselor de schimb. În funcție de necesitatea realizării pieselor de schimb și țînd seama de capacitățile de producție, și de materialele existente în gestiune (sau care trebuie să intre), calculatorul îmi dă trei variante de plan fizic. Aleg varianta care mi se pare cea mai bună. Astfel, cînd începe luna, atelierul respectiv lucrează la capacitatea întreagă. N-avem unele materiale, avem altele. Cu ajutorul calculatorului capacitățile întreprinderii sînt ocupate tot timpul. În circa zece minute, calculatorul, face munca a patru oameni în timp de o lună. Avem o echipă de programatori pe care eu o socotesc printre cele mai bune din țară. Lucrează acum la un program pentru urmărirea în timp real a defectelor și depanărilor, căutînd să micșorăm astfel durata depănării.

— Pentru că ați amintit de acest program, care mai sînt noutățile „Ascensorul“-ui?

— Vă dau una singură, cea mai spectaculoasă. Atelierul nostru de proiectare a pus la punct un panou de comandă cu micro-procesor care le înlocuiește pe cele existente. Acest panou economisește, pentru fiecare ascensor, 26 de relce, 1 transformator, 12 kg. cupru, 20,5 grame argint, 2.000 kilovați oră pe an, reduce cu 20 la sută numărul deranjamentelor și cu 10 la sută timpul necesar întreținerii.

— Tovarășe director State, ca să încheiem. Dacă există un 023 pentru ce vă mai sună lumea pe dumneavoastră?

— Îmi sesizează că niște oameni de-ai noștri nu și-au făcut datoria cum trebuie. Dar aceste telefoane sînt puține, numărul lor e nesemnificativ. V-am spus, sînt un director aspru, dar, îmi place să cred, corect. Sînt din 1968 la „Ascensorul“, din sta-giatură, și, cu excepția a trei ani, am fost alături de oamenii întreprinderii. Am muncit cot la cot, am învățat împreună, și eu îi văd cei mai buni specialiști. Dar disciplina n-o discut. Nici nu se discută, se întreține. Asta face ca prestările noastre către populație să se ridice la un bun nivel.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Disciplina nu se discută. Se întreține! Fără asta nici lifturile nu merg bine

— Păi este, pentru că mecanicul nu-mi spune că a mai lucrat și la alt ascensor în afara celui pentru care a fost trimis. Și nu-mi spune fiindcă nu vrea să afle că el are defecte, că a lucrat prost la celălalt lift, care este tot al lui. Dacă îmi spune, verific. Dacă a lucrat prost, îl penalizez. Dacă la un ascensor, în 30 de zile au fost mai mult de 4 deranjamente, aparatul intră în atenția noastră. Trimit acolo un maistru. Dacă defectele continuă, se duce șeful de atelier. Și cine greșeste, plătește. Eu personal n-aș vrea să am de-a face cu un director ca mine.

— Sinteți chiar atît de rău?

— Cînd trebuie, da. Dacă accept o slăbiciune, dacă mă fac că nu văd că un mecanic a primit cîteva lei pentru o treabă pentru care e retribuit s-o facă bine, s-a terminat cu buna funcționare a ascensoarelor, cu disciplina.

— Cîte deranjamente s-au înregistrat în ianuarie pină în această zi, în care stăm de vorbă?

— Să consultăm calculatorul. Iată, pină azi 23 ianuarie, sînt 9.251 de deranjamente depanate într-un timp mediu de 1 oră și 29 de minute. E vorba de timpul

— Mai vin cu un exemplu. Ca și precedentul, el a făcut obiectul unei sesizări adresate redacției. Iată-1: asociația de locatari din Bd. Armata Poporului nr. 20, bloc 15 A-B, scara B, reclamă, printre altele, că unul din cele trei lifuri a luat foc în urma unor depănări neglijente, că pentru repararea lui s-au plătit mulți bani, că, în sfîrșit, cele trei ascensoare prezintă în continuare defecte.

— Vă pot spune, după informațiile primite, că nu a luat ascensorul foc, ci s-a produs un scurt circuit în cablurile flexibile, fapt care se datorează unor vicii ascunse ale acestor cabluri. Schimbarea lor a costat, într-adevăr, aproape 7.400 lei, dar asta e situația, atîta costă cablurile. Să știți că, de fapt, costul de întreținere și reparație a ascensorului este mic, 6-7 lei de persoană pe lună. În privința micilor defecte menționate, totul este posibil.

— Liftul din blocul dumneavoastră cum funcționează?

— Se mai deranjează și el. Dar îl dau la 023. Trebuie să aibă același regim cu celelalte. Îmi dau prietenii telefon că nu le merge liftul, le spun să dea telefon la dispecerat. Dacă nu-l dați voi, le zic, îl dau eu. Important este ca sistemul să

deaua cabinei blocată cu sim-buri, bețe sau hîrtii și alte asemenea defecte. 15 la sută sînt găsite mergînd, deci chemările sînt inutile. Ajungem, așadar, la un procent de 33 la sută deplăsări care pot fi evitate. Simțul civic mai pronunțat al colectivității, fermitatea unor asociații de locatari ar menaja și lifurile și ne-ar scuti și pe noi de drumuri. Desigur, deplăsările noastre inutile nu pot fi compensate cu gestul iresponsabil al chemării Salvării sau Pompierilor fără să fie nevoie de ei, dar vreau să menționez că, la 500 de apeluri în 24 de ore, în condițiile în care mecanicii noștri se deplasează cu mijloacele de transport în comun, astfel de apeluri, în procentajul amintit, tot de iresponsabilitate sînt.

— Și în ceea ce privește defectele tehnice?

— Procentajele sînt foarte mici. Aici intră calitatea slabă a unor subsansamble și piese de schimb. Dar, și revin la primele defecte, cele nefondate, acestea pot conduce la defecte mari, la staționări. În strada Ciocirlicii nr. 12, bl. D 8, un ins a vrut să vadă cît de rezistentă la foc este cutia de comandă. Urma-re: liftul stă din 12 decembrie pentru că nu avem elementii de buton pe care trebuia să-i li-

Pierise întreaga bună dispoziție a tuturor celor din mașină, care formau o familie. Mama, soferiță, controlor de calitate la fabrica de textile din oraș, o șatenă de vreo 30 de ani, își ascundea cu greu emoția prin care trecuse cu cîteva minute mai înainte. Conducea crispată, inhibată, fiind, se vedea de departe, încă sub impresia evenimentului ieșit din comun, cu care nu se întîlnise niciodată în viață. Ce se întîmplase? Toc-mai luase virajul la stînga, intrînd pe drumul paralel cu liziera de lingă calca ferată cînd, pe șosea, apărură ceva care putea să semene cu un sac de culoare închisă, cu un cîine de talie mare lovit de vreo mașină sau, de ce nu, cu un om căzut pe asfaltul căii rutiere. Întinericul nopții doar se știe cîte false poate juca ochiului omenesc. Precăută, cu frica pe care începea să o resimțea involuntar, femeia opri mașina, dar nu coborî din ea. „Ciprian, se adresă ea soțului, care ocupa fotoliul din dreapta, hai cu mine să vedem despre ce-i vorba. Singură nu mă duc, mi-e teamă“. Era vădit că nici bărbatului nu prea îi era la îndemînă să examineze obiectul de pe șosea. Dar ce să-i faci? Era totuși bărbat și, la urma-urmei, vrînd, nevrînd, trebuia să-și încurajeze soția. Măcar, așa, să demonstreze No-rei, nevastei, că nu-i chiar atît de fricos cum tot zicea ea, și să mai spele din rușinea că nu fusese în stare să-și ia permis de conducere după trei tentative nereușite. „Mă rememnez“, spunea el, n-am chemare și gata.“ „Ba ești fricos, asta e adevărul“, îi replica ea iritată. S-au apropiat cu pași nesiguri de „obiec-

tu care căpăta treptat conturul unui om ce zăcea pe șosea. Își proteja cu amindouă miinile partea din față a corpului și ge-mea. Acoperită de nori, luna își arăta timid înfățișarea, aruncîndu-și razele palide pe fața rînitului. Soferița se lipi de corpul bărbatului, strîngîndu-i brațul: „Dar e un tinăr!“, exclamă ea. „Fă ceva, Cipriane, întreabă-l, vezi despre ce-i vorba. Omul trebuie ajutat“. Soțul se lăsa greu. Nu-i plăceau morții, avea oroare de singe și de discuții cu oamenii aflați în asemenea situații. Dar își înfrînse repulsia. „Ce-ai pățit? Puteam să vă ajutăm cu ceva?“, întrebă el în șoaptă pe cel că-zut. „Dacă o să-i vorbești așa de înocet, de parcă l-ai descinta, poți să stai toată noaptea aici, pe cîmp, lingă el și tot n-o să te audă. Iar de ajutor, bineîn-țeles că are nevoie, nu vezi cît de lipsit de logică ești? Doar omul nu și-a lăsat patul confortabil de acasă, se vede că nu-i un vagabond, în schimbul asfaltului tare și rece, ca să nu mai vorbim de pericole“. „Tine-re, ce ți s-a întîmplat? Ce-ai pățit? Cum ai ajuns aici?“ „O mașină m-a trîntit la pămînt, răspunde el cu o voce stînsă. Mă doare rău de tot aici“, și omul arță cu întreaga palmă o zonă mare, care acoperea tora-cele, ficatul, splina, rinichii etc.

Cei doi încearcă să-l ridice în picioare. Nu e însă ușor geloc să aduci în poziție verti-cală un om de aproape doi metri, cîntărînd cam 100 de kg, mai ales că Ciprian seamănă cu un fel de Așchiuță, iar nevastă-sa, deși durdulie, e mică de statură, neputînd să compenseze lipsa de putere a prichindelului ei

soț. Nu reușesc, în consecință, să-l salte pe rînit nici 10 centi-metri deasupra asfaltului. Îi ajută pină la urmă chiar tinărul prin propriile lui forțe. Ca prin minune se ridică în picioare. Nu mai gemea, nu se mai văita. Începe să dea explicații: „După ce m-a lovit, ticălosul a coborît, s-a uitat la mine care, căzut la pămînt, nu mai puteam de durere, iar apoi a dispărut. N-am

Cronica șoselei

O „vulpe“ păcălită!

realizat ce s-a întîmplat mai departe, căci am leșinat“. Omul se îndoaie de mijloc, parcă amintindu-și că are statut de rînit și reîncepe să gemă. Ciprian face semne de oprire unui ARO. „De ce m-ați oprit?“ „E un tinăr lovit de o mașină care trebuie dus urgent la spital“. „Si ce, eu sînt salvare?“ „L-aș duce eu, dar mașina-i plină. Sîntem patru. Eu, soția și copiii“. „Hai urcați-l pe usa din spate, zice soferul a lehamite. Veniți însă după mine. Va trebui să declarați la spital cum l-ați găsit. N-aș vrea după ce fac un bine, să mă aleg cu vreo belea“. Destul de amănunțita exami-

nare a tinărului, făcută de medic, n-are darul de a clarifica lucrurile. „Nu știu ce să cred, s-ar zice că tinărul nu știe ce și unde îl doare. Oricum, va rămîne sub observație la noi. Anunț eu pe cine trebuie. Lăsați-mi datele dv., numărul mașinii și telefonul“. Se fac cercetări detaliate. Nu se găsește nici un fel de urmă. Nici tu frînturi de far, fragmente din sticla semnalizatoarelor, nici tu fărîme de vopscă, cum se întîmplă în majoritatea cazurilor de acest gen. Nimic, nimic. Tinărul nu poate preciza nici el mare lucru. „Ce să vă spun? Doar că m-a proiectat pe asfalt și apoi, ca prin ceață, am văzut fața unui om aplecată asupra mea. Nu, nu pot da nici un fel de detalii“. Nici medicul nu prognozează deloc în investigațiile lor. „Cînd simte apropierea doctorului, băiatul se bagă sub pă-tură și începe să gemă. Apoi redevine vesel, optimist și ne povestește, cu haz, vrute și nevrute. Nu prea-i lucru curat la mijloc“, relatează un bolnav. Răzvan le povestește bolnavilor din salon, veritabililor bolnavi, cît de mult îi place lui să păcă-lească pe alții, nu cum să-i ex-rocheze, mai bine zis, căci în realitate asta era, un escroc. A rezultat în final că a făcut-o pe rînitul, precum vulpea din po-veste, ca să aibă cu ce ajunge la oraș, situat cam la 20 de km distanță, că s-a lăsat internat pentru că și-a zis el, nu-i rău ca iarna să stai internat în spi-tal așa, vreo săptămînă. Adă-post bun, căldură, mîncare și, pe deasupra, totul gratis. „Ocu-patie? Ce-i drept, deocamdată n-am“, răspunde el locotenentului. Ba da, are o ocupație, care

se rezumă pe scurt la următoarele: După o documentare prealabilă, în care stabilește cine are copii la internate, la fabrici, situate în alte localități, Răzvan se duce la familia respectivă, afișînd o mină tristă, compătimitoare. „Băiatul n-a putut să vă scrie, a suferit un accident. Eu l-am transportat cu taxiul, eu l-am internat în spital. E destul de grav, dar situația nu e fără ieșire. Am venit special la dv., trimis de el...“ „Și cum de nu mi-a scris cîteva rînduri?“ intervine mama speria-tă îngrijorată la culme. „Parcă poate, dacă are mina fracturată?“ „Are într-adevăr mina ruptă? Vai, săracul băiat“, și măicuța începe să plîngă. „Lasă mamaia, scapă el. Acum e bine, să-l fi văzut cum arăta. Aveți ceva să-i trimiteți?“ „Și bătrîna îi pune într-un coșulet tot ce are mai bun în casă. „Dați-i 500 de lei, poate, deși are salariu, o fi avînd și el nevoie. O mie e pentru bunătațe, osteneala dv. și cheltuielile ce le-ați făcut cu drumul. Să ne dea urgent telefon“.

„Răzvan, ești sănătos, puternic, înalt ca un brad. Ai putea urni și munți. Am cercetat, toți colegii tăi sînt muncitori specia-liști la diferite uzine, alții stu-denți în ultimul an. Nu ți-e silă de viața pe care o duci?“ „Ce să vă zic, într-adevăr nu mă onorează „meseria“ asta. Cît timp mai e materie primă, nu mor însă de foame“. „Cum adică?“ „Mă refer la creduli, despre ei e vorba!“ Cu destule în-vățăminte, sfîrșitul acestei „ca-riere“ pentru alde Răzvan, dar și pentru „clientela“ lui.

VICTOR BEDA ■

Ce a văzut Parisu'...

Fotografii de AUREL NEAGU și PAUL AGARICI

A văzut cum apele natației mondiale se limpezesc mai repede pe culoarele străbătute de înotătoarele noastre. A văzut cum însăși ierarhia pretențioasă a acestui sport se reazăză altfel, avind de acum nume de sportive române în vârful piramidei. A văzut superbe spectacole de talent și vigoare fizică, de încordare a brațelor și a minții, cu starturi explozive și sosuri imperceptibile, cu nebănuite energii descătusate pe toate distanțele și în toate stilurile în care evoluau sportivele din România. A văzut primul om din lume care înotă cu 2 metri pe secundă — și acest om este o adolescentă din Floiești, care n-a împlinit încă 17 ani și pe care o cheamă Tamara Costache. A văzut cum în acest sport al timpilor infinitezimale se mai pot corecta recorduri cu zece secunde, așa cum fenomenal a izbutit Noemi Lung — cea mai rapidă înotătoare în „marea combinată nautică” a celor patru stiluri, pe cîte o sută de metri fiecare. A văzut, de pildă, cum cronometrele implacabile o așază în frunte pe Stela Pura, așternînd în urma ei numele unor mari sportive din țări ce făceau gloria acestui sport: Richter din R.D.G., Jardin din Franța, chiar celebra Babashoff din S.U.A. și multe altele.

Circuitul francez străbătut de o veritabilă caravană a natației mondiale (un fel de „Grand Prix” al acestui sport) a însemnat, de fapt, un traseu al ascensiunii vertiginose pe care natația românească o înregistrează la ora actuală în ierarhiile acestui sport. Tamara Costache, Noemi Lung, Stela Pura devin stele ale sportului mondial la o disciplină în care culoarul performanței și gloriei este foarte strîmt.

Cinste lor antrenorilor lor și tuturor celor care, din bloc-starturi de multe ori anonime, au făcut posibil acest triumf al natației românești în lumea, intens populată cu valori, a natației mondiale.

OCTAVIAN IONAȘC

Din prefața sezonului fotbalistic

Prin importanța evenimentelor fotbalistice pe care le cuprinde, anul sportiv 1987 poate fi considerat un „an al fotbalului”. Și pe cit de important este apropiatul sistem competițional, pe atât de inedite îi sint auspiciile sub care debutează.

Astfel, o premieră absolută pentru fotbalul nostru o constituie inaugurarea competițiilor oficiale cu un joc internațional de maxima importanță — finala Supercupei Europei, ce se va desfășura la 24 februarie. Se înțelege că un astfel de meci este așteptat cu interes de toți iubitorii fotbalului și, ca atare, importanța și implicațiile lui depășesc nivelul particular al clubului Steaua, răsfrîngîndu-se, de fapt, asupra întregii activități fotbalistice. Așa cum cîștigarea Cupei Campionilor Europeni a generat un suflu nou în fotbalul nostru, tot astfel apropiata finală a Supercupei Europei, prin însuși faptul că înregistrează pentru prima dată o participare românească, poate să influențeze benefic și să stimuleze dorința de perfecționare, de autodepășire, de creștere a competitivității tuturor echipelor noastre fruntașe. Din această perspectivă, a înfrîurii pe care o mare performanță dînt-un sport o are asupra dezvoltării sportului respectiv, se poate spune că meciul Stelei este un eveniment și, deopotrivă, un examen al întregului nostru fotbal. Sintem convinși că Steaua se pregătește cum se cuvine pentru acest examen, experiența și maturitatea sa competițională dîndu-i dreptul să-și definească singură modalitățile de abordare a acestei partide. Așa cum, de pildă, și Haan, antrenorul lui Anderlecht, și-a ales propriile modalități înaintea meciului din toamnă, chiar cu Steaua, de la Bruxelles, cerînd presei să fie critică și exigentă față de pregătirile echipei, întrucît, spunea el, „elogiile sint nefaste marii performanțe”.

Temeinicia și seriozitatea cu care Steaua tratează această partidă au generat un alt aspect inedit al acestui început de sezon — relativ la echipa națională, de data aceasta, și anume că, pentru prima dată în ultimii cinci ani, lotul național nu s-a mai reunit în pregătiri centralizate în perioada de iarnă. Constatînd (deși e puțin spus) această lipsă de activitate directă cu echipa națională, antrenorul Jenei își exprima speranța că axioma conform căreia pregătirile jucătorilor de lot pînă la urmă tot la cluburi se asigură va da roade în sezonul de primăvară. De menționat că, pentru graficul și modalitățile de pregătire ale echipei naționale, aveam experiența fastului an 1983 (încheiat apoteotic cu jocul de la Bratislava), an în care jocurile primei reprezentative au avut o planificare calendaristică și o miză (tot calificarea la turneul final al campionatului european) similară cu cele din acest an. Dar în sport, și cu atât mai mult în fotbal, experiențele nu trebuie fetișizate, fiind întotdeauna loc de noi modalități și strategii de abordare a unei competiții...

Un alt aspect inedit al acestui sezon fotbalistic este dat de încheierea, în această iarnă a unui „ciclu” interesant — și

anume cel al schimbării antrenorilor la toate cele patru echipe care compuneau nu demult „cvartetul fruntaș”. În numai un an de zile, la Steaua, Dinamo, Sportul studentesc și Universitatea Craiova au fost numiți noi antrenori principali. Nu discutăm rațiunile de detaliu ale acestor numiri, ci doar subliniem semnificația lor comună, care este mai ales de ordin moral: era firesc ca Lucescu să se reîntoarcă la clubul care l-a format pentru a contribui, cu experiența și pregătirea pe care le-a acumulat între timp, la reafirmarea acestuia pe plan european; era firesc ca Mircea Rădulescu să revină la clubul care l-a format pentru a încerca acel prea mult așteptat „pas înainte” pe care Sportul studentesc trebuie să-l facă în arena internațională; era firesc ca Oțet să revină la echipa cu care, în patru ani, a cîștigat două titluri naționale, o Cupă a României și a ajuns în semifinalele unei cupe europene; în sfîrșit, era firesc ca la Steaua să fie promovată Iordănescu, jucător și antrenor format și afirmat la această echipă de frunte a fotbalului nostru (după cum era firesc ca la națională să fie promovată antrenorul campionului European...).

Deci, în „virtețul” pe care-l fac, din păcate, schimbările de antrenori în fotbalul nostru s-a ajuns la aceste patru interesante coincidențe, ce nu pot fi decît dătătoare de speranțe pentru echipele respective, mai ales din perspectiva viitoarei ediții a cupei europene. Intorcînd medalia acestor schimbări pe reversul ei, vom putea constata, însă, conturul unei probleme de fond a fotbalului nostru — și anume penuria de tehnicieni. Perspectiva de unde această problemă se vede cel mai clar este cea oferită de lotul olimpic, unde nu există un antrenor nominalizat, care să-și decline intențiile, programul de lucru, responsabilitățile și toate celelalte elemente care compun autoritatea unui antrenor de lot angajat într-o importantă campanie de calificare. Plecarea lui Lucescu și Mircea Rădulescu au lăsat descoperită măcar această „parte” din activitatea federației — și, după cum se vede, sint prea puține candidaturi demne de a fi luate în considerație pentru activitatea imediată și de perspectivă a lotului olimpic. Pe de altă parte, preliminariile bat la ușă, nefiind secret obiectivul de a ne califica la Olimpiadă și cu fotbalul — lucru pe care nu l-am mai reușit din 1964, tocmai din cauza unor astfel de improvizații, prin care lotul olimpic a ființat (e un fel de a spune) în umbra lotului național. Este binevenită reactivarea vechii idei, de a aduce în anturajul loturilor naționale, cu statut de consultanți, pe cei mai valoroși tehnicieni din fotbalul nostru (și cărora timpul și cluburile le permit să depună o astfel de activitate). Dar la lotul olimpic, asemenea celui național, se cere un „titular”, un antrenor principal care să aibă responsabilități clare și care să fie un partener autorizat pentru toate dialogurile ce se vor purta cu și despre echipa olimpică de fotbal.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Cu toate că nu se cunoaște încă șalangerul la titlul suprem din ultima ediție a C.M., meciul dintre A. Karpov și A. Sokolov fiind proiectat a avea loc la sfîrșitul lunii februarie, probabil, în Spania, un nou ciclu al C.M. începe prin turneele zonale. „Zonalul” care ne interesează dă startul la 5 februarie la Varșovia celor mai buni jucători din țările socialiste europene, exceptîndu-l pe sahiștii germani și sovietici. După cum se știe, datorită nivelului foarte ridicat al șahului precum și performanțelor deosebite realizate de jucătorii sovietici, campionatul Uniunii Sovietice este recunoscut drept „zonal”.

Renunțîndu-se la sistemul de turneu din cauza numărului foarte mare de participanți, „zonalul” debutează cu o nouă formă de desfășurare: două grupe valorice de 12 jucători. Doar primii doi clasati din fiecare grupă se califică în faza superioară a C.M., adică în cele două turnee interzonale. Dacă vor surveni egalități de puncte între locurile doi și trei, departajarea se va face prin meci de baraj. Federația internațională a hotărît componența grupelor valorice astfel: Sax, Csom, Hazai (Ungaria), Jansa, Mokry (Cehoslovacia),

Turneul zonal

Andonov, Radulov, Kiril Gheorghiev (Bulgaria), Schmidt, Kuczynski (Polonia) și reprezentanții României, Florin Gheorghiu și Mihai Marin în prima grupă. Cealaltă grupă este formată din Pintér, Farago (Ungaria), Ftačnik, Pekarek, Lechtinsky (Cehoslovacia), Inkiöv, Krum Gheorghiev (Bulgaria) și jucătorii români Mihai Șuba și Adrian Negulescu.

Favoriții întrecerii sint considerati marii maestri J. Pintér, M. Șuba, Fl. Gheorghiu, G. Sax, I. Farago, J. Jansa, L. Ftačnik și Kiril Gheorghiev. În noile condiții de concurs șansele favorizilor sint cu totul altele decît în ediția anterioară a C.M. neavînd posibilitatea eliminării tuturor contracandidaților prin confruntări directe. Fiecare partidă poartă, astfel, o miză mult mai mare în grupe cu doar 11 run-

de, jumătățile de punct lăstate la jucători mai puțin valoroși putînd să definitiveze situația în clasament. Desigur, experiența și tactica de turneu își vor spune cuvîntul, mai ales că regulamentul prevede o tragere la sorti dirijată a numerelor de concurs pentru a se concentra partidele între reprezentanții aceleiași țări în prima jumătate a întrecerii. Marii maestri M. Șuba și Fl. Gheorghiu și fruntașii ultimei finale a campionatului național, A. Negulescu și M. Marin, s-au pregătît intens pentru participarea cu succes la această importantă competiție în compania unui colectiv valoros de antrenori format din Em. Reicher, Th. Ghițescu și S. Crünberg. Dacă primii doi, beneficiînd de o vastă experiență privind participarea în C.M. și de rezultate valoroase, aspiră la calificarea în turneele interzonale, tinerii A. Negulescu și M. Marin își fac acum debutul, purtînd ambiția confirmării rezultatelor bune ale ultimului sezon.

Urîndu-le succes deplin, să urmăm evoluția sahiștilor noștri în pasionanta întrecere ce se va încheia la 19 februarie!

MARGARETA MUREȘAN

În așteptarea startului

S-a consumat unul din episoadele importante ale preparativelor pentru cea de-a X-a ediție a Campionatului Mondial Universitar de handbal masculin: tragerea la sorti a grupelor preliminare. Procedura a cuprins, conform uzanțelor, operațiunea premergătoare a stabilirii „capilor de serie”, criteriul de bază pentru aceasta fiind clasamentul precedentei ediții a C.M.U. de handbal, desfășurată acum doi ani, în R.F.G., cînd reprezentativa noastră a cîștigat pentru a cincea oară titlul mondial universitar. Primele patru clasate la ediția de atunci au fost desemnate acum „capi de serie”: România, U.R.S.S., R.F.G. și Iugoslavia. Următoarele două grupe valorice au fost dictate tot de ordinea în clasamentul de atunci, cea de-a patra grupă fiind alcătuită din echipe ce n-au participat la turneu din 1985. Extrăgîndu-se succesiv numele cîte unei echipe din fiecare aceste grupe valorice, s-a

ajuns la următoarea configurație a serilor preliminare:

Seria A: România, Algeria, Bulgaria, Elveția.

Seria B: Iugoslavia, Polonia, Turcia, Brazilia.

Seria C: U.R.S.S., S.U.A., Japonia, Israel.

Seria D: R.F. Germania, Coreea de Sud, Austria, Ungaria.

Jocurile din serii se vor desfășura la Timișoara, Cluj-Napoca, Iași și, respectiv, Galați. Primele două clasate în seriile A și B vor juca un turneu semifinal la Timișoara, după cum primele două clasate în celelalte două serii vor juca turneul semifinal la Iași. Cîștigătoarele acestor două turnee (în care contează rezultatul direct din seria preliminară) își vor disputa „finala mare”, iar ocupantele locurilor 2 — „finala mică”. Ambele finale vor fi organizate la București, în Palatul Sporturilor și Culturii.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Secunda unei definiții

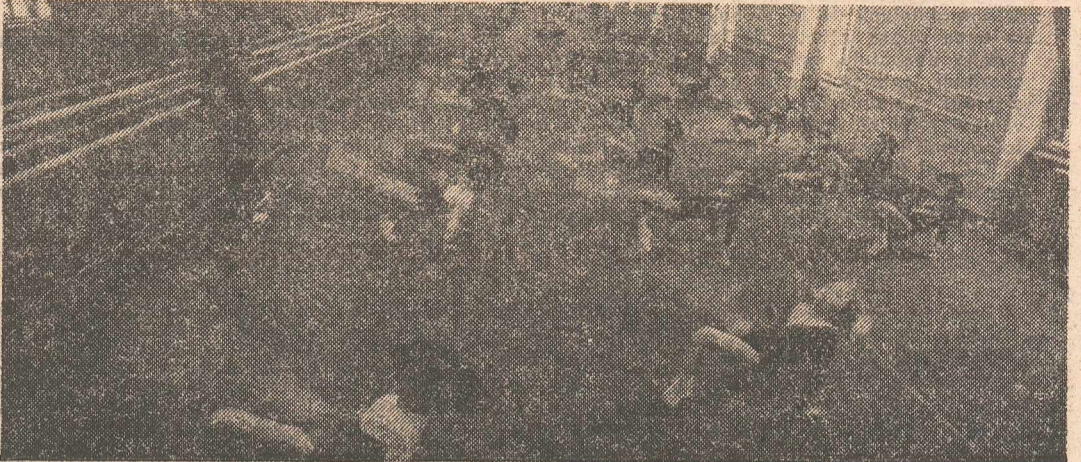
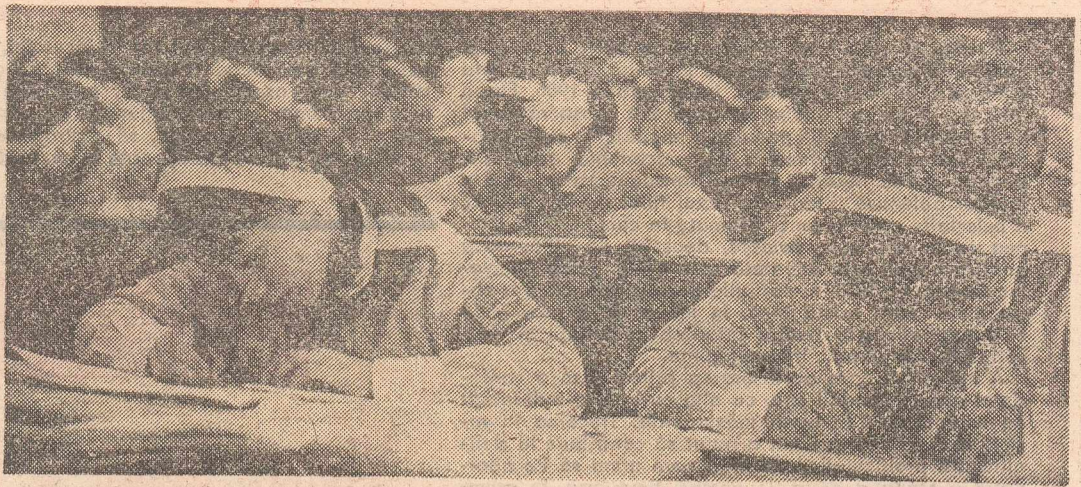
Regalul de baschet Steaua — Dinamo s-a încheiat apoteotic: în ultima secundă a celei de-a doua partide, disputată duminică trecută, chiar în ultima secundă, deci, Costel Cernat aruncă spre coș de la centrul terenului; mingea era în aer, se aude fluierul final, dar privirile entuziasmate ale spectatorilor urmăresc balonul ce intră în coș fără să atingă inelul! Desigur, puncte valabile, dar dîncolo de asta rămîne frumusețea rară a acestei faze, create de acest baschetbalist de excepție care este Costel Cernat. Un coș de la centrul terenului, în ultima secundă a unui joc oficial ar putea fi comparat cu un penalty la fotbal transformat cu călcîiul sau cu un eseu la rugby, realizat între buturi. Dar comparația poate fi cel mult sugestivă, și nicidecum exactă. Pentru că, de fapt, o astfel de secundă definește și într-o asemenea fază de baschet se comprimă întreaga personalitate a unui jucător: virtuozitatea, forța de concentrare, disponibilitatea tehnică și psihică și, desigur, inspirația. Costel Cernat face parte din acei rari sportivi care reușesc astfel de calități — și nu numai acestea. La 34 de ani, cu peste 250 de jocuri internaționale (primul disputat în 1971, pe cînd era încă junior), cu o contribuție decisivă de-a lungul anilor la succesele echipei sale de club (inclusiv în partidele recente cu Dinamo, cînd a fost cogheterul dublei manșe — cu un total de 58 p), ca și ale echipei naționale, Costel Cernat a devenit, prin calitățile sale sportive și morale, un veritabil simbol al baschetului nostru masculin, un jucător din spița rară a celor care compun „galeria de aur” a acestui sport.

Toată lumea face sport

● Invingătoare în proba de coborîre din cadrul campionatului mondial de schi alpin de la Crans Montana, elvețianca Maria Walliser a cîștigat, astfel, primul titlu major din carieră, reușînd să-și ia revanșa în fața compatriotei sale Michela Figini, care îi răpise medalia olimpică de aur, la Sarajevo, pentru numai 5 sutimi. În vîrstă de 24 de ani, Walliser a declarat că intenționează să se retragă după J.O. de la Calgary, din 1988, răspunzînd solicitărilor producătorului Arthur Cohn pentru un film la Hollywood. ● Lotul de fotbal al U.R.S.S. se află în pregătiri în Italia (1—0 cu A.S. Roma, într-un prim meci de verificare). Deci, Dinamo Kiev (11 jucători selecționați) pregătește „Supercupa Europei” în Peninsula.

● Apropo de această partidă de la 24 februarie, iată cîteva date despre arbitrul întîlnirii Steaua — Dinamo Kiev, italianul Luigi Agnolin: născut la 23 martie 1943, profesorul Agnolin a debutat ca arbitru internațional în 1980, pînă la turneul final al campionatului mondial din Mexic singura sa mare competiție fiind C.M. de juniori din 1985. În Mexic a condus trei meciuri, ca și arbitrul final, brazilianul Filho. ● Decanul de vîrstă al jocheilor, americanul Billy Lee Schoemaker, este și recordmanul victoriilor în cursele de galop, obținînd de 8165 de ori primul loc. În excelentă formă și la 55 de ani, invingător în fața unor adversari care nici nu se născuseră cînd el cîștiga primul derby. Schoemaker a declarat: „Mă voi opri la 10 000 de victorii”. ● Aflat pe ultimul loc al clasamentului portughez de fotbal, echipa Farense este, în schimb, prima în ce privește numărul de jucători străini angajați: în echipa titulară nu evoluează decît doi portughezi, alături de șapte brazilieni (cu dublă cetățenie), un spaniol și un englez, iar pe banca de rezerve antrenorul Claudio Garcia (brazilian...) este înconjurat de trei compatrioți de un bulgar și (totuși) de un portughez.

LUCIAN OPREA

La primele acorduri, ca niște note pe portativ...

O campioană se naște mai întâi în visul unei fetițe de cinci ani. Apoi apar speranța și încrederea. După aceea încep truda, munca tainică și inefabilă pentru reasezarea întregii ființe, a spiritului și, mai ales, a materiei înseși, a celei albe din nopțile de veghe, a celei roșii care străbate trupul, deltă a fluviilor de viață și putere, a celei cenușii în care se învață răbdarea, marea calm și autosupunerea forței umane. Incepe transpirația ca o rouă de dimineață făcută să hrănească, să spele și să transforme în lumină esența vieții: izbînda. Căci, de fapt, a reuși este cel mai mare elogiu adus ființei umane...

Școala generală nr. 7 din Deva este undeva, aproape de unul din vetriculele orașului. Seamănă cu o mică cetate, prin aceste părți cuvîntul e obișnuit, școala propriu zisă, un internat, o sală de sport olimpică, o cantină și, pe cealaltă latură, un munte-zid, un munte mic și liniștit ca mai toți locuitorii acestei școli. În fiecare toamnă, de prin toată țara, își trimit părinții copiii. Își trimit aici „bobocii”, ca să fie și ei la numărătoare, ca să devină fală lor și țării. Unii o fac cu stringere de inimă, ce greu este să-ți lași copilul departe, grea e meseria de părinte pentru care copilul rămîne copil și la cincizeci de ani darmită la cei șapte ani pe care-i numără abia, și-și zic: barem să lasă din el ceva mai grozav decît noi. Și, uite-așa, mai cu teamă, mai cu bucurie, Deva primește în fiecare an o sută de fetițe. Deva devine pentru ele oraș-mamă, oraș grijuliu la ceaiul de dimineață, la prinzul odihnii și la lecțiile de seară, adormind apoi oboseala de taină a acestor neasemuite speranțe. Scriu asta absolut la propriu pentru că la Deva se naște o fărîmă din sportul românesc, se naște gimnastica mondială, stare de grație, imponderabilitate și fluiditate pe care omul și-o poate dărui propriei ființe. Inteligență și matematică. Amintiri-vă de marea noapte albă a Planetei, a doua după așel-nizare, cînd la Montreal o fetiță, o româncă, a făcut să se bilbiie calculatorul electronic nepus și negîndit să scrie vreodată cifra

zece ca și cînd nouă și sutimile sale ar fi fost infinitul ca axioma al virtuozității și al fantasmaticului uman. A apărut atunci un zece, ciudat scris, din trei cifre, un punct după unu și doi de zero cum nîcicum, nîcîieri în lume un școlar n-ar scrie, sau oricine l-ar amenda pentru că a comis o elementară greșală de grafie. Mai știm apoi că această gimnastă româncă a aprins flacăra maximului omenesc din toate timpurile, dar ce nu știm e că nota Montrealului era de atît de multe ori scrisă în cataloagele Școlii nr. 7 din Deva, România: 10 la română, 10 la

condus spre împlinire. O campioană se naște din plămădeala unui aluat deosebit, se dospesște și se coace într-un cuptor unic: sufletul profesorului. Profesoara de limbă română Adriana Blendea, învățătoarea Mari-oara Bălan, profesorii Mircea Miron, Ioan Cărpinișteanu, Ana și Ferdinand Ghenade, Mariana Mladin, antrenorii Ulpia Barbu, Enoiu Cristian și Ion Bulacu, coregrafa Corina Dorean sînt nume votive pentru fiecare din campionii noștri. Dacă fetițele care vin la școală sînt ciudate prin toată firea lor, la fel sînt și profesorii care-i așteaptă și-i

A învăța învățînd, singura preocupare...

minușuri; lumea vie este un teritoriu al izbînzii sau al înfrîngerii. Ca să izbîndești trebuie mai întâi să știi ce vrei, să muncești pînă ce tremură carnea și se prefacă în apă limpede, în lacrimi și sudoare, să fii erou, adică să fii tu însuși, cînsit și drept, umăr pentru cei din jur fără nici o recompensă decît chiar viața ta. Ca să fii înfrînt nu-ți trebuie decît lena...

Acești copii frumoși, am înțeles aceasta privindu-i la ora de „activitate artistică”, vor să fie cineva. Au deprins plăcerea de performanță, știu că pot fi și

zorilor și pînă-n noapte muncind cu ei înșiși, ocupați pînă peste cap, transformînd treburile copilăriei, jocul, odihna, veghea în sublimul uman al afirmării. Este șansa lor că cineva se ocupă de ei, o societate întreagă, niște oameni mai mult anonimi, este șansa noastră să-i avem copii. Și ei sînt cum vă scriu, copiii copiii-roși ca și toți copiii țării. Și iată cum: Maria Niculiță din clasa a VI-a, componentă a lotului de junioare cu care în decembrie trecut a devenit campioană balcanică, se joacă în curte cu o bucată de gheață ca o minge, în drum spre sala de sport. Aici, ea devine minge și sare la infinit. Valentina Moraru din clasa I și-a pus două funde mari, albe și-și ține gura încheștată în timp ce o fotografiez. Apoi ride și-mi arată cum dinții ei de lapte au plecat de mult din gură, poate odată cu copilăria, lăsînd loc celor adevărați. Pînă să-i crească, aerul pe care-l respiră e mai mult... Pe culoar, Claudia Vasile din clasa I îi dă profesorului Mircea Miron o jumătate din biscuitele ei de parca ar împărți o medalie cu geometrie variabilă. Pleacă împreună, profesorul mîncînd deși face cură de slăbire și, merg împreună, și la un moment dat, nu mai știu care din cei doi este copilul. Mă bucur; sînt în prima școală în care, pe culoar, e liniște și-n recreație, nimeni nu țipă, nimeni nu imbrîncește pe nimeni. Și iar sună clopotelul cu sunetul de cînd eram elev și, la ora de „artistică”, sughînd, Camelia Neagu din clasa a II-a plînge „ca un om mare” (a naibii comparație) și spune: tovarășă profesoară, am mîncat biscuiți sărați și am băut apă și mi s-a umflat burta și nu pot să sar peste cap”. Aș vrea să-i iau eu locul; mă uit la ea și-mi vine să rid cît e de necăjită ca atunci cînd cineva cade pe gheață, îmi zic — ce rea este profesoara! — dar apoi, nu, descopăr că indulgența este un nonsens ca și înfrîngeră...

La Deva există Școala generală nr. 7, există Clubul sportiv „Cetatea”, amîndouă din 1973, există niște fetițe, mici, care se pregătesc să fie campioane pentru că, bucurîndu-se prin grija țării de toate cele necesare, învață să viseze și să izbîndească.

PAUL AGARICI

ȘCOALA DE CAMPIONI

O parte insuflețită dintr-un cerc perfect...

matematică, 10 la muzică. Școala și a Laviniei Agachi, a Ecaterinei Szabo, a Danieliei Silivaș, a demifondistei Margareta Keszeg, a Ellei Covacs, campioană indoor la 800 m., a Anișoarei Pădureanu și Cleopatrei Pălăceanu, campioane în cetatea lui Herodot și Homer. Am făcut, de fapt, o strigare a unor cataloage din această școală românească de învățatură, a unui catalog al sportului mondial, al gimnasticii mondiale care, fără România, aproape că nici n-ar fi existat, în care am ajuns pur și nobil exemplu de afirmare; am scris aceste nume și mi-au răsunat de atîtea ori sunetele imnului României, al țării mele, învățat și datorită lor, de oamenii Planetei albastre.

„Mens sana in corpore sano!” Desigur, minte sănătoasă într-un corp sănătos! O campioană se naște în visul unei fetițe de cinci ani, care trebuie ocrotit și

conduc apoi în circa sufletului și chiar a inimii lor în culmea cutezanței și a reușitei mondiale. Este greu, copiii muncesc chiar șase ore pe zi, învață apoi și totul este firesc pentru că societatea are nevoie de oameni pregătiți. Sigur, sportul poate fi abandonat mai devreme sau mai târziu; învățatura trebuie să rămînă și este activitatea de la care nu se face nici o concesie. Pentru profesorii acestei școli este foc continuu. Sînt, de fapt, mamă și tată; n-avem în învățămînt această formulă de adresare, dar le-aș spune astfel din toată inima. Numai visul nu-i de ajuns pentru nimeni și, iată cum, în clasa a cincea din cei o sută ajung zece, maximum cincisprezece. Nimeni nu va socoti vreodată steril ca un contabil că este o pierdere sau o ineficiență. Lumea cifrelor este alcătuită, indiscutabil, din șiruri constante de plusuri sau

întreaga lor ființă emană și trumpe seriozitate. Este curios cît de frumos și de nobil arată chiar și un copil care ESTE serios! Este rodul pasiunii, al muncii. Dacă munca înobilează pe om atunci pe copil îl face fericit, îi este deprindere și măsură a tuturor lucrurilor. Copiii aceștia formează o colectivitate; trăiesc împreună, se ceartă și se împacă, își spală păpușile, își spun povești una alteia, dansează, se joacă și învață împreună, muncesc și cînd vor să fie singuri rămîn numai în visul lor care este cea mai puternică și arzătoare lumină, ca o cometă sui-generis. Sînt copii poate așa cum îi vrem noi. Nici nu știm că la opt ani sînt de mult oameni mari. Numai că nu-i dor salele și au toți dinții în gură. Sînt puternici, sînt oameni mari, cine ne-o va spune? Au un soi de sfială, liniște și modestie pe care le-au învățat de la ivitul

Iată o „săptămîină” la Deva: luni, marți, miercuri, joi, vineri, sîmbătă...

Despre scopul, rolul și importanța celei de-a treia conferințe post-Helsinki, cea de la Viena, am scris când această reuniune a debutat, în noiembrie 1986. Etapa întâi, de la sfârșitul anului trecut, a fost consacrată mai ales evaluării drumului parcurs, a modului în care state participante au acționat de la precedenta reuniune, desfășurată la Madrid, pentru transpunerea în viață a marilor obiective înscrise în Actul final de la Helsinki, a celorlalte angajamente asumate în comun. O asemenea examinare este, evident, deosebit de utilă, dacă analiza făcută este orientată spre evidențierea punctelor de convergență în eforturile desfășurate, ca și a obstacolelor care există încă, în ideea de a găsi căile cele mai eficiente pentru întărirea securității și dezvoltarea cooperării intereuropene.

A îndeplinit oare desfășurarea primei faze a conferinței aceste condiții sau, cu alte cuvinte, a îndreptățit ea așteptările? În bună măsură, da. Trecerea în revistă a ceea ce s-a făcut a putut să contribuie la definirea problematicii de fond care urma să fie abordată în etapa a doua. În același timp însă, în prima fază a reuniunii de la Viena au fost făcute încercări de a se abate atenția de la problemele reale care trebuie dezbătute, prin aducerea în discuție a unor chestiuni colaterale, care nu sînt la obiect și adesea sînt pur și simplu inventate și copios agrementate cu veninul refuzării. Iată de ce, în ședința de la jumătatea lunii ianuarie 1987 a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., examinîndu-se mandatul delegației române la cea de-a doua etapă a reuniunii generale europene de la Viena, s-a cerut delegației române „să

respingă cu fermitate asemenea încercări, să dezvăluie caracterul lor reacționar, diversionist, să arate că promotorii unor asemenea teorii, prin care se încearcă reeditarea unor practici naționaliste, șovine, folosite în trecut, urmăresc, de fapt, să sustragă atenția de la problemele grave nesoluționate în propriile țări privind

Comentariul săptămânii

Viena, etapa a doua

asigurarea de drepturi egale pentru toți oamenii muncii, a drepturilor lor fundamentale la muncă, la educație, la existență liberă și demnă, la pace”. În acest spirit, Comitetul Politic Executiv a cerut delegației române să militeze activ pentru ca etapa de fond a reuniunii de la Viena să se desfășoare în spirit con-

structiv, să dezbată problemele care preocupă efectiv popoarele continentului — dezarmarea, securitatea, pacea și colaborarea.

Etapa secundă a reuniunii din capitala austriacă a început săptămîna trecută și va dura pînă la 20 aprilie. Pe agenda ei se află numeroase propuneri vizînd aspecte esențiale cu privire la viitorul Europei: probleme politice și de securitate, probleme ale cooperării economice, tehnico-științifice și în domeniul mediului înconjurător, probleme ale cooperării culturale și probleme umanitare. Între acestea se află și propunerile constructive ale României, menite să ducă la realizarea unei securități temeinice pe continent, la o mai strînsă colaborare între statele europene în domeniul de interes comun, propuneri primite cu interes și apreciate în cadrul reuniunii. Este cunoscut că țara noastră, care și-a câștigat un prestigios renume prin contribuția sa la inițierea și afirmarea procesului de infăptuire a securității europene, acordă o importanță foarte mare reuniunii de la Viena, după cum a rezultat și din mandatul, amintit mai sus, pe care Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. l-a acordat delegației române. „În ce o privește, — a spus președintele Nicolae Ceaușescu — România va face totul pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a conferinței, astfel ca ea să marcheze noi pași în direcția întăririi colaborării și cooperării între toate statele europene, în direcția dezarmării, a unei Europe unite, a păcii și colaborării”.

ION D. GOIA

Omega de... Hong Kong

De mai bine de un deceniu și jumătate, fabricanții de ceasuri elvețieni duc o luptă acerbă împotriva falsificatorilor, care ar putea să devină, nu peste multă vreme, un concurent important pe piața mondială. Cele mai active centre ale falsificatorilor ceasurilor elvețiene se află în Asia de Sud-Est și în Italia. Însă, în ultimul timp, s-a identificat un fel de „diviziune internațională a muncii” între falsificatori: de pildă, se cumpără mecanisme de ceas cu cuarț în Japonia, părți componente în Elveția și totul se assemblează în Hong Kong sub marca „ceas elvețian”. Uneori produsul se exportă sub marca „Omega”, astfel încît achiziții din Statele Unite sau America de Sud să poată șterge litera H pentru a oferi amatorilor de chilipir, la un preț moderat un ceas Omega. La fel din Midors se poate face cunoscutul Midos sau Oris din Noris. Max Hool declara ziarului vestgerman „Frankfurter Rundschau” că există tendința ca „mărcile falsificate să fie aplicate abia în țara de desfacere pentru a nu avea necazuri cu autoritățile vamale la introducerea în țară”. FH apreciază că anual aproximativ 10 milioane de ceasuri fals-elvețiene sînt cumpărate de oamenii ce nici măcar nu bănuiesc că nu sînt veritabile. Mai mult chiar, criza industriei orologiere elvețiene a dus la paradoxala situație cînd o serie de produse de lux falsificate purtau corect indicativul „Swiss made” deoarece fuseseră copiate chiar în Elveția!

Atunci cînd, în fața concurenței japoneze, industria orologieră elvețiană a lansat ceasul ieftin de plastic „Swatch”, care s-a dovedit a fi un mare succes, falsificatorii nu au pregetat să-l copieze. La mijlocul anului 1985, în Statele Unite au

fost depistate mari cantități de ceasuri „Swatch” false. De fiecare dată cînd reclama, susținută prin mari campanii publicitare, aducea în prim plan vreuna din mărcile de ceasuri elvețiene, în scurt timp apăreau pe piață și falsuri ale acestor mărci, cel mai activ imitator fiind producătorii ilegali din Italia, Taiwan, Filipine, Coreea de Sud sau Hong Kong. Potrivit unui expert elvețian, pe piață se găsesc în prezent peste o sută de fașe modele Swatch. Culmea ironiei este că aceste copii nu sînt comercializate la prețuri mai mici decît originalele, așa cum se procedează în cazul mărcilor renumite citate mai sus, ci sînt oferite la același preț și deseori la prețuri mai mari decît un Swatch veritabil.

Faptul că prin copile de proastă calitate în general se aduc serioase prejudicii faimoasei industriei elvețiene, a făcut ca fabricanții din FH să lanseze o serioasă campanie de depistare și combatere a falsurilor. În prezent, în peste 20 de țări se află în curs de desfășurare procese împotriva unor falsificatori. Curios este că aceste falsuri au devenit un fel de certificat de garanție pentru multe firme, care își fac chiar publicitate cu dezvăluirea încercărilor de imitare și copiere ale produselor lor, relevînd cit de dorite sînt acestea.

ROMEO NADAȘAN

Eu spectatorul, El jucătorul

Un grup de cercetători în materie de film au răscolit cu privire programelor de televiziune americane pe vreo 15 ani. Prima lor observație este asta: bărbații apar, pe micul ecran, de cel puțin trei ori mai mulți decît femeile. Tinerii contează cel mult o treime, iar bătrînii o cincime din cît sînt, și anii

și alții, în realitate. Muncitorii productivi ca și cei din servicii — reprezentînd 60 la sută în populația activă a S.U.A. — constituie numai 10 la sută din rîndul celor ce lucrează pe ecranul de la televizor.

Personajele aduse sub ochii telespectatorului american sînt, mai bine de jumătate, între 25 și 45 de ani. Dar 30 la sută din populația S.U.A. n-a atins încă — datele sînt inevitabil, prin scurgerea timpului supuse corectării — 30 de ani. Dar această „grupă mică” nu urcă dincolo de 8 la sută în filmele de televiziune. Cetățenii care au depășit 65 de ani constituie în populația țării 11 la sută dar nici ei nu trec de 2,3 la sută în programele de ficțiune. Se indică, de către respectivi cercetători, și explicația acestui mod de a selecționa: alegem dintre cei de care dorim să ne apropiem, iar factorii de reclame pe temele cele mai diverse ale existenței. Referitor la persoanele în vîrstă se mai face și această constatare: în general, pe micul ecran ele sînt tratate cu neatenție și lipsă de respect, nepoliticos 70 la sută din situații în cazul bărbaților și 80 la sută în cazul femeilor.

Luînd în considerație filmele prezentate în premieră la televiziune se constată că americanul mediu privește într-o săptămînă 300 de persoane. Dintr-acestea, 21 sînt criminali, 44 sînt reprezentanți ai politicii. Conform statisticilor americane de criminalistică, una din zece crime este violentă. Pe micul ecran, patru cincimi din crime sînt din această categorie. Cetățeanul american vede la televizor șase acte de violență pe oră. Filmele de sfîrșit de săptămînă pentru copii oferă o cifră superioară: 25 de acte de violență pe oră.

Ce învățăm, deci, privind la televizor? Un sondaj făcut în Venezuela, comunicat de U.N.E.S.C.O., relevă că 86 la sută din copiii cu care s-a stat de vorbă aveau drept eroi favoriti un personaj nord-american, doar 8 la sută preferînd eroi „locali”. 82 la sută din cei ce fascinează pe micii telespectatori vorbesc engleza, și doar 15 la sută spaniola. Pentru fiecare copil care a mențio-

nat un personaj favorit de culoare existau alți 11 cu eroi favoriți dintre „fețele palide”. Aceasta se întîmplă într-o țară în curs de dezvoltare unde 80 la sută din populație este de culoare și doar o mică minoritate înțelege engleza.

Concluzia mai largă — Cu cît oamenii privesc mai multe filme, cu atît devin predispuși să adopte această imagine a lumii în care trăiesc. De unde și învățătura de minte că după unele filme merită să oftăm cu poftă, de altele mai bine să păstrăm distanța.

NEAGU UDROIU

Planeta cu păduri

Despre rolul imens al pădurilor tropicale în menținerea echilibrului ecologic pe Pămînt și, pornind de aici, despre necesitatea de a proteja aceste păduri s-a scris destul de des. Dar lucrurile au rămas ca și mai înainte: în ciuda tuturor avertismentelor, exploatarea pădurilor respective s-a întocit. În fiecare an, fondul pădurilor tropicale se diminuează cu 12 milioane de hectare, ceea ce înseamnă o suprafață cît teritoriile Elveției și Austriei luate împreună. Masivele împădurite din Africa, din Asia de Sud și din Asia de Sud-Est constituie principala sursă de lemn prețios, a cărui utilizare crește într-un ritm susținut. Din 1950 pînă în 1980 volumul comerțului mondial cu această materie primă de mare preț pentru multe ramuri ale industriei a crescut de la 4,2 milioane de metri cubi la 66 de milioane, adică cu 1500 la sută! În expresie valorică, acest comerț atinge astăzi 60 de miliarde de dolari, depășind cafeaua și boabele de cacao. Către anul 2000, cererea de lemn de esență superioară va crește cu 75 la sută.

Unii afirmă că actualele tăieri de păduri din zonele tropicale nu aduc cine știe ce prejudiciu mediului înconjurător, intrucît ele se efectuează doar pe o cincime din suprafețele acoperite de păduri vegetice verzi. Aceasta însă numai la prima vedere. O mare neliniște provoacă specialiștii dimensuniile, care sporesc neconținut, ale defrișărilor. Nu mai puțin îngrijorătoare este faptul că după plecarea celor ce-au efectuat parcelările și tăierile, pe anumite porțiuni sau chiar pe drumurile de acces, care se întind pe zeci și sute de kilometri, țărani încep să debaraseze prin ardere unele tînderi de pămînt, pentru a le cultiva. Defrișarea prin foc provoacă adesea incendii pustiitoare, iar pe un plan mai larg și într-o perspectivă mai îndelungată duce la fringerea echilibrului ecologic. Toate acestea aduc o pagubă imensă naturii. Ceea ce părea la un moment dat o sursă inepuizabilă de bogății, se epuizează vîzînd cu ochii. Așa, de exemplu, Thailanda, care a fost în decursul multor decenii exportatoare de lemn, în prezent importă acest material în valoare de 40 de milioane de dolari anual.

Care ar fi soluția? Să se procedeze la reimpăduriri sau să se reducă defrișările? În Brazilia au fost făcute încercări de replantări în masă a arborilor de esență prețioasă pe porțiuni anterior defrișate în suprafața de 100 000 de hectare. Cite ceva s-a făcut și în alte țări. Totuși, rezultatele sînt departe de a stîrni entuziasm: s-a dovedit că mulți dintre puieții plantați de om rezistă cu greu condițiilor tropicale. Specialiștii au ajuns la concluzia că este necesar să se imbine amîndouă căile, punîndu-se accentul pe apărarea pădurilor, fiindcă nicăieri nu se pot secera cu miinile omului masivele cu păduri tropicale umede, în forma în care le-au moștenit oamenii de la natură. Iar sănătatea Pămîntului depinde în bună măsură de existența acestor păduri.

ION CODRU

Legislația mai tuturor țărilor interzice folosirea mîinii de lucru a copiilor. Între ce prevede legea și situația reală din unele țări decalajul este dureros de mare. Copiii sînt exploatați prin faptul că primesc salarii foarte mici muncesc în condiții grele, pe care adulții nu le-ar accepta etc. Despre aceste aspecte este vorba într-un articol, „Copii ai unei generații de sclavi”, apărut în ziarul britanic „The Guardian”. De fapt atît UNICEF, cît și Societatea împotriva sclaviei dețin documente asupra condițiilor inumane existente în ateliere din India, Asia de sud-est, Hong Kong, Coreea de Sud, Africa, Turcia, Italia, Spania, America Latină și zona Caraibilor, în care se folosesc copiii. În aceste documente se relatează despre condițiile inadecvate de lucru, despre copii care dorm pe podeaua locului lor de muncă, despre bătăi, despre patroni care-l hrănesc pe copii la limită, despre răniri și decese în urma unor accidente de muncă, despre pericolele la care este expusă sănătatea copiilor.

Interzicerea, prin lege, a folosirii forței de muncă a copiilor are și un revers: faptul că aceștia sînt folosiți în activități neoficiale, necontrolate, mai puțin vizibile, unde exploatarea este și mai puternică.

Copiii pot munci 10—11 ore pe

Copii sclavi

zi în locuri prost luminate, îndeplinind activități cum ar fi cusutul de bănuși pe rochia, plierea cutiilor de carton sau lipirea de etichete pe diferite produse. Chiar și copiii de 3 sau 4 ani pot fi puși să muncească 8 ore pe zi sau mai mult, sortind mărcile sau descurcînd fire de păr. Cel mai mare sector din lume care folosește forța de muncă a copiilor este agricultura. Îndată ce învață să meargă ei trebuie

să depună o activitate fizică grea de-a lungul mai multor ore.

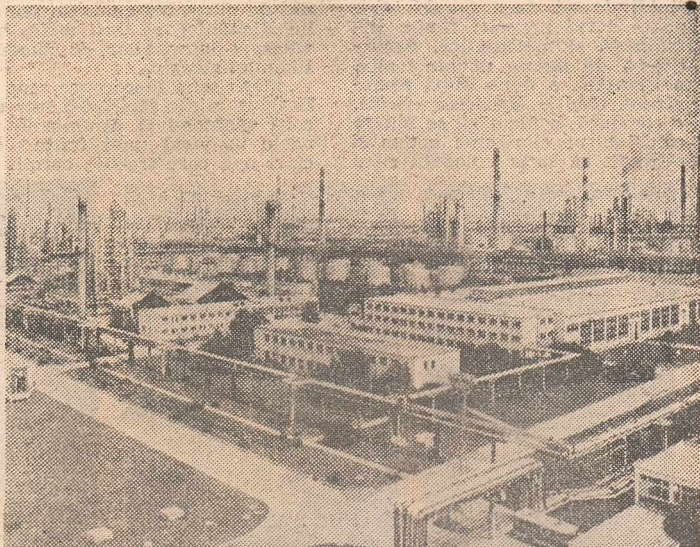
Folosirea forței de muncă a copiilor în sectorul neoficial este posibilă și mai mult în acele țări în care părinții au dreptul să dispună de copiii lor ca de animale. Un sistem, folosit, este acela al muncii prin gaj: copilul este pus să muncească pentru un patron, fără să primească un salariu, astfel că părintele să poată achita o datorie sau să obțină un împrumut.

Un alt sistem este plasarea copiilor la o rudă îndepărtată sau la „părinți vitregi”, unde în schimbul întreținerii ei prestează muncă în casă, trăind într-o virtuală sclavie.

În pofida eforturilor UNICEF de a atrage atenția asupra acestor probleme, în majoritatea țărilor neglijarea, tratamentul inadecvat și exploatarea copiilor continuă să fie nedepistate.

Copii fără copilărie, copii fără jucării, copii... sclavi!

DAN DĂNUȚ DORU

Combinatul „Neflochim” — Burgas, Republica Populară Bulgaria

Intr-o duminică din toamna lui '77, mă aflam la niște prieteni care au o căsuță cochetă pe lângă Barbizon. Lingă primul foc de cămin din toamna aceea, pâlăvrăeam împreună cu alți invitați ai prietenilor mei. Se spuneau glume, este adevărat unele mai fără perdea când, la un moment dat, frumosul caniche al unei doamne de lângă mine, se ridică somnoros de la picioarele ei și se duse spre ușă. Puțin iritată, întorcându-se spre noi, distinsa doamnă ni se adresă:

— Să știți că micul meu cățel nu poate suporta glumele neșarate.

Cum ne văzu pe toți cu fețele mirate, se simți obligată să continue:

— Ciinele meu este reîncarnarea lui Oscar Wilde... De altfel, lui Rik — era ciinele — nu-i plac nici orice cățelușe.

— Când și cum ați aflat că Rik este reîncarnarea lui Oscar Wilde?

Tinăra doamnă, roșind puțin, îmi mărturisă că aparține grupului de spiritiști „Bridey Murphy” al cărui sediu se găsea la Auteuil.

Ca toată lumea, citisem și eu în urmă, cu câțiva ani, povestea acelei irlandeze căreia într-o seară prin 1953, mai exact la 29 noiembrie, la Pueblo, în Colorado, i s-au petrecut niște lucruri stranii. În cursul unei sedințe de spiritism, un anume Morrey Berstein întrebă pe doamna Ruth Simmons, o tinăra de 33 de ani, căsătorită cu un funcționar de la primărie, mamă a trei copii, aflată în stare de hipnoză, despre copilăria sa. Apoi Morrey Berstein îi ordonă acesteia, să mai coboare în timp: „trebuie să vă amintiți de alte țări, de alte locuri...” Si Ruth, în modul cel mai simplu, a început să descrie cu o extraordinară minuțiozitate orașul Cork din Irlanda anilor 1800.

— „In acea perioadă, spuse ea, mă numeam Bridey Murphy”.

Ea a spus apoi că se născuse în 1798, numi persoane din anturajul său de atunci, domiciliile acestora, evenimente din acea perioadă. Aceste declarații „I-au tulburat” într-atât pe hipnotizator că acesta a înregistrat totul pe banda unui magnetofon. Morrey Berstein a publicat apoi o carte intitulată, „In căutarea lui Bridey Murphy”, carte care în câteva săptămâni a devenit un best-sellers, aducând profituri serioase autorului.

O afacere atrage după sine altă afacere. Dialogul doamnei Ruth cu Berstein, înregistrat pe disc

s-a vindut repede în câteva sute de mii de exemplare. Un autor de șansonete a lansat „balada lui Bridey Murphy”, un bar a inventat cocktailul „reîncarnarea” iar un fabricant de ciorapi de damă, a lansat un nou model foarte fin, botezat „Ectoplasme”. În sfârșit, prin 1953, regele pastei de dinți, a organizat „balul vieții anterioare”, pentru care invitații au primit cartoane cu mențiunea „veniți așa cum ați fost”.

**Cu ochii deschiși
prin lumi de întuneric**

Ciinele care am fost

Din nefericire, s-au ivit și drame. Au fost oameni care s-au sinucis pentru a face mai repede experiența reîncarnării.

Vecina mea, povestind toate astea, scoase din poșetă o tăietură de ziar și mi-o întinse. Citesc întregul conținut: „Vinzătorul de ziare Richard Dean Swink, din Shawnee, s-a sinucis ieri, cu o carabină imprumutată de la un prieten, după ce a scris o scrisoare în care declară că, fiind interesat de teoria reîncarnării s-a hotărât să facă o experiență personală în această problemă”.

— Iată unde duce ignoranța, îmi spune ea, cu tristețe.

— De ce nu s-o fi dus mai bine într-un grup de spiritism.

— Nici nu era nevoie de asta.

Există astăzi în multe țări din lume, birouri care pot cerceta trecutul oricui. Cel mai celebru birou a fost creat de domnul Hypnosis în California. Pentru 25 de dolari, el furnizează clienților săi precizări asupra diferitelor lor existențe.

Apoi, vecina mea îmi dădu mai multe exemple: datorită domnului Hypnosis un librar din Chicago a aflat că, într-o viață anterioară fusese furier în armată; un funcționar de pompe funebre din Mexico a aflat că a fost corsar, în timpul lui Jean Bart, un băcan din Harlem doarme acum mai bine, de cînd știe că, în precedentă sa existență se numea Alexandru cel Mare iar proprietara unui magazin de mezeluri din Utah, după

o vizită la „Research Office in the past” (Birou de cercetare a trecutului) și-a pus în vitrina magazinului său o plăcuță concepută astfel: „proprietara este fericită să informeze onorata sa clientelă că este reîncarnarea reginei Salomea”.

— Din nefericire sint și clienți nesatisfăcuți, îmi spuse vecina mea, citind un caz al unei boiangere din San Francisco care, a trîntit ușa unui birou de cercetare a trecutului pentru că i se spusese că în timpul lui Luis al 14-lea fusese o ploșniță. Vecina mea, mai mi-a dat exemplul unui general din armata de aer care, a încercat un proces domnului Hypnosis pentru că acesta îi certificase că, în timpul războiului de secesiune, el fusese un simplu cartof.

— Dacă aceste două persoane ar fi cunoscut bine teoria reîncarnării nu trebuiau să fie deloc vexate. După specialiști, fiecare suflet trece prin toate stadiile, epuizînd toate posibilitățile creației (minerală, vegetală, animală, umană). Noi toți am fost deci silex, iarbă, stejar, broască, hipopotam etc. înainte de a fi oameni. Ea apoi adaugă:

— Această ordine evolutivă nu este de altfel riguroasă. Ai fi putut fi om și să redevi o legumă sau un animal.

— Pot să vă întreb ceea ce ați fost în precedentă dumneavoastră existență, întreb eu pe un ton suav.

Stăpina lui Rik, vădit tulburată, roși puțin și-mi răspunde:

— Am fost gheșă! Mai înainte, am fost în mod succesiv un eucalipt, o mierlă, un struț, un arcaș de-al lui Carol al 7-lea.

— Ce diversitate...!

— Nu mă învidiați. Dumneavoastră însuși poate ați animat corpul unor personaje celebre. Ar trebui să veniți într-o seară în grupul nostru, maestrul vă va spune precis ce ați fost.

Vinerea următoare, la orele 9 seara mă aflam la etajul trei al unui imobil din rue Chardon-Lagache, în compania doamnei arcaș de pe timpul lui Carol al 7-lea.

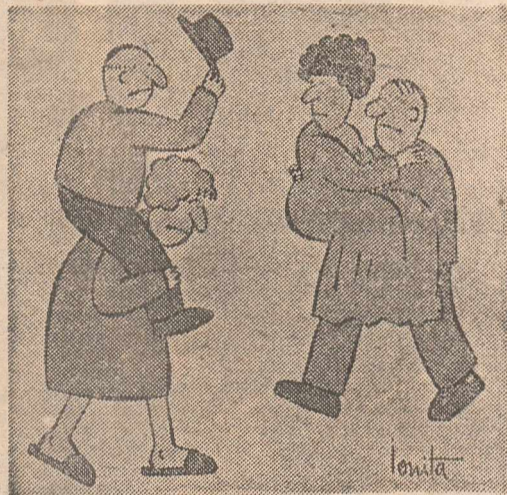
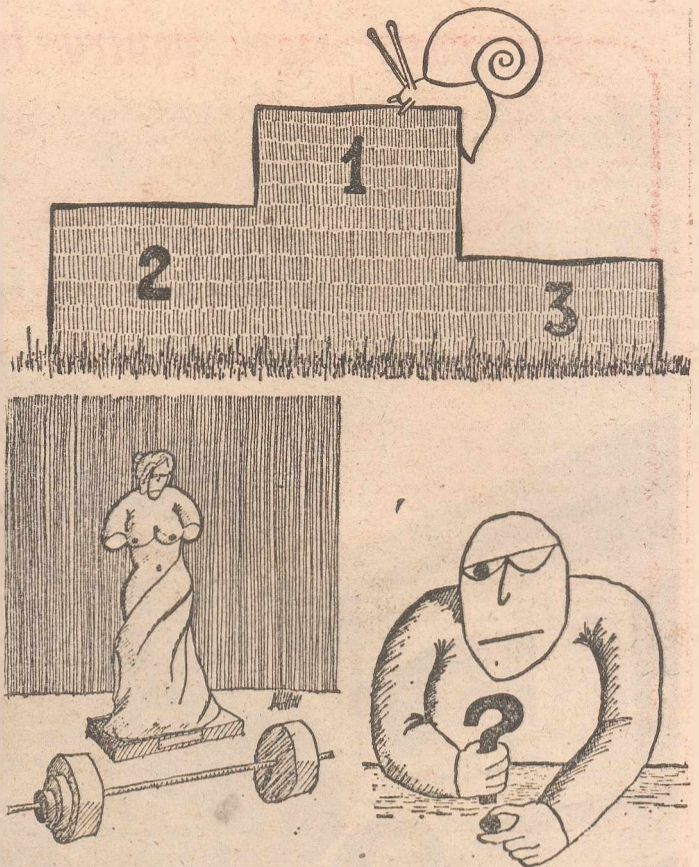
Intr-un mic salonaș se aflau trei tinere, puțin halucinate care mi-au amintit de portretul surorilor Brontë.

— Fără îndoială că vreți să-l vedeți pe maestrul nostru înainte de reuniune, îmi spuse una din ele.

I-am răspuns aplecînd capul, că ar fi o mare onoare pentru mine, aminînd satisfacerea acestei curiozități pînă săptămîna viitoare.

I.G. VULCANEANU

Racul

Caricaturi de HORĂȚIU MIHAIU ȘI IONIȚA NICOLAE

Ghetoul — prima stație în drumul spre moarte

De ghetou nu puteai scăpa decît fugînd în moarte.

Bătrînul Reinhard Dezső din Oradea avusese o prăvălie de ghetete pe cea mai selectă stradă comercială. S-a sinucis împreună cu soția înainte de a intra în ghetou. Comisia care a intrat în apartament să-i interneze, n-a avut altceva de făcut decît, vîzînd cadavrele, să consemneze faptul într-un proces verbal.

Kemény Margit era creștină. Locuia despărțită de soțul ei, medic, director de spital, într-un apartament elegant, pe o stradă principală din Oradea. S-a creștinat însă prea tîrziu pentru a fi exceptată. „Decît ghetoul mai bine moartea” a scris pe un bilețel, adresat fratelui său și a băut paharul cu otravă.

Membrii comisiei au bătut zadarnic în ușa apartamentului dr. Samu Mádai. Pierzîndu-și răbdarea, au forțat ușa. Au pătruns nerăbdători și furioși în dormitor. Doctorul și soția nu mai erau în viață. Siringa sta nemișcată pe marmura noptierei.

Alexandru Bernath — fostul director al Băncii Comerciale Ungare din Budapesta — a luat împreună cu soția, prea tîrziu otrava. Polițistul care sosise să-i interneze în ghetou și-a dat seama ce s-a întîmplat și a chemat urgent un medic.

De îndată ce soțul și soția și-au revenit, au fost luați pe sus și așa cum erau, în cămăși de noapte, transportați în ghetou.

O altă comisie a sovăit în fața lui Antal Korner de 87 de ani. Avea cancer. De două zile, din cauza durerilor își pierdea mereu cunoștința. S-a dat din nou telefon. De data aceasta la comandamentul poliției. A răspuns scurt un oarecare referent, pe nume Németh.

— Să fie ghetozat.

Ordinul n-a putut fi executat. Bătrînul înfășurat într-un pled și pus într-o căruță, a murit pe drum.

Și totuși, ceea ce au pățimit evreii orădeni în prima perioadă, va păli față de incredibila teroare, față de groaznicele torturi ce vor urma începînd cu 10 mai 1944, zi în care rezolvarea tuturor problemelor evreiești, inclusiv ale dirijării ghetoului vor intra în competența loco-

tenent-colonelului de jandarmi Péterffy Jenő.

Sintetizînd comportarea comisiilor de ghetozare în sentința dată de Tribunalul Poporului din Cluj, în mai 1946, împotriva principalilor criminali ai ghetourilor din nordul Ardealului se va arăta că: „In excesul lor de zel, ele au întrecut instrucțiunile primite. Astfel, nu numai că au fost foarte severe cu timpul acordat pentru pregătire, dar au întrecut în duritate orice închipuire și în ceea ce privește modul de transportare a puștelor bagaje îngăduite a se lua, interzicînd evreilor să-și angajeze mijloace de transport sau hamali, obligîndu-i să-și tirească bagajele pe stradă, de la locuință pînă la ghetou. În rarele cazuri cînd vreun vecin milos a voit să ajute, membrii acestor comisii au interzis acest lucru, amenințînd și decretînd: „nu este permis ca un ungur să ducă bagajele unui evreu”.

Conștute de aceleași intențiuni, aceste comisii au făcut excese și mai grave. De

ganizate împotriva lor, constituie una din direle negre ce străbat istoria evului mediu. În secolul nostru, cînd în Europa ele au început să devină sumbre „amintiri, au fost redescoperite și reînființate într-o nouă manieră, cu o nouă menire, depășînd de departe toate atrocitățile de care a fost în stare Evul Mediu.

În planul Endlösung-ului, a „soluției finale” de la Wannsee într-un paragraf, special, se prevăzuse că „Evreii evacuați (citește: destinați lichidării!) vor fi instalați treptat în sogenannte Durchgangsghetos, în așa numite ghetouri de tranzit, pentru a fi transportați de acolo mai departe spre Răsărit”.

Așadar, nu mai era vorba de vechile ghetouri — zone, cartiere delimitate, în care evreii puteau să trăiască, ci de Durchgangsghetos, de ghetouri de tranzit: din viață spre moarte. În acest ultim drum, noul tip de ghetou, conceput de hitleristi, însemna prima stație. A doua, și ultima era Birkenau-Auschwitz.

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingeral

multe ori nu au permis familiilor evreiești să ia cu ele nici măcar o linguriță, o furculiță sau un cuțit și nici un fel de lingerie. Altor familii nu li s-a permis să ia bagajul de 50 kg. admis prin instrucțiuni, ci au fost scoase din case fără nimic, numai cu lenjeria și îmbrăcămintea ce o aveau asupra lor. Transportul de la locuință și pînă la ghetou, s-a făcut în modul cel mai înjositor. În timpul acestor operațiuni n-au lipsit strigătele, injurările, ghionturile și chiar bătăile din partea poliștilor și jandarmilor”.

Intrasem în noaptea de 4 spre 5 mai în ghetou, fără să știu aproape nimic despre el. Apoi, într-o singură zi — era 5 mai 1944 — am auzit vorbindu-se despre ce este și ce înseamnă un ghetou, mai mult decît în întreaga mea viață de pînă atunci. Fiecare povestea ce citește, ce auzise, ce știa de la bunici și străbunici. Pînă spre seară m-am lămurit că deși nu se poate stabili cu cite sute de ani în urmă și unde anume s-a înființat primul ghetou, totuși un lucru e cert: totdeauna, el a însemnat izolarea, pe baze rasiale, a unei populații, țării și se stabilea o zonă, un anumit cartier dintr-un oraș în care i se permitea să locuiască. Ghetourile, cu înspăimîntătoarele pogromuri or-

Horthyștii știuseră că zilele pe care le vom petrece în „prima stație” vor fi extrem de puține și de aceea n-au mai pierdut timpul cu evacuarea unor cartiere ale orașelor pentru a le transforma în „Durchgangsghetos”, în ghetouri de tranzit. Au inghesuit pur și simplu evreii în cărămidăriile orașelor, le-au împrejmuțat cu un gard de sîrmă, gardul l-au dublat cu un cordon de jandarmi ori poliștilor și au declarat: acestea-s ghetourile, aici evreii vor trăi după placul și obiceiurile lor, fără să vieceze și să periclitizeze rasa pură ungară! Noi vom începe să ne dumirim cu adevărat despre ce este vorba, abia peste 2-3 săptămîni, cînd primele transporturi vor porni de-acum spre Birkenau-Auschwitz.

În orașul Tîrgu Mureș, ghetoul a fost stabilit într-o fabrică de cărămizi, aflată în stare de totală ruină. Incinta cărămidăriei era de aproximativ 20.000 de metri pătrați. Clădirea fabricii avea acoperișul stricat în cea mai mare parte: era pavată cu ciment. Nefiind folosită de ani de zile, pavajul de ciment prinsese umezeală și peste el se depusese o murdărie de nedescris. Interiorul clădirii era compus din ganguri și cuptoare dărăpănate, ude și murdare; aveau aspectul

unor hrube. Aci au fost îngrămădite 7.380 de suflete, populația evreiască din partea de vest a județului Mureș, din județul Odorhei și din orașul Tîrgu-Mureș.

Comandantul ghetoului a fost chestorul de poliție dr. Bedő Giza, care și-a pus ca înlocuitor pe comisarul Liptai Dezső.

Intrucît în hrubele din clădirea fabricii nu au încăput decît aproximativ 2.400 de oameni, ceilalți au rămas sub cerul liber. Timpul fiind ploios și rece, oamenii au fost nevoiți să-și construiască un fel de corturi din puștele haine pe care le aduseseră cu ei.

Și la Reghin, ghetoul a fost fixat tot într-o fabrică de cărămizi dărăpănată, neîncăpătoare.

Însuși primarul de atunci al orașului dr. Schmidt Imre va declara la interogatoriul: „Știam că fabrica de cărămizi era în ruină... nu m-am dus acolo niciodată; nu puteam suferi să văd un tablou atît de îngrozitor, pe care mi-l imaginam”.

Da, „distinsul” domn dr. Schmidt n-a vrut să vadă cu ochii lui promiscuitatea în care i-a obligat să trăiască pe bieții evrei din Reghin. S-a mulțumit să-și imagineze cum au fost inghesuiți în șoproanele fără pereți laterali ale unei fabrici în ruină. Cei care în nici un chip n-au putut fi îngrămădiți în incinta fabricii au avut noroc. Ei au fost introduși în câteva clădiri de la marginea orașului.

Cît despre condițiile în care au fost adăpostiți evreii din Șimleul Silvaniei consemnez drept mărturie caracterizarea ce s-a făcut în sentința procesului de la Cluj: „Din punct de vedere al cazării, acest ghetou era absolut necorespunzător, deoarece clădirea fabricii nu avea decît o singură locuință cu trei camere, care a fost rezervată pentru comandantul ghetoului, iar populația evreiască a fost îngrămădită în uscătoria fabricii și în cele două șoproane fără pereți laterali. Desigur că cei 8.500 de evrei, adunați în acest ghetou n-au putut încăpea în aceste șoproane, astfel că cea mai mare parte a rămas sub cerul liber, avînd aspectul unui tîrg de vite, după cum relatează martorii dr. Zoltán Bart'a și ing. Ștefan Kemecsei. Este adevărat că între timp s-au mai construit 25 de barăci fără pereți laterali, dar acestea pe lângă faptul că au fost impropii din pricină că erau expuse vîntului, nici nu erau suficiente, astfel că și după construirea acestora au mai rămas sub cerul liber aproximativ 2.500 de persoane care au fost nevoite să-și improvizeze corturi din puștele haine ce li se permisese să le ia cu ei”.

OLIVER LUSTIG

(Va urma)

*Un pas mic pentru om,
dar poate mare pentru lumea gimnasticii!*

Greu, ușor, toful este să fii primul...

Fotografie de PAUL AGARICI

La Deva există un astfel de loc în care, cu adevărat, se piămădește progresul gimnasticii mondiale. Pașii prin copilărie pe care-i fac aici fetele din toată țara sînt, totodată, pași spre elita internațională a gimnasticii. Că lucrurile așa stau o dovedește ierarhia mondială stabilită pentru anul trecut de forul complet al tehnicienilor Federației Internaționale de Gimnastică. Conform respectivului clasament, româncă Daniela Silivaș a fost în 1986 cea mai bună gimnastă din lume! Pe locul doi se află coechipiera sa Ecaterina Szabo, iar pe locul 9, o altă sportivă din țara noastră, Camelia Voinea. Trei clasate între primele zece din lume — iată un bilanț care ne îndreptățește să afirmăm că la Deva se pregătesc viitoarele campioane și să sperăm că de aici se pășește sigur și cu încredere spre viitoarea Olimpiadă.

Publicăm în pagina 21 a revistei un fotoreportaj despre universul cu multe fațete al copilăriei trăite la Deva, acolo unde există o veritabilă

Școală de campioni

ULTIMA ORĂ

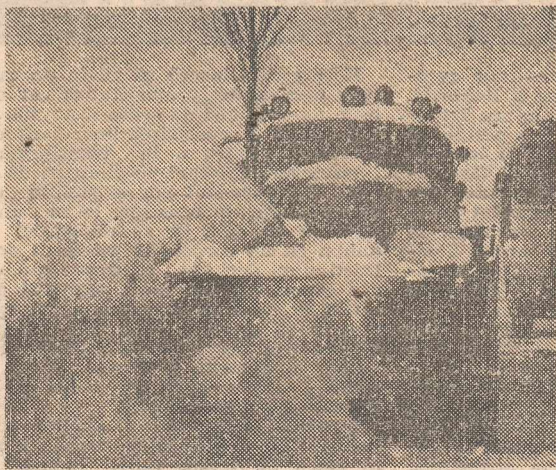
Luna cărții la sate

Luna cărții la sate. La început de Februarie debutează, ca în fiecare an, o nouă ediție (a XXVII-a) a tradiționalei suite de manifestări cu cartea în lumea satelor. Deschiderea la nivel republican a „Lunii cărții la sate” a fost găzduită de comunele Petchea, județul Galați și Periș din Sectorul agricol Ilfov, centre agroindustriale cu realizări deosebite în activitatea social-economică și politico-educativă. Cîteva puncte de interes ale programului: expunerea „Opera tovarășului Nicolae Ceaușescu — strălucit exemplu de gândire creatoare, de patriotism revoluționar, de luptă pentru cauza progresului și păcii în lume”, dezbateri despre „Rolul cărții agrozootehnice

în sprijinul înfăptuirii noii revoluții agrare”, cu participarea unor specialiști și autori ai unor recente lucrări de acest gen, discuții legate de viitoare apariții la editurile Politică, Științifică și Enciclopedică, Ceres, spectacole culturale-artistice, recitaluri de poezie și muzică, expoziții de carte, întâlniri cu scriitorii.

Pe întreg parcursul lunii, în cadrul unei game largi de manifestări-lansări de noi volume, mese rotunde, dezbateri, întâlniri ale cititorilor cu scriitorii, editori, oameni de știință și cultură, — vor fi abordate diverse aspecte ale publicării și răspîndirii cărții de toate genurile, se vor prezenta proiectele planurilor de apariții editoriale pe acest an. Ansam-

blul acțiunilor integrate Festivalului național „Cîntarea României” va fi completat cu diverse inițiative pe acest an vor fi organizate — zile ale editurilor, concursuri, dezbateri (Rada Levdă).

Tirgul internațional de la Köln

Recent s-a încheiat Tirgul internațional de la Köln (R. F. Germania), ediția 1987. Alături de 1500 de firme din 35 de țări, la această prestigioasă „competiție” mondială au participat și in-

treprinderi ale industriei publicitare și unități ale cooperăției meșteșugărești din România. Prin concepția originală și calitate, mobila românească a suscitat și de data aceasta — ca și la pre-

cedentele ediții, de altminteri — un viu interes din partea specialiștilor, al oamenilor de afaceri din numeroase țări. Prin urmare, participarea industriei noastre la Tirgul internațional de la Köln a prilejuit încheierea unor noi tranzacții privind dezvoltarea și diversificarea exportului de mobilă românească.

Sinteți invitați la „Serbările zăpezii”

Cea de-a IX-a ediție a „Serbărilor zăpezii”, manifestare de tradiție organizată de C.C. al U.T.C. — B.T.T. în frumoasa stațiune a tineretului Izvoru Mureșului, va avea loc în zilele de 21—22 februarie a.c.

De la an la an mai bogate în elemente inedite, atât sub aspect cultural-artistic cît și sportiv, „Serbările zăpezii” din acest an vor depăși cu siguranță cota edițiilor precedente. Cei mai valoroși schiori, reprezentînd județele Brașov, Cluj, Iași, Olt, Mureș, Prahova, Sibiu și Suceava se vor întrece într-o serie de jocuri distractive de mare atracție. Artiști de prestigiu ai scenei românești își dau întâl-

nire cu mii de spectatori reuniți sub binecunoscuta egi-dă „Bucurie, turism, tinerete!”. Intre ei Dida Drăgan, Cornelia Vorvoreanu, Mircea Banciu, grupurile „Compact”, „Fair Play” ș. a.

Veți zîmbi și veți ride sănătos cu grupurile satirice Ars Amatoria și Divertis, veți dansa pe pirtia transformată într-un gigantic ring de discotecă!

Un eveniment unic în felul său la care toți cei care iubesc muntele, turismul, buna dispoziție, sînt așteptați! Doritorii se pot adresa pentru informații și înscrieri la Agenția B.T.T. București, precum și la toate agențiile județene ale B.T.T.

Flacăra, Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsrfr București, Calea Griviței nr. 64-66.